

Digitaliseret af | Digitised by

**DET KGL.
BIBLIOTEK**

Royal Danish Library

Forfatter(e) | Author(s):

Strindberg, August.; autoriseret Oversættelse
ved Peter Nansen.

Titel | Title:

Tschandala

Udgivet år og sted | Publication time and place:

Kjøbenhavn : I. H. Schubothe, 1889

Fysiske størrelse | Physical extent:

204 s.

DK

Værket kan være ophavsretligt beskyttet, og så må du kun bruge PDF-filen til personlig brug. Hvis ophavsmanden er død for mere end 70 år siden, er værket fri af ophavsret (public domain), og så kan du bruge værket frit. Hvis der er flere ophavsmænd, gælder den længstlevendes dødsår. Husk altid at kreditere ophavsmanden.

UK

The work may be copyrighted in which case the PDF file may only be used for personal use. If the author died more than 70 years ago, the work becomes public domain and can then be freely used. If there are several authors, the year of death of the longest living person applies. Always remember to credit the author

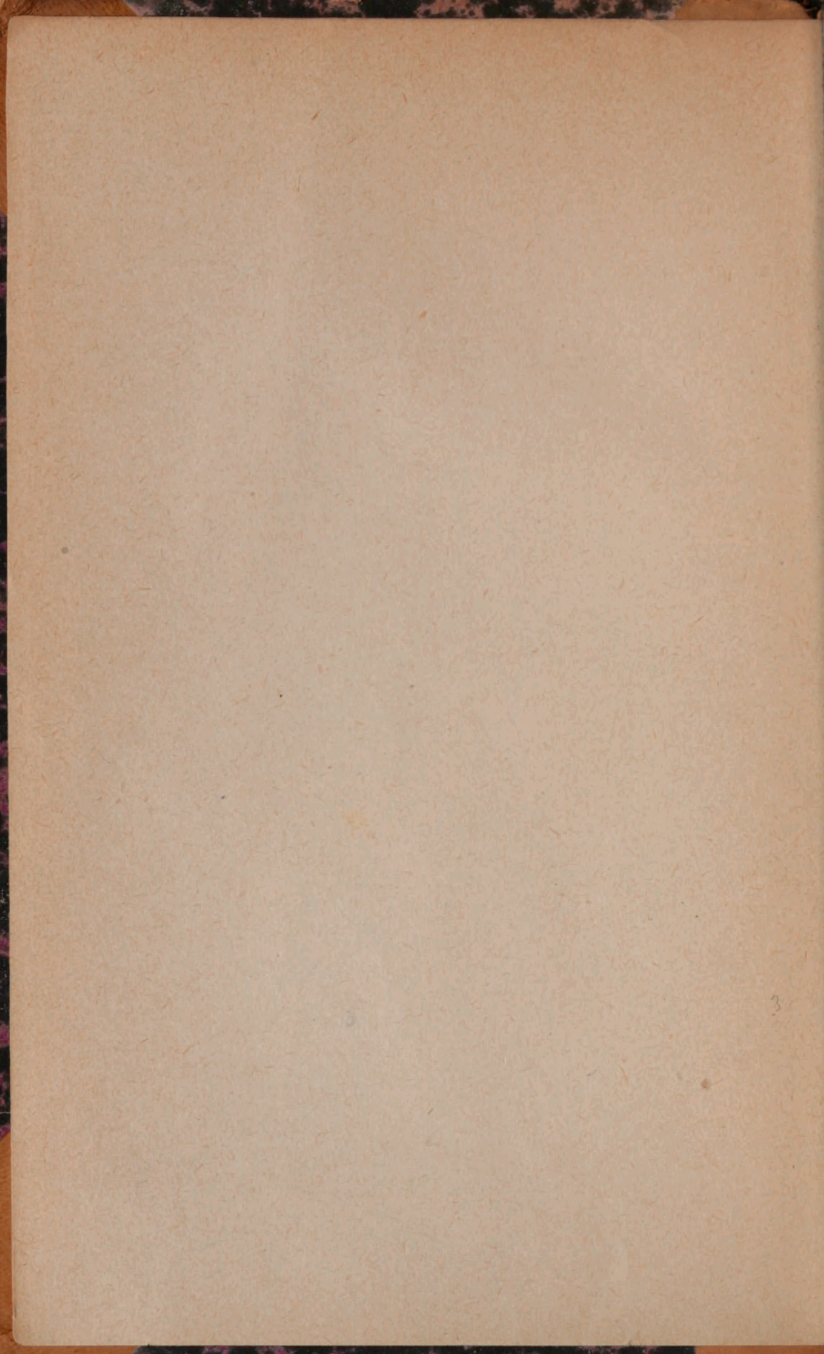
57-374s

DET KONGELIGE BIBLIOTEK

130020333058

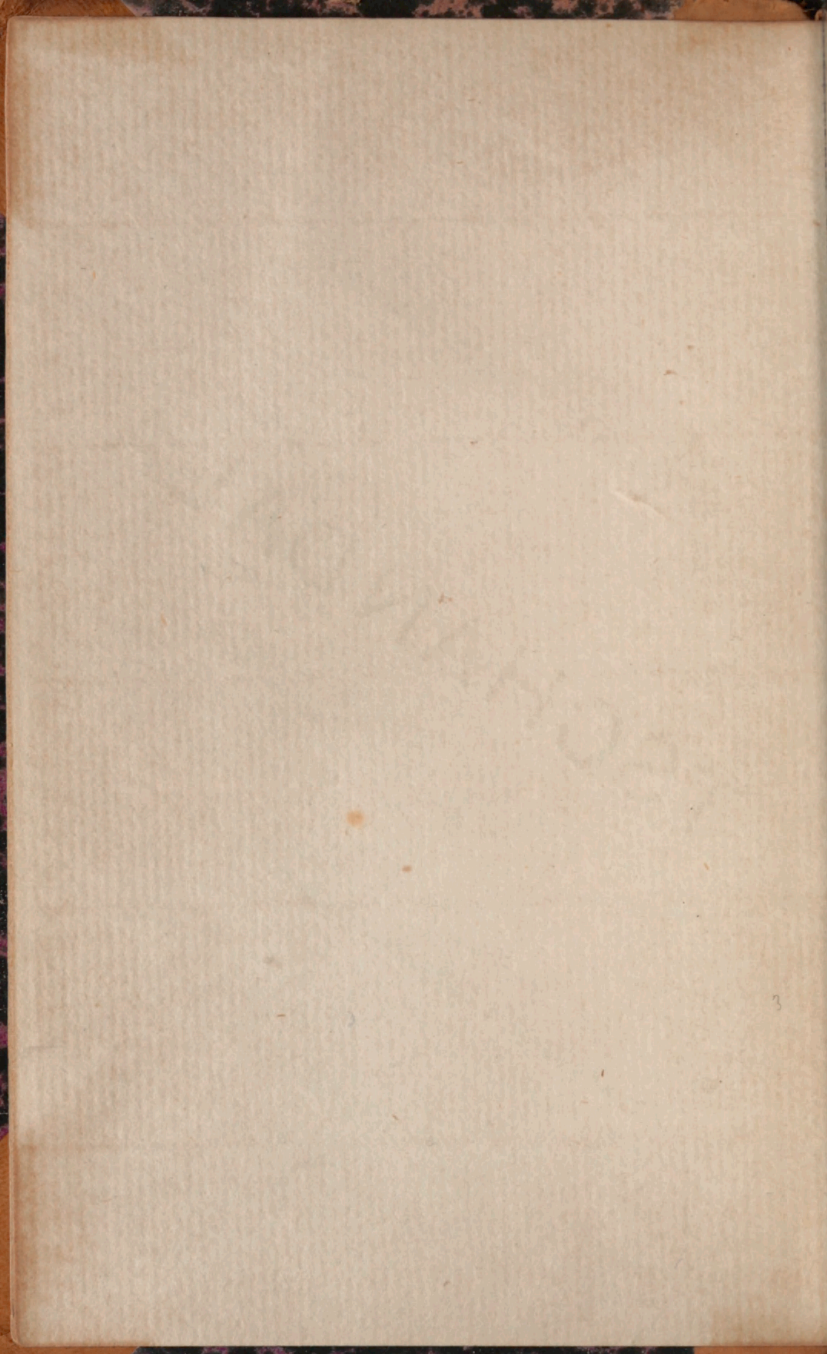
AUGUST STRINDBERG

TSCHANDALA

FORLAGT AF I. H. SCHUBOTHES BOGHANDEL

KJØBENHAVN

1889

August 5. 1867.

TSCHANDALA.

THE TCHANDALA.

TSCHANDALA.

THE TCHANDALA.

THE TCHANDALA.

THE TCHANDALA.

THE TCHANDALA.

THE TCHANDALA.

TSCHANDALA.

August Strindberg.

TSCHANDALA.

AUTORISERET OVERSÆTTELSE

VED

PETER NANSEN.

KJØBENHAVN.

FORLAGT AF I. H. SCHUBOTHES BOGHANDEL.

Trykt hos J. Jørgensen & Co. (M. A. Hannover).

1889.

Original binding

TSCHANDALA

REPRESENT OVERSTREET

1888

PETER NANSSEN

KRISTIANIA

FORLAGT AF J. H. SCHMIDT'S BOKHANDEL

FØRSTE DEL.

FORSTE DEL

Den lærde Magister Andreas Törner sad paa sit Kammer i Bindingsværkshuset ved Lille Graabrødregaden i Lund en Aprildag i Slutningen af Karl XI's Regering og var i tungsindigt Lune. Studenterne ved det nylig oprettede Universitet, mest Danskere, der skulde lære svensk Sprog og svenske Sæder, havde, som sædvanlig, gjort Spektakler og Optøjer, men stillet det saa viselig an, at de Skyldige ikke kunde paagribes. Magisteren, der aldrig besteg Kathedret uden af Baglommen at fremtage en ladt Rytterpistol, som han med Ostentation lagde ved Siden af Vandglasset, havde idag haft det Uheld straks ved Forelæsningens Begyndelse at sætte sig paa Gulvet som Følge af at Stolen var brækket itu og kun ganske svagt limet sammen igen. Noget Lystighed var ikke herved opstaaet, desværre; thi nu var der ingen, han kunde lade undgælde, og at anstille Undersøgelser efter

Gærningsmanden vilde være som at skyde Skud i Luften.

Magisterens Mismod havde ogsaa lige i Forvejen faaet ny Næring; thi nu, da Semestret nærmede sig sin Slutning, havde han gjort Regning paa at kunne tilbringe Sommeren i Vexiø, hvor han havde hjemme, men Rektor havde nys meddelt ham kongelig Beslutning om, at han, i Betragtning af den raadende Gæring i de erobrede Provinser, skulde forblive i Landet og ved sin Nærværelse indvirke paa de haarde Sind, ved Samkvem og Ordskifte skaffe Kundskab om Befolkningens Tankesæt og gøre Sit for Uniformitetens Indførelse.

Det var ikke nogen magelig Gærning at beklæde et Docentembede i de Tider, og for at indgive Studenterne Respekt havde Rektor for Skik at vælge stærke og karlvoksne Mænd, som, naar det gjordes Behov, kunde tage Tag med Auditorium, og Magister Andreas havde tiltraadt sin akademiske Bane bevæbnet med en Tjørneknippel, med hvilken han i én og en halv Time havde afslaaet Stormløb paa Kathedret med det Resultat, at han og seks Studiosi maatte indlægges paa Hospitalet. Han var en haard Mand, havde gjort Krigen med i sin Ungdom, havde deltaget i Slaget ved Lund og bar adskillige Skrammer i Ansigtet. Hans Lærefag var Politik

og Økonomi, til hvilket sidste regnedes Dyre- og Plantelære, Husholdning og Fysik. Nu da Sommeren nærmede sig og hans Hjemve efter Fødeegnens Granskove begyndte at pine Sindet, og da der ingen Udsigt var til at faa denne Længsel tilfredsstillet, havde han hørt sig for om en Bolig ned ad Kysten, hvor han kunde faa Lejlighed til at indsamle Planter og Insekter og leve i Nærheden af en større Skov med sin Familje, der bestod af Hustru og to Børn. Han havde dog paa Forhaand bestemt, at han ikke vilde leje sig ind hos Bønder eller Fiskere i Betragtning af det mod Sverig herskende Nag hos Smaafolk, men han havde forhørt sig hos sine Købmænd, om muligt en Herskabsfamilie skulde have Lyst at afstaa nogle Værelser med Køkken og Udenomsbekvemmeligheder, og han havde just gennem Kramboden faaet Besked om et godt Sted, hvis Ejer kunde ventes ind til Byen en af de første Dage.

Det var egenlig ikke i disse Sommerovervejelser Magister Andreas var fordybet, da han sad i sin Læderstol og røgte hollandsk Kanaster og det bankede paa Døren til hans Kammer. Ved hans aandsfraværende: kom ind! aabnedes Døren, først paa Klem og lidt efter paa vid Gab af en middelhøj sortsmudset Mandsperson, klædt som en velhavende Borger og

temmelig ung. Den indtrædende kastede hurtige Blik rundt i Værelset, som om han ledte efter noget, undersøgte Skrivebordet og Boghylderne og bøjede sig ydmygt og smiskende for Magisteren, som anmodede ham om at tale. Men Manden syntes ikke tilbøjelig til at tale saa uforberedt, men bugtede Kroppen frem og tilbage og vilde øjensynlig aflokke den anden noget, som han kunde svare paa.

»Hvem er De?« spurgte Magisteren tilsidst paa samme Tid utaalmodig og urolig.

»Jeg beder mange Gange undskyldte, men jeg kommer i Anledning af en Sommerlejlighed,« svarede den ukendte, halvt paa Dansk og halvt paa Svensk.

»Naa, saadan,« sagde Magisteren paa gebrokkent Dansk for at gøre en Tilnærmelse.

»Hvad har De at byde paa?«

Den ukendte syntes at overveje sit Svar og føle sig for, som om det gjaldt at træffe det ømme Sted.

»Jeg har et Slot!« kom det endelig ud af ham.

Magisteren rynkede paa Næsen.

»Det vil sige, hvis man da ønsker det. Maatte jeg ellers spørge, hvad Herren søger?«

»Jeg søger en god Lejlighed med Have . . .«

»Ja jeg er Gartner«, faldt den ukendte ind. Magisteren syntes ikke, at hans hvide Ansigtifarve tydede paa, at han var Havemand, men det fik passere.

»Er De Ejeren?« tog han fat igen.

»Nej, det er jeg ikke; jeg er kun Bestyrer, men Baronessen sidder selv nede i Vognen, hvis Magisteren vil ulejlige Dem ned«.

Da Magisteren kom ned, var den saakaldte Baronesse allerede i Underhandling med Magisterens Kone, Baronessen siddende inde i en stor Karet fra Dronning Kristinas Tid, forspændt med to løjerlige Heste, der bar Seletøj med Friherrekroner paa. Og paa Bukken sad en Karl, iført et pappegøjefarvet Liberi, uærbødigt grinende, naar han af og til kastede et Blik tilbage paa Herskabet. Baronessen saa' meget usædvanlig ud, yderst tarvelig, men iført Stadsklæder fra den sidste Formynderregerings Tid.

Aldenstund ingen ordenlige Forhandlinger kunde føres, uden at man havde beset Lejligheden, modtog Magisteren og hans Kone Indbydelsen til at sidde op og køre med til Stedet, der var beliggende en Mil fra Staden ved den store Kongevej mellem Landskrona og Helsingborg.

Medens Selskabet kørte hen ad den sølede Vej, havde Magister Törner Lejlighed til nærmere

at tage sine tilkommende Værter i Øjesyn. Baronessen havde et solbrændt rundt Katteansigt med Fiskeøjne og daarlige Fortænder. Hun saa' ud som en Grønthandlerske eller Gartnerkone og havde ikke et Træk, der røbede Dannelse. Gartneren, eller Bestyreren, skiftede Udtryk hver femte Minut. Hans blege Ansigt var for blegt for en Nordbo, hans store brune Øjne med meget udspilede Pupiller kiggede mest mod Jorden eller til Siderne. Hans Klæder passede daarligt, saa at Klædestrøjen stak op over Kappens Krave, og om Halsen bar han et Tørklæde af rødt Fløjel med Guldbroderi, der saa' ud som om det var skaaret ud af en Messehagel eller en Pude. Hjorteskindshandskerne var tydeligt nok for store og bleve trukne af og paa, som om de generede, og da de engang blev liggende i Skødet, bemærkede Magisteren en stor Diamantring paa en smudsig uplejet Haand. Stenen i Ringen var altfor stor til at være ægte, skønt Indfatningen nok var rigtigt Guld. I den bredskyggede Hat sad en Hanefjer, som ikke burde have været dér, og Parykken saa' ud, som om den var spundet af Hestehaar.

Efter en Stunds Tavshed mente Baronessen sig forpligtet til at gøre sig behagelig, men ingen hørte, hvad hun sagde, for Vognrummelen,

og Magisteren saa' kun hendes grimme Smil over de sorte Tænder, hørte hendes ligesom af Natte-
vaagen hæse Stemme og følte hendes Koldtvands-
blikke fæstede paa sig. Han vilde gærne se ud gen-
nem Vinduet, men det sad for lavt for ham, og
han var saa fastklemt i Sædet lige overfor den
fyrretyveaarige Dame, at han maatte se hende
ind i Ansigtet og med Minespil give tilkende,
at han hørte paa, hvad hun sladrede løs. Land-
skabet saa hærjet og øde ud paa begge Sider af
Vejen; Ruiner af Slotte passeredes og halv-
brændte Vejrmøller viste hele Hjulværket imod
den klare Foraarsluft. De Samtaleemner, som
laa for, var farlige for Enigheden, og man greb
igen til Tavsheden som den sikreste Udvej.
Efter en Times Kørsel nærmede Vognen sig en
stor Bøgeskov, som strakte sig over den svage
Højderyg mellem Landskrona og Helsingborg,
og efter endnu en kvart Times Forløb standsede
Vognen udenfor et højt Jærnled, der var op-
hængt paa to massive Stenpiller, forsynede med
Obelisker og Kugler.

Selskabet steg ud, og Baronessen ringede
med en gammel Bordklokke. Klangen besvare-
des af et dumpt Hundeglam, der syntes at
komme nede fra Jorden, et mangedobbelt,
forunderlig dæmpet Glam som fra en Jagt
langt borte i Skoven. Bestyreren vendte sig

bort med en bekymret Mine, men Kusken grinede aabenlyst, som om han havde gjort noget ondt. Baronessen ringede en Gang til, og nu kom en lille pudsig Fyr paa fjorten Aar med et liderligt Udseende; han lignede en Morian, der gjorde sig Umage for ikke at le.

Magisteren, som paany hørte den hemmelighedsfulde Hundetuden, tog sig den Frihed at spørge, om der holdtes mange Hunde i Huset, hvorpaa Baronessen, tro imod Husets Vane, svarede med et Spørgsmaal.

»Kan De ikke lide Hunde?«

»Jeg afskyer Hunde!« svarede Magisteren.

»Det passer udmærket, for vi har kun en Bindehund, som staar i Lænke, og saa en lille en, som ligger paa Sengen hele Dagen,« svarede den altid imødekommende Baronesse, medens Kusken grinede aldeles ustyrligt og Moriandrogen saa' ud, som om han havde haft en Hjærtesorg.

Imidlertid var Ledet blevet aabnet, og igennem en sort Granallé vandrede man op til Slotet. Det var et mørkt Tofløjshus, ganske jævnt, som kunde se ud til at have tilhørt f. Eks. en Kronfoged. Men i Hjørnerne havde man tilbygget fire Kvistkamre, der gjorde Tjeneste som Taarne, og foran den brøstfældige Trappe var opmuret en Portbygning i ukendt Stil. Alt saa falde-

færdigt ud; Tagrenderne var utætte og Kal-
ken skallede af Murene. Nogle Vindues-
buer var grønmalede, andre hvide, som om
Farven ikke havde slaaet til, og i Kælderetagen
havde man paa Maa og Faa midt paa Façaden
slaaet et Vindue ud og herigennem saa' man en
Høvlebænk og Snedkerværktøj. Gennem Alléen
havde man vandret i Smuds, og Smuds laa der
i Bunker foran Porten. Smudsige var Dør-
stolperne, smudsige Vinduesruderne, smudsig
Portlaasen — saa at Magisteren gjorde Mine til
sin Hustru om, at de skulde vende om. Men
det var for sent, og man vilde ikke saare
Folkene, og da endelig Porten kunde aabnes
efter en halv Times Søgen efter Nøglen, traadte
man ind i en gruelig Forstue, hvor en Stank
af raaddent Kød eller vaade Hunde slog de
Indtrædende imøde. En snæver Trætrappe, der
saa' ud til ikke at have været vasket i Aar og
Dag, førte op til Lejligheden. Gelænderet hang
løst ned, men var ikke desmindre beklædt
med rødt Fløj, slaaet paa med Messingstifter;
dog Fløjlet naaede kun halvvejs op ad Trap-
pen. Det sidste Stykke var Gelænderet bart,
smudsigbrunt, oversmurt med en eller anden
hjemmelavet Farve og bærende Spor af uvaskede
Hænder.

Da Selskabet var naaet op i Entréen til Lejligheden ovenpaa, maatte det klatre over Farvepotter, Øltræer, Murskeer og Jærnskrammel — for at komme frem.

Magisteren blev vred og vilde gaa sin Vej, men nu fulgte en Strøm af Undskyldninger om Reparation og lignende, og et Øjeblik efter var man inde i en stor pragtfuld Sal, fuld af Sol, saa at Magisteren klarede op, særlig da han saa en Dør, som førte ud til en Balkon, der dannede Taget paa den store Port.

Salen var egetræpanelleret i Mands-Højde, Loftet var gibset i Arabesker og med Malerier, og en gammel Glaskrones slebne Prismes brød Solstraalerne i alle Regnbuens Farver paa den kolossale Ovnkappe, der var prydet med et sønderbrudt Vaaben. Møbleringen svarede ikke til det statelige Værelses Udstyr og bestod mest af musikalske Instrumenter i mangelfuld Stand. Et haltende Klavér med faa Strænge, en Harpe interfolieret med Hampesnøre, en Luth, en Violin, en Basun fandtes spredt hist og her omkring i Værelset. Paa et elendigt Bord stod halvtømte Glas, der havde sat Ringe efter sig; ved Siden af Glassene laa Brødskorper og Flæskesvær som Levninger efter et Maaltid, indtaget paa det smudsige Bordhjørne.

Gulvet var oversmurt med Kalk og Ler og plettet af Jordkager, der bar Spor af Træsko. Men det, der i højeste Grad gjorde Opholdet i Værelset ubehageligt, var en gennemtrængende Stank uden Lige; denne Blanding af Skyllevand, urent Linned, gamle Klæder, raaddent Kød og vaade Hunde, som Magisteren allerede havde mærket ude paa Trapperne. Halvkvalt af den daarlige Luft aabnede han Balkondøren og lod Foraarsluften strømme ind. Baronessen, som mærkede det ubehagelige Indtryk, Huset gjorde, fjærnede sig nu for at hente et Glas Vin, og Bestyreren, som følte sig befriet fra Vidner, begyndte at lade Munden løbe.

Dette Slot var bygget af Kong Kristian den fjerde, fortalte han, og denne Sal havde Allerhøjstsamme selv beboet, hvorfor den ogsaa kaldtes Kongesalen. Baronessens Farfader havde været Hofmand hos Kong Kristian og i Forlening faaet dette Slot med tilhørende Avlsgaarde, men havde efter Landets Erobring maattet gaa fra Avlsgaardene. Baronessen ejede nu kun denne Gaard, men oppebar store Rente-
penge; hun levede tilbagetrukket og omgikkes aldrig Naboerne, fordi hun ikke kunde lide Danskerne af den Grund, at hendes Moder havde været Russerinde — eller ogsaa af andre Grunde, som Bestyreren imidlertid ikke kunde

forklare, men Meningen var, at her i Huset fandtes intet Svenskerhad, tværtimod. Bestyreren selv havde aldrig befundet sig saa vel som under det svenske Herredømme, og Danskerne paa Egnen hadede ham og han afskyede dem, uden at han nærmere vilde angive Aarsagen.

Efter at man havde beset de andre Værelser i Lejligheden, vendte man tilbage til Kongesalen, hvor Baronessen allerede havde indfundet sig med en Kande Vin og Glas. Medens Vinen skænkedes, gik Bestyreren ubemærket hen til et stort Ur, som stod ved Væggen, og trak i en Snor, hvorpaa Uret spillede en italiensk Menuet. Derpaa blev Vinen drukken, men Magisteren vendte sig bort og spyttede sit ud paa Balkonen, alt imens Bestyreren roste Vinen som ægte, idet han paastod, at han havde indforskrevet den direkte fra Frankrig, hvilket var vanskeligt at bestride, uagtet Magister Andreas syntes, at den smagte som raadne Æbler.

Efter en kort Forhandling om Prisen paa Lejligheden, der var sat saa lav, at der intet Ordskifte kunde opstaa derom, gik man en Trappe højere op for at se paa Magisterens tilkommende Studerekammer. Overraskelsen var stor, da man vandrede gennem et Loft, fyldt med Gods af alle Slags, Kister, Møbler, Jærn, Træsager, Lerkar, Klæder, Pjalter, ituslaaede

Glas, Dør- og Vinduesposter, Skifersten, Værktøj, alt af alle Slags og alt mere eller mindre beskadiget.

Forbavelsen blev ikke mindre, da man traadte ind i Taarnværelserne. Dér fandtes Garderobes med Kostymer fra Gustaf I's Tid og fremefter, Hatte, Parykker, Solskærme, Kister, Helgenskrin, Bøger og Papir. Da Magisteren havde sét tre Kamre og forlangte at se det fjerde, fik han den Besked, at i det boede Bestyreren, og at man ikke vidste, hvor Nøglen var henne. Efter at man derfor havde bestemt sig for et af de tre tilgængelige Værelser for det Tilfælde, at man blev enig, gik man ned i Haven. Det var et stort Stykke Jord med mange Frugttræer og mange Bærbuske; Bedene var indrammede med lave Buksbomhække, og Espaliergange, Lysthuse og Græsplæner manglede ikke. Midt i Parken laa en Karpedam, hvori der fandtes alle Slags Fisk, endogsaa Geder, hvilket forekom Magisteren lidt utroligt, da der ogsaa fandtes Karper og Krebs. Og i Dammen laa et Tempel, til hvilket der førte en Bro. Her stod et halvt Marmor-Springvand, en Sokkel til en Statue, en ituslaaet Delfterkrukke, et Stykke af en Solviser. Alt saa' forfaldent ud; Træerne var sammenvoksede og kastede allerede Skygge, skønt de endnu ikke var sprungne ud.

Gangene var tilgroede, Espaliererne raadne, og overalt var der Ukrudt og Vildnis. Men Bestyreren kunde svare paa alle Indvendinger; bemærkede rigtigt, at en Have ikke saa' ud af noget, før den var gravet og gjort istand; at Vintersneen havde ødelagt det meste, men at her nu til Foraaret skulde komme tre Gartnere, og da skulde det blive noget andet. Magisteren tog imod Ræson, og da han fik Drivhuset at se, hvor Meloner allerede krøb om mellem Blomsterplanter af alle Slags og Kørvelen stod tommehøj, blev han indtaget i Stedet.

Efter at have endt Besigtigelsen af Haven gik man op igen i »Kongesalen«, hvor Kvindfolkene havde talt sammen om et og andet vedrørende Køkkenet. Bestyreren skænkede mere Vin og nu hentede Baronessen frem en lille Kiste, ud af hvilken hun løftede en Lirekasse, og, faldende paa Knæ foran den, begyndte hun at spille op en Gavotte af Dronning Kristinas berømte Ballet, under hvilket Bestyreren forsvandt.

Magisteren og hans Hustru sad og vekslede Blikke fulde af Forundring over de sælsomme Mennesker og hviskede i Smug Bemærkninger om alt det hemmelighedsfulde, de havde set og hørt. En Baronesse, som laa paa Knæ i Smudset og spillede paa Lirekasse, klædt som

en Taterske, uvasket, uredt, glemmende den Forretning, som havde kaldt Gæsterne derud, tømmende til Bunds Glas paa Glas som en Drukkenboldt — det var idetmindste usædvanligt.

Under disse deres Overvejelser træder den lille Morian ind, bærende et Bord med en snavset Dug, som han stiller fra sig midt paa Gulvet og fylder med nogle mærkeligt udseende Genstande, hvorpaa Bestyreren viser sig i Gøglerkostyme og med en Tryllestav i Haanden.

Magisteren tror nu, at han er kommet i et Daarehus, men afbrydes i sin Mistanke af Bestyreren, som i nogle skvadronnerende Sætninger forklarer, at han, foruden at varetage sine Forretninger paa Gaarden, ogsaa er Tryllekunstner og som saadan har besøgt Europas største Byer og gjort umaadelig Lykke.

Baronessen bliver ufortrødent ved at spille, og til Akkompagnement af hendes Musik synger Bestyreren en Vise om Greven af Luxemburg, der mentes at staa i Forbund med Djævelen og Giftblandersker. Han havde nu fuldstændig skiftet Udseende, og den ydmyge Gartner sang og fægtede som en Vildmand med rullende Øjne og visende sine store hvide Tænder.

»Han ser ud som den onde selv,« hviskede Fru Törner til Magisteren og vilde gaa, men

Magisteren, som ellers ikke let lod sig skræmme, fraraadede ethvert Brud, da man ikke kunde vide, i hvad Slags Hus man var kommet, om det var hos Gale eller Banditter.

Derpaa skifter Bestyreren Maske og antager med grove Fagter den elskværdige Gøglers Mannerer. Han vil vædde hvad det skal være, at han af sin Hat skal kunne trylle en Kande afbrændt Vin frem. Magisteren, som kender baade den Kunst og mange endnu bedre, holder gode Miner, giver den forundrede og væd-der. Vinen kommer virkelig frem og Bestyren triumferer over sin indbildte Dygtighed, og Baronessen klapper beundrende i Hænderne.

Imens er Solen gaaet ned og det lider mod Aften, Magisteren beder om at faa Lov til at bryde op, for at komme hjem inden Nat, og Bestyreren siger virkelig til om at spænde for. Men mens man venter paa, at Vognen skal køre frem, præsterer Gøgleren det ene Kunststykke efter det andet, dog af den aller simpleste Slags, saadanne, som Markedsgøglerne plejer at byde paa. Der er gaaet en Time, og Vognen er endnu ikke kommet. Da bliver Magisteren vred og siger, at han vil gaa, selv om han skal leje sig Vogn paa den nærmeste Kro. Fruen har siddet og frosset og, sygelig som hun er, begynder hun at fatte Mistanke om, at de

er narrede i et Baghold. Bestyreren giver den elskværdige Ridder, hjælper Fruen med hendes Kaabe, skænker endnu et Glas, hvorved han uforvarende kommer til at lægge Armen om Livet paa Baronessen, som synes drukken. Skumringen er faldet paa, og man skilles uden at have afgjort noget bestemt om Lejligheden, dog har Magisteren lovet at give Svar inden otte Dage.

Paa Trappen høres endnu en Gang det underjordiske Hundeglam, og da Magisteren standser og lytter, farer han tilbage ved et Skrig ude fra Gaarden, et Skrig som af et skræmt Barn, en døende Ræv eller en Kvinde i Barnsnød.

»Hvad var det?« spurgte han henvendt til Bestyreren.

»Hvilket?« spurgte denne, stadig tro mod Husets Vane ikke at svare.

»Hørte De ikke Skriget?«

»Nej.«

Magisteren greb om sin Tjørnekæp, fikserede Manden et Øjeblik for at se, om han løj. Og saa gik han ned. Vognen var kørt frem og den altid grinende Kusk stod ved Siden af og gjorde sig Umage for ikke at briste i Latter, idet han lod, som om han tørrede Hestene af med sit Trøjeærme. Og nu saa' Magisteren, at

Hestene var ikke andet end Skind og Ben; at Skindet, som en Gang havde været hvidt, nu næsten var gult med store sorte, brune, rødgule Pletter, og at Smudset hang i Skorper paa dem!

Efter en Strøm af Forsikringer fra Bestyrerens Side om, at dette Sted var det bedste de kunde faa, det roligste og billigste, agede Magisteren og hans Frue afsted, fast besluttede paa aldrig mere at sætte deres Fødder i det Hus.

Den følgende Morgen gik Magister Törner ned til Kramhandleren i Lund for at faa nogle troværdige Oplysninger om Stedet »Bøgely«, som denne havde anbefalet. Kramhandleren lo og indrømmede, at Folkene dér var lidt sære og aparte, men tilføjede, at man aldrig havde hørt noget ondt om dem. Manden var af Taterslægt og var kommen til Baronessen som Kusk, var siden steget til Bestyrer og var endt med at blive hendes Kæreste. Hendes Fader havde ogsaa været en kuriøs Person og havde gaaet klædt i Træsko og Pjalter, og Moderen havde til Tider

lidt af Sindsforvirring, desuden havde Ægteskabet været ulykkeligt og Forældrene havde derfor i deres Testamente indsat den Betingelse, at Datteren aldrig maatte gifte sig, i modsat Fald vilde hun blive arveløs.

Magisteren lod sig nøje med disse Oplysninger og slog det altsammen bort som en ligegyldig Sag, der ikke vedkom ham.

Men med det hemmelighedsfuldes og usædvanliges Magt trængte Synet af det mørke Hus sig atter ind paa ham, og da Foraaret de første Dage i Maj for Alvor brød frem, og hans Forsøg paa at finde en Lejlighed ikke kronedes med Held, saa fattede han en hastig Beslutning om at leje »Bøgely«, mest maaske lokket af Mindet om den store gamle Have, hvor han ventede at finde sjældne Planter af Interesse baade for Økonomien og *materia medica*.

Da saa Storkene var kommet og Nattergalen begyndte at slaa, tog Magisteren alt Sit og alle Sine, drog ud af Staden og slog sig ned i det hemmelighedsfulde Hus.

Dér laa alt hen i samme Tilstand som før, og der behøvedes otte Dage for at vaske, feje og gøre i Orden. Alt var forfaldent; ingen Vindueskroge fandtes der og adskillige Ruder var erstattede med Tinplader; Dørene hang paa ét Hængsel, alle Laase var itu, saa Magisteren

maatte sove for aabne Døre, men da han vidste, at Husets Beboere var Godtfolk i gode Omstændigheder, nærrede han ingen Mistro, men lod Sjuskeriet have sin Gang, efter at han forgæves havde gentaget sin Anmodning om at faa en Smed hentet.

Paa de Spasereture, han nu de smukke Foraarsdage foretog i Haven, gjorde han imidlertid den ene Opdagelse efter den anden, som styrkede ham i hans Tro, at han vel nok havde med et galt Menneske at gøre, men tillige med en Løgnhals. Dag for Dag mærkede han, at Hundenes Antal voksede, saa at efter otte Dages Forløb otte større og mindre Hunde sværmede rundt, laa paa Trapperne, gøede ad Solen, Vinden, Kragerne, ad alt, som kom indenfor deres Synskreds. Og alle saa' de forsultne ud som daarligt udstoppede Kræ fra Theatrum zoologicum. Husets Folk havde saaledes løjet frækt, og Magisteren vilde være bleven rasende, hvis ikke Jensen havde sét saa beskeden ud og forøvrigt gjorde sig den største Umage for at være elskværdig.

Der fandtes en Baggaard, som adskilte Staldene fra Beboelseshuset og som var et Pragtstykke af Uorden. Der vandrede Dyrene om imellem hverandre som i Noæh Ark; to Kvier saa magre som Marekatte, en Ko uden Yver,

tre bugløse Heste, Høns, Ænder, Kalkuner. Og paa Taget af Retiraden, der begrænsede Gaarden paa den ene Side, var et Kaninhus med Gitter for, for at beskytte Dyrene mod Hundene.

Men skønt Jensen og Baronessen stadig talte om deres umaadelige Kærlighed til Dyrene, fik disse dog næsten intet at æde; Hestene tyggede Hakkelse uden Havre, Køerne slikkede Mosset og Skimmelet af Væggene, trak Halm og Straa ned fra det raadne Stalddag, og Fjerkræet sloges om Møddingen. I Staldene var der ingen Strøelse, og Dyrene sov paa deres Møg. Midt i denne Elendighed spadserede dog to Paa-fugle om og viste deres Stads for de misundelige Kalkuner, som straks fløj i Kammen paa Paa-fuglene.

Magisteren fortsætter sine Undersøgelser og kommer til Kældervinduet paa Husets Façade, hvor han havde sét Høvlebænken. Da han kigger derned, møder han den grinende Kusks glade Ansigt, og bagved dette i Halvmørket et andet med rødt Skæg.

»Hvad Pokker, har I ogsaa Snedkerværksted?« spørger Magister Andreas, forundret over at se Liberikusken staa med en Høvl i Udfaldstilling.

»Ja hvad har man ikke alt her i Huset!«

svarer Madsen og sér underfundig ud, »men det forstaar sig, det skal ikke nogen vide.«

»Hvem passer da Jordbruget og Dyrene?« spurgte Magisteren igen.

»Det gør vel Ivan, tænker jeg.«

»Hvem er Ivan?«

»Det skal vel være Bestyrerens Bro'r, efter hvad man fortæller.«

»Den lille?«

»Ja vel!«

»Naa, men er Bestyreren da ikke Landmand?« spurgte Magisteren paany, stadig mere forbavset over denne Husholdning, der var saa fuld af Overraskelser.

»Bestyreren skal jo være Stolemager,« svarede Madsen, og en bred Latter hørtes inde fra Kælderen.

Magisteren vilde ikke blive fortrolig eller medskyldig med de Undergivne og afbrød derfor Forhøret og gik ud i Haven. Man var nu langt inde i Maj Maaned, men endnu havde ingen Spade været i Jorden. Ukrudtet stod højt og Følfoden havde allerede afblomstret og var gaaet i Frø. Da han kom ned til Drivhuset, saa' han Melonerne ligge tørre, og alenhøjt Ukrudt skjulte Blomsterplanterne. Magisteren, som syntes, det var Synd saaledes at ødelægge et Par Maaneders Arbejde, aabnede Døren og

gik ned i Huset for at redde, hvad reddes kunde. Først nu, da han var kommen derned, opdagede han, at det ikke var noget opmuret Drivhus, men et Bræddeskur opbygget over en Jordkule og tækket med Straa og Jord, hvorigennem Blæst og Regn havde frit Indpas. Der fandtes vel nok en Varmekanal og en Ovn, men alt saa' ud som det bare Charlataneri, og Vinduerne var tagne af Mistbænkene, der laa aabne og vanrøgtede, uden at der endnu var kommet et Frø i dem.

Imidlertid begyndte Magisteren at rykke Ukrudtet op nede i Huset; men han havde ikke pillet mange Græsstraa, før han følte noget koldt og ubehageligt røre sin Hals. Han vendte sig hurtigt om, idet han flyttede sig til Siden, og blev va'r en stor sort Snog, der hang ned fra Loftet og spillede med den udstrakte Tunge. Magisteren løftede øjeblikkeligt Skuffen for at dræbe Bæstet, da han i det samme hørte en ængstelig bedende Stemme henne fra Døren:

»Nej, for Himlens Skyld, dræb ikke min Snog!«

Det var Bestyreren.

»Hvorfor maa jeg ikke dræbe den?« spurgte Magisteren forundret.

»Jo, for Snogen er et helligt Dyr og bringer Lykke med sig.«

»Der findes ingen hellige Dyr længer«, svarede Magisteren, som var en hemmelig Tilhænger af den Cartesianske Filosofi. »Men selv om den ellers bringer Lykke med sig, saa sés det ialfald ikke herinde. Hvorfor har De ikke vandet Melonerne?«

Bestyreren tænkte sig om et Øjeblik; saa svarede han:

»Jo, ser De, det er af en Slags, som ikke trænger til Vand.«

»Hvad er det for en Slags?«

»Det er Harlemske Meloner!« svarede Bestyreren, som havde faaet Tid til at overveje Svaret.

Magisteren maatte bekende sin Uvidenhed for sig selv og blev Svar skyldig.

Nu da de kom ud, saa' han først, at Bestyreren havde raget Skægget af sig, hvorved et Par store Læber, omkring hvilke en hel Mængde spillende Træk saas, kom til Syne. Desuden bar han en gul Fløjlsjakke med blaat Halstørklæde, en besynderlig Hue, som kun Hesteprangere plejede at bruge, og med en Paafuglefjer i; røde Strømper og en blond Paryk. Han var næsten ikke til at kende igen.

Magisteren fulgte ham gennem Haven, pegede paa Ødelæggelsen rundt om og spurgte, om der ikke snart skulde graves.

Jo, bevares, der skulde blive saa fint, bare han fik den rigtige Gartner fra Rosenborg ved Kjøbenhavn, men han var for Tiden optagen.

De trampede lige med det samme henover to lange Bede, op af hvilke der midt mellem Borreblade og Fandens Mælkebøtter stak nogle lange grønne Stilke, som tildrog sig Magisterens Opmærksomhed.

»Hvad for noget? De lader Deres Asparges løbe op i Luften!« udbrød han. »Agter De ikke at gøre noget ved dem?«

Bestyreren trommede med Fingrene paa sin Hage, skød Overlæben frem for at se fornuftig ud og svarede:

»Nej, vi høster dem ikke iaar, for de bliver bedre, naar de faar Lov at staa en Sommer over.«

»Ja, men jeg har hørt, at de bliver træede, hvis de ikke passes og beskæres,« svarede Magister Andreas.

»Naa, det kan saamæn godt være, at det er saadan oppe i Landet,« mente Bestyreren, »men paa denne løse Jord her er det maaske noget andet!« svarede den aldrig svarløse.

Og saa vandrede de videre. Da de havde gaaet gennem Haven og var kommet ud til Markerne, ventede en ny Overraskelse den forbløffede Magister. Saa langt Øjet kunde række, strakte sig en flad Ager med den skønneste Muldjord, men deraf laa fire Femtedele brak og bevoksede med Ukrudt, en Del af Resten som Græsmark, et Stykke med noget grønt Blandingssæd, og paa en sidste Stump var endelig Ivan ifærd med at harve.

»Har De endnu ikke saaet?« vovede Magister Andreas et nyt Spørgsmaal uden dog at ville give det en bebrejdende Tone.

»Nej«, svarede Bestyreren flinkt efter tillært Vane, men uden Begreb om eller Evne til at opfinde nye Grunde. »Nej, vi saa'r altid sent, for saa er man sikker paa, at Kornet ikke ligger og raadner op«.

»Det var højst mærkværdigt!« genmælede Magisteren. »Er der en ny Methode?«

»Ja, en ganske ny?«

De spadserede videre ud ad Marken til og standsede ved Grøntfoderet. Det var en Blanding af Rug og Byg, Tidsel og Cikorie, Roer og Ærter, ja, der fandtes endogsaa Løg og Purrer. Magisteren lo i Skægget, men vilde ikke gaa lige løs paa Sagen.

»Hvor har De lært Jordbrug?« spørger han for at spørge om noget; da der indtraadte en ubehagelig Tavshed.

»Jeg har lært hos Grev Bille-Brahe paa Fyen.«

»Og De driver Deres Gaard uden Folk?«

»Jeg driver den selv, og Ivan driver den ogsaa, og han er en stiv Arbejder, saa lille han er.«

»Hvem er Ivan?« spurgte Magisteren for at prøve, hvor langt Bestyreren vilde gaa i dum Frækhed.

»Det er en fattig Husmandssøn fra Landskrona, som jeg har taget mig af,« svarede Tateren.

I det samme drog Harven forbi, hoppende over den upløjede Mark, mens Ivan laa ovenpaa, med Tømmen om Nakken og syngende af fuld Hals.

Magisteren havde sét nok, men han havde ikke kunnet udgranske, hvad Slags Folk han havde med at gøre, om det var gale Mennesker eller Banditter eller begge Dele.

Imidlertid forblev Baronessen fuldstændig usynlig i et Par Ugers Tid; der hed sig, at hun var syg, hvilket ikke forhindrede, at der blev spillet og sunget den halve Nat i hendes Værelse. Og Magisteren lagde Mærke til, at man aldrig hørte Bestyreren gaa op paa sit Værelse paa Loftet. Og da han engang, for at komme paa det Rene med denne Sag, spurgte Ivan, hvor Bestyreren boede, pegede denne paa et Vindue i første Etage, hvilket just var i den Lejlighed, hvor Baronessen boede og hvortil der var Indgang fra samme Forstue, som førte op til Magisterens Værelser. Døren til Lejligheden var altid laaset af, og naar Magisteren eller nogen af hans Folk bankede paa for at spørge om en af Husets Folk, aabnedes Døren først paa Klem efter en endeløs Banken, og Beskeden blev modtaget gennem Dørsprækken under vild Larmen af mange Hunde. De, som havde sét ind gennem Døren, havde kun opdaget noget kulsort og mærket en ulidelig Stank.

En Dag, da Magisterens sad i deres store Sal, hørte de en Hane gale i Værelset indenfor den lukkede Dør, som førte til Baronessens Lejlighed. Pigen paastod, at hun ogsaa havde hørt Kid bræge og Turtelduer kurre derinde, men da man nu en Gang var dør og Kontrakten var bindende til Oktober Flyttedag, tog man sig

til Regel ikke at blande sig i de Andres Anliggender eller ved utidige Undersøgelser vække Mistro og Nag.

Magister Törner havde til Trods for sine prisværdige Forsætter i saa Henseende en haard Kamp at bestaa med sin Nysgærrighed. Opdraget til Forskning havde han faaet for Vane aldrig at slippe en Undersøgelse, før han havde fundet Kærnen, og alt, hvad der ved første Øjekast forekom ham uforklarligt, pirrede hans Forskerlyst i højeste Grad. Saaledes gik det nu straks med dette hemmelighedsfulde Hus og dets mærkværdige Beboere. En Baronesse, som havde Formue og elskede Smuds og Ubekvemmelighed; en Dyreven, som sultede sine Dyr; en Tater, som var Stolemager, Bønhas, Gøgler, Gartner og Landmand, men ikke kunde saameget som sætte en Krog paa et Vindue, som ikke kunde gøgle og som ikke kendte Asparges eller vidste, naar man skulde saa Rug; som løj ved hvert eneste Ord, han sagde, som gik forklædt og skiftede Ham to Gange om Dagen — her var meget at grave i og meget at udforske.

Da han fra sit Taarnvindue havde Udsigt over Gaarden, Haven og Markerne, og da hans Værelse desuden laa lige ovenover Baronessens, havde han god Lejlighed til at iagttage og lytte, og eftersom det for en Del hørte med til hans

Opgave at lære Folkenes Tænkemaade at kende, beroligede han let sine Samvittighedsskrupler over at snuse i deres Hemmeligheder, især da han aldrig agtede at benytte Opdagelserne til andet end sin egen Fornøjelse.

En Morgenstund i Juni, da Solen stod højt paa Himmelen og Klokken kunde være elleve, laa Magister Andreas i sit Taarnvindue og røgte Pibe. Det havde været en stormfuld Nat nede hos Baronessen, thi Bestyreren havde sunget, spillet og drukket til ud paa Morgen. Siden havde der været stille lige til nu, at sige nede i Lejligheden, men ikke ude i Baggaarden. Hestene stampede i Stalden af Sult og bed i Krybberne; Koen brølede, Gederne brægede, Hanerne galede, Kalkunerne klukkede og Paafuglene skreg som besatte, og saadan var de blevne ved i seks Timer, lige fra Solen stod op.

Omsider aabnes et Vindue, og Bestyrerens sorte Hønsetyv-Paryk kigger ud, og et Øjeblik efter viser hans gule Jakke sig nede i Gaarden. Han aabner først et Glughul for Hønsene, som kommer kilende i vild Fart og saa ivrige efter

at faa Solen at se, at de bliver siddende to og to i Hullet, hvorpaa de erobrer Møddingen. Saa kommer Ænderne vraltende, skyller Halsen med en brun Vædske, som har samlet sig i Hjulsporene, og begynder derpaa Belejringen af Møddingen og driver Hønsene bort ved at bide dem i Halerne. Paafuglene sér en Stund hoffærdigt paa, hvordan Ænderne gør rent Bord; saa løber de Storm mod Møddingen, fejende Ænderne om Næbbet med deres lange Halefjer og nappende dem i Nakken med deres Rovfuglenæb.

Da de har indtaget Positionen oppe paa Højen, hejser de deres Flag, drejer sig triumferende rundt og rundt, baskende med deres chokoladefarvede Undervinger, og støder i Trompeterne for at udæske Kalkunerne til Tvekamp. Disse lader ikke vente paa sig, og de to Haner bøjer Nakken tilbage paa Ryggen, pumper rødt Blod i Kalvekrydset, spænder Vingerne ned som Skjolde og løber op ad den bløde Vold. Men de har vanskeligt ved at vende og retter deres Angreb fra Siden med Vinger og Sporer, og da Paafuglene ikke kan holde Stand, løfter de sig og flyver et lille Hop, men uden at opgive Møddingen.

Bestyreren, som nu har sluppet Hestene ud, tager en Pisk, og med nogle vel rettede Svip

paa Kalkunernes Halsposer bringer han dem til Lydighed.

Hestene gaar rundt og snuser efter Halmstraa, uden at finde noget. Koen kommer ud og lægger sig straks. Gederne gnaver paa Retiradedøren, der er slaæet sammen af ubarkede Bøgestaver, og nu er hele Baggaarden ét Virvar af Dyr.

Bestyreren tager en Le paa Nakken og gaar ud i Marken, og Magisteren kan se, hvordan han hugger løs paa den kun halvt udvoksede Rug, indtil han har faaet mejet en lille Stak, der læsses paa en Kærre; Ivan, der er kommet til, hjælper med at rulle denne ind i Baggaarden. Nu bliver her Liv! Hestene bides og slaas, Koen rejser sig og Gederne staar paa Bagbenene og river løs af Kærren, saameget de kan naa.

Imens gaar Bestyreren op paa Retiradetaget med en Armfuld Grønt til Kaninerne, hvorpaa han lægger sig paa Ryggen i Solskinnet med Pisken i Haanden og sender smaa Smæld ned over Dyrenes Hoveder, naar de slaas altfor hidsigt.

Saa kommer Baronessen ud i himmelblaa Klædning, med et Ravhalsbaand paa den bare Hals, Træsko paa Fødderne og bærende paa Skurebaljen, hvori hun skal malke. Hun er uredt og uvasket og river sig af og til i Hovedet, som om hun havde vanskelige Tanker at

klare. Koen sparker og giver ingen Mælk, men den skal malkes alligevel, og da Baronessen røber Forundring over, at det ikke bliver til noget, svarer Bestyreren vrissent fra sit Leje, at »Koen vist er med Kalv«, og saa kan den ikke give Mælk. Baronessen undersøger overfladisk Forholdet, men kan ikke komme til nogen Vished. Saa bliver der igen stille paa Gaarden, og Bestyreren falder i Søvn paa Taget med Pисken i Haanden.

Magisteren, som havde den Sovende lige under sig, kunde nu betragte hans Ansigt, mens det ikke var under nogen vagtsom Viljes Herredømme. Det var dødblege Træk, vilde Linjer, som syntes at stride mod hverandre, dybe Furer, ligesom udhulede af Laster og Lidenskaber, og under Øjenlaagene tegnede sig de store Øjekugler, der endnu under deres Dække syntes at ville skjule et uroligt Blik. Kaninerne listede omkring den Sovende, snusede til ham og kilede saa tilbage under nogle Brædestykker; kom atter frem, lugtede til Klæderne og rynkede paa Næsen; klippede med Ørene og lagde dem sammen, naar de hørte den døddruknes Stønnen under Søvn.

Saa langt var Magisteren kommen i sit Studium af Manden, at han ansaa' sin Mening for begrundet, da han tog ham for en Løgnhals

og en Tyvenatur. Alle de Oplysninger, som Magisteren havde givet om Have- og Jordbrug, havde Bestyreren taget til Følge, men uden at indrømme, hvem han skyldte dem, eller sige Tak. Saaledes havde han baade vandet og beskaaret Melonerne efter Magisterens Raad, men pralede selv bagefter af sin Visdom. Ligeledes havde han en Dag stukket Asparges'erne og med en triumferende Mine vist Magisteren, hvordan han forstod at dyrke Asparges. Magisteren havde til dette holdt gode Miner som altid, men havde spurgt sig selv, hvordan en Tater, der bildte sig ind at være saa listig, kunde være saa dum at tro, at den anden hverken kunde huske eller forstaa. Derimod havde Bestyreren vist Magisteren en hundeagtig Hengivenhed, saadan som man viser et Menneske, af hvem man modtager Gaver; som man ustraffet faar Lov til at narre, og hvem man tillægger en høj Grad af Uegen- nytte og Hæderlighed. Tateren elskede ham, efter hvad han forsikrede ham, og han ærede ham som et højere vidende Væsen, der med fulde Hænder strøede om sig en Oplysning, der kunde udmøntes i økonomiske Fordele. Selv opvokset mellem lutter Kæltringer bøjede han sig for et Menneske, hvem han ikke tiltroede at kunne lyve, men i hans Beundring laa en Del Medlidenhed med dette Menneske, som ikke

havde Forstand nok til at gennemskue en andens Syg. Og sin Tyvenatur tro kunde han ikke lade være at narre sin uegennyttige Velgører og Ven. Saaledes havde Magisteren opdaget, at den Vin, som Bestyreren pralede med at han havde importeret fra Frankrig, ikke var andet end en Æblevin, som han selv pressede af raadne Frugter — raadne, fordi der derved fremkom en brun tyk Saft, der lignede den spanske Alicante-Vin, hvilken han forvekslede med fransk Vin. Havde Magisteren anmodet Bestyreren om at købe Madvarer med hjem, kom han altid med fordærvede Sager og til højeste Pris. At faa Lov til at pille nogle Blade af den Petersilje, som voksede halvvild imellem Havens Ukrudt, kostede tre Gange saameget som paa Torvet i Lund. Naar saa dertil kom en Masse Smaating, som Bestyreren i Kontrakten havde forpligtet sig til at præstere, men som han altsammen snoede sig fra — saa mente Magisteren at have tilstrækkeligt Stof til at bedømme Manden. Men han blev ikke vred paa Stakkelen. Da han kendte Menne-skenaturens Tvang under de herskende Forhold og Opdragelsen, Race-Bestemmelserne og Nationalitets-Ejendommelighederne, saa var han kun glad over at kunne betragte dette Skuespil af en Paria, som var naaet til en vis Stilling i Samfundet og fra Fattigdom var kravlet op til

Velstand og havde indgaaet Forbindelse med en Gren af en efter Sigende gammel adelig Stamme.

Imidlertid, da Magisteren havde spist sin Middagsmad Klokken tolv og kom op paa sit Kammer, laa Bestyreren endnu i Ro og Mag nede hos Kaninerne og sov. Ved den Støj, som Magisteren gjorde med Vinduet, vaagnede han; gnikkede Øjnene, kaldte paa Ivan og befalede, at alle Hestene skulde spændes for Tromlen. Derpaa sprang han ned, tog en Sæk med Korn og vandrede ud til Marken.

Magisteren saa' lidt efter det pudsige Syn, hvordan Tateren i sin gule Jakke gik og saaede paa den upløjede Jord, som Ivan havde harvet, saa at Tidslerne laa med Roden i Vejret. Han gik med gravitetiske Skridt, gjorde store Gøglergestus med Haanden, naar han kastede Kornet ud, alt imens hans Læber bevægede sig, som om han reciterede noget. Da han havde spadseret en halv Time, brød han af, som om han var bleven træt; fløjtede paa Ivan, der kørte Tromlen med Trespandet frem; svang sig op paa Sædet, greb Tømme og Pisk og smældede løs. Det var et Skuespil. Tateren, i brabantisk Hat med Paafuglefjer, oven paa Tromlen, de skeletmagre Heste i blankt Seletøj med skinnende Friherrekroner og Topper — thi der fandtes kun et Sæt Seletøj — og Trespandet i Firspring

slæbende Tromlen efter sig som en Kanonvogn, naar den kører frem til Slag. Arbejdet var tilendebragt paa et Kvartér.

Dette var lige før Midsommer, at han saaede to Skæpper Havre paa upløjet Mark!

Efter denne Anstrængelse gik han ned i Lysthuset ude i Dammen og bestilte en Kande Øl. Med den sad han i tre Timer og saa' paa Karperne. Derpaa giver han Ordre om en Ridehest og sporer afsted ned mod Kysten.

Om Aftenen, naar Solen var ved at gaa ned og Magisteren havde spist til Aften, gik han sædvanlig ned i Haven, alene, thi hans Kone var bestandig syg og Børnene kom tidlig i Seng. At vandre i den tilvoksede, smudsige Have var ham en Plage, og den eneste tørre og rene Plads, hvor han kunde opholde sig, var Lysthuset i Dammen. Dér havde han med Gedesnøre i en Maanedes Tid forsøgt at fiske de omtalte Geder, men havde ingen faaet, indtil Ivan en Dag kom til at fortale sig og forklarede, at der aldrig havde været Geder og heller ingen Krebs, hvilket dog ikke gjorde noget Indtryk paa Magisteren, som nu vidste, hvad han havde at vente sig af Bestyreren.

Mens han sad dér, lyttende til Nattergalen, der slog i Ribsbuskene, og i den trykkede Sindsstemning, som Ødelæggelsen rundt om ham,

Vantrivselen og det ulidelige Smuds fremkaldte, hørte han en støjende Sang i sin Nærhed, nærmende sig inde fra en Ahornallés mørke Dyb, indtil Bestyrerens gule Jakke kom til Syne i Solnedgangens røde Lys.

»Jeg er Greve af Luxemburg, tralalala lalalala!« sang han af fuld Hals og hilste med en Hofmands sirlige Manerer, om end overdrevent og smagløst. Han var ganske hvid i Ansigtet, som om han havde været oppe at slaas; Øjnene rullede og sprudede Ild, og hans Læber var blaasorte. Bag ham kom Ivan, klædt som Page og med en Kaarde ved Siden, bærende en Bakke, Vinkrus og grøngule Glas.

Magisteren saa' med Angst paa den gruelige Vin og de smudsige Glas, men hverken vilde eller vovede at afslaa Indbydelsen.

Bestyreren syntes oprørt og noget drukken. Først begyndte han at tale overmodigt og højlydt.

»Magisteren gaar og keder sig her, men nu kommer Gartneren fra Kristiansborg snart og saa skal det blive noget andet! Det er den første Gartner i de tre nordiske Riger, og han skal have hundrede Daler om Maaneden, foruden Kost!« pralede han.

»Men sig mig en Gang« — tog Magister Andreas fat — »findes her ingen Mennesker paa Egnen, som man kan have Omgang med?«

»Ikke et eneste«, forsikrede Tateren. »Det er det allerværste Rak, allesammen! Og de galeste Svenskhadere! Nej, dem skal De saamæn ikke give Dem af med, Magister, tro De mig, jeg er Deres Ven, for jeg er, saa at sige, paa en vis Maade ogsaa Svensk! For min Faders Moder var svensk, og min Farfader var Franskmand — og Franskmændene er den første Nation af alle. Og jeg føler, at jeg er franskfødt og at jeg har svensk Blod i mine Aarer, og jeg hader det danske Folk, jeg hader det!« skreg han og rejste sig med blodsprængte Øjne. »Men saa hader de mig ogsaa! Det skal jeg love for!« føjede han overbevisende til og med hvæsende Stemme.

Ivan, som var kommet tilbage med et Kredenskar af Sølv, havde stillet dette paa Bordet og derpaa sat sig ned. Da Bestyreren saa' det, løftede han Haanden og gav Drengen en Lussing, saa at han fløj op fra Bænken.

»Staa, din Hund!« brølede han, da Ivan vilde gaa. »Staa dér og hold paa Karret!«

Magisteren havde besluttet sig til engang at lade Tateren tale sig ud om sine Hemmeligheder, men for at dysse hans Opmærksomhed til Ro, gav han sig en bifaldende og deltagende Mine, henkastede et betydningsløst, men opmuntrende Ord og spillede fremfor alt den opmærksomme Tilhører, den taknemmelige Discipel, som med

Andagt lyttede til den meget Erfarnes uhørte Visdom.

»*Maxima debetur pueris reverentia*, det er udlagt: Børnene er os Ældre den største Ærbødighed skyldige«, citerede han som Støtte for Taterens skammelige Behandling af sin Broder.

Tateren gik i Fælden og, efter at have tømt et nyt Glas, blev han aabenhjærtig.

»Sér De, Magister, jeg er af ringe Herkomst, men jeg har Ævner, og det kan Menneskene ikke lide. Jeg har været Stolemagersvend i Kjøbenhavn — og da jeg var sytten Aar, var jeg den flinkeste i min Kunst. Men jeg kunde ikke faa Borgerskab, fordi jeg var for ung. Og da jeg alligevel indrettede Værksted, saa kom Politiet og Oldermænden og vilde lukke, men saa blev jeg vild og smed dem ud allesammen; jeg tog den ene og slog til den anden med, indtil Vagten kom og satte mig i Kachotten. Nu troede de, at de havde mig, men jeg var snedigere end som saa — for jeg gik til Kongens Raad, jeg gik til Kongen selv, og Politi og Oldermænd maatte gaa med en lang Næse; men jeg slap fri! Og fra den Stund saa hader Politiet mig, men de kan ingen Ting gøre mig; intet Menneske paa Jorden kan krumme et Haar paa mig, og den, som forsøger paa det, han er en Dødens Mand! Jeg har været i Hullet, det indrømmer jeg, men jeg

har aldrig været straffet, aldrig! Og De, som er en Hædersmand, De skal tro mig paa mit Ord! For jeg holder af Dem som en Broder, en Ven! Jeg elsker Dem, fordi De er det første Menneske, der har behandlet mig som Menneske! De véd ikke, hvor slemme mine Naboer har været fra det Øjeblik, jeg kom hertil Egnen! Bare Spektakkel og Drillerier; snart river de Hegn ned og slipper deres Dyr ind; snart stjæler de som Ravne, snart lægger de Sten paa Vejen for mine Heste, saa de slaar sig fordærvede, og jeg har dog aldrig gjort dem andet end godt! Aa, jeg har mange Tusind Daler udlaante uden Aager, og som jeg aldrig faar tilbage; og Baronessen, der er god som det reneste Guld (her skreg han for at høres op til Huset) hun har født og klædt Egnens Fattige i Aar og Dag, og nu skammer de sig ikke ved at bestjæle hende. Hun er en Engel, en ren og retfærdig Kvinde, som der ikke findes Plet paa, skønt de bagvasker hende saagement, saa gement! Men det er bare Misundelse, sér De, Misundelse, fordi hun ikke vil omgaas med nogen, og lukker sig inde for sig selv med sine Dyr, som hun elsker højst af alt, og Dyrene, Magister, de er meget bedre end Mennesker, — meget bedre! De er taknemmelige og forstaar at skatte en Velgærning, men det gør Menneskene ikke! Aa, fy, som Menneskene er!«

Han havde talt, saa Fraaden stod ham om Munden, og Magisteren, som allerede kunde oversætte hans Løgnetekster, følte sig betydeligt klarere over Manden end før.

Paa et Vink af Tateren hentede Ivan Lirekassen og stillede den paa Stenbænken. Bestyreren, som var lettere i Sindet nu da han troede at have forjaget alle Magisterens daarlige Tanker om sig, følte Trang til at give sine glade Følelser Luft og paa samme Tid vise Magisteren sin Overlegenhed i musikalsk Retning, maaske ogsaa faa Lejlighed til at antyde noget vist hemmelighedsfuldt ved sin Person, noget, som netop manglede eller idetmindste kun fandtes i en meget simpel Form.

Med skærende raa Stemme og med et Udtryk, der skulde forestille noget overnaturligt, men kun blev markskrigeriske Hyl, tog han fat paa sin Favoritvise, mens Ivan drejede paa Liren:

Og jeg er Greve af Luxembur
tralalalalá lalalá!

Ved Dag og Nat, med Hund og Lur,
i Skovens Dyb jeg har min Gang,
ved Klitten synger jeg min Sang.

Men naar jeg blæser i mit Horn, giv Agt,
thi jeg med Satan staar i Pagt!

Derpaa fulgte flere Strofer om den dengang saa grufuldt berømte Marskal og Greve

Luxemburs hemmelighedsfulde Levnet med Banditter og Giftblandersker og hans vidunderlige Redning fra Politiet og Heksekommissionens Hænder.

Beruset af Vinen og Sangen begyndte Tateren at blive blød, og i et Anfald af Ædelmodighed bød han Ivan sit Glas, som denne tømte med løftet Hat og det ene Knæ bøjet, som det sig en Page anstod. Til Trods for sit usle og forsultne Udseende gjorde han dette med en vis Ynde, saa at Magisteren fandt sig foranlediget til at belønne ham med et venligt nedladende Nik. Da kunde Tateren ikke styre sin Glæde og Stolthed længer, men, idet han glemte sine foregaaende Løgne, slap det ud af ham:

»Det er min Broder, maa Magisteren vide. Jeg opdrager ham strængt, men han skal blive en stor Mand — maaske Rigsadmiral, hvis vi lever saa længe!«

Magisteren udbredte sig ivrig om Sømagtens hurtige Udvikling i Norden og om den glimrende Livsbane, som denne ædle Gærning frembød nu i Sammenligning med forud, gav gode Raad og Vink om, hvordan en ung Mand skulde opføre sig og hvilke Veje han skulde gaa, samt hvilke Kundskaber han maatte erhverve sig for at komme frem som Søofficer.

Imens var Natten falden paa, men den lyse Sommerhimmel gav endnu tilstrækkeligt Lys, til

at Magisteren kunde se, at det var Baronessen, som kom listende gennem Ahornalléen. Bestyreren havde allerede faaet Øje paa hende og med Hatten i Haanden gik han hende i Møde paa Broen, bød hende Velkommen og bad hende drikke et Glas i Magisterens Selskab. Baronessen takkede og satte sig ned; drak paa Bønders Vis af samme Glas som Bestyreren og syntes allerede i Forvejen at være beskænket. Tateren vidste ikke, paa hvilken Fod han skulde staa. Paa den ene Side vilde han hædre sig selv ved at vise sin Kæreste den allerstørste Ærbødighed; paa den anden Side vilde han have det frem, i hvor inderligt et Forhold han stod til den fornemme Dame, og dette kunde kun ske ved en Nærgaaenhed, som undertiden faldt ud i det uhøviske. Snart rakte han hende saaledes Glasset med bøjet Knæ og med blottet Hoved, snart lagde han Armen om Livet paa hende ligesom af Vanvare, og Titlerne vekslede med Deres Naade og Du paa en meget plump Maade.

Efter en Stund pralende at have fortalt om sine høje Aner, som havde tjent Kristian IV, — tydeligt nok den eneste Konge, som baade Baronessen og Bestyreren kendte — bad hun Tateren, som hun kaldte Jensen, synge om Greven af Luxemburg.

Greven af Luxemburg syntes at spøge i begges Hoveder i en Grad, som gjorde Magisteren endnu mere urolig med Hensyn til deres Konduite, og da Tateren nu sang Visen om igen og med Forstaaelsens Blikke saa' paa Baronessen, skoggerlo denne, som om hun havde gjort en rigtig Rævestreg, og da Sangen var tilende, spurgte hun Magisteren, om han syntes om den. Hvorpaa Magisteren svarede, at Jensen var en stor og eminent Sanger, som fortjente at have Plads i Kongens berømte Kapel. Derover blev Tateren som besat og sang en anden Vise om Uglspil, og da han havde endt den, reciterede han uden at spørge om Forlov hele Æventyret om Fortunatus med Lykkehatten. Magisteren fandt Optrinet højst ulideligt, og han spurgte sig selv, hvordan han kunde sidde roligt og høre paa en indbildsk, men talentløs Gadegøgler. Han rejste sig tilsidst og bød Godnat; hvorpaa Selskabet brød op, og man fulgtes ad gennem Haven. Af Bestyrerens og Baronessens dinglende Bevægelser kunde det ses, at de var meget overlastede, og da der var mange Ting at bære, tilbød Magisteren sin Hjælp og tog Kredenskarret og Kruket. Da man var kommet op i Forstuen, aabnede Baronessen, glemmende alle Forsigtighedsregler, sin Køkkendør og bad høfligt Magisteren træde nærmere.

»Her sér saa uordenligt ud«, undskyldte hun, »men Magisteren er et fordringsløst Menneske, og nu skal De forresten se mine smaa Dyr.«

Det Syn, som nu aabenbarede sig for den uindviede Fremmede, overgik alt, hvad han i sine vildeste Drømme kunde have tænkt sig.

Det var et fuldstændigt Heksekøkken. Vægge, Loft og Gulv var sorte og blinkende af Sod. Paa Komfuret stod mellem Gryder og Rester af Mad en Række Fioler og Retorter til alkymistisk Brug. Paa Gulvet laa Bunker af Roer, Kaal og Løg, og paa en Væg hang en Faareside saa højt, at Hundene ikke kunde naa den. Hundene sprang omkring de Indtrædende og viftede med Halen, snusende til den fremmedes Strømper. Paa en Slagbænk laa et ungt Menneskelegeme under et Lagen, og kun et pjusket Hoved kunde ses fra Nakken. Paa Bænkens Hovedgærde var en Hane fløjet op; den begyndte at gale, da Tateren tændte et Tællelys.

»Det er min gamle Englebasse«, kælede Baronessen for det brogede Dyr, som hun havde taget i sine Arme. »Har Magisteren før sét en Hane, som var tyve Aar gammel og blind!«

Det grimme Dyr huggede ad den Finger, som Magisteren stak frem for at kilde Kæledæggen.

Nu aabnedes en Dør til, og de traadte ind i et mindre Værelse. Det første, som faldt i Øjnene, var en Seng med Himmel og Forhæng og af meget store Proportioner. I Sengen stod to gule danske Hunde og forplantede sig, uden at nogen af Beboerne tog Notits af det. Det eneste Vindue var optaget af Fuglebure med Grønsiskener og Turtelduer. I Loftet hang en udstoppet Stork med udsprede Vinger og holdende en tørret Hugorm i Næbbet. I et Hjørne paa Gulvet laa to store magre Hunde ved Siden af et Bur med Kyllinger; i en Skæppe sov en Kat med seks Unger og af en Dragkiste tog Baronessen et Kuld Ællinger frem.

Alle disse Dyr udbredte naturligvis en forfærdelig Stank, og Gulvet var tilsølet af Urenlighed.

Baronessen, som havde forevist alle disse sine Yndlinge, vilde nu aabne Døren til det tredie Værelse, og skønt Tateren gjorde en Mængde tydelige Grimasser til hende for at forhindre det, slap Magisteren derind. Og han befandt sig i en stor Sal saa fuld af Møbler og Genstande af alle Slags, at der næppe var en tom Plet. Paa Gulvet kunde man kun med Vanskelighed sætte Foden uden at trampe paa noget, thi der laa Bunker af Klæder og Baand; Bøger, Plancher, Kort; i Vinduerne stod Bægre, Vaser, Køkkenkar; og langsmed Væggene Skabe, Stole,

Sekretærer, imellem hinanden og paa hinanden, saa at hele Værelset saa' ud som et Magasin og ikke som et Beboelsesværelse.

Efter endt Besigtigelse fik Magisteren Indbydelse til at sidde ned i Sengekammeret og drikke et Glas Vin af en endnu finere Slags, og eftersom Natten alligevel allerede var spildt, og det led mod Morgen, morede det Magisteren at se disse Mennesker blotte deres Hemmeligheder.

Tateren skænkede i og begyndte paany at blive stor paa det; talte om sine Ejendele, om sin Gaard, sine Dyr, og efter at han havde pralet en Stund, fløj Hovmodsaanden igen i ham og han vilde synge; men Magisteren, som var bleven træt af at være den Pjalts Nar, stemte nu Luthen, der stod ubrugt, og rakte den til Tateren, som med en misfornøjet Mine gav den tilbage med den ydmygende Erklæring, at han ikke kunde spille paa den. Magisteren forsøgte med Violinen og Harpen, men med samme Resultat.

»Men Baronessen spiller vel?« spurgte han, henvendende sig til denne.

Nej, hellerikke hun.

For at hævn sig spurgte Bestyreren spodsk, om Magisteren ikke selv vilde spille; hvorpaa Magisteren svarede med at spille en Gavot.

Bestyreren lyttede andægtig til, men saa'

nedslaaet ud, ubehagelig overrasket, som om han var bleven narret af den anden.

Derpaa sang Magisteren til Akkompagnement af Harpen, spillede Danse paa Violinen og fortalte tilsidst et Æventyr.

Baronessen var henrykt, men Tateren sad som en vaad Hund, der har faaet Pisk, og var parat til, naar det skulde være, at tage Sangerstriden op.

I en Pause styrtede han ogsaa op, og efter at have rømmet sig, udbryder han:

»Nu maa jeg tillade mig at give et Numer.«

»Ti han bare stille, Jensen, med sin Luxembur!« afbrød Baronessen ham.

Tateren skummede af Misundelse og Arrigskab og sad og lurede paa Hævn.

»Ja, Magister Andreas er jo nok en rigtig Troldkarl,« udbrød han, »men han kan alligevel ikke tage Kyllinger ud af en Hat.«

»Kan jeg ikke? Jo, min gode Jensen, jeg kan alle hans Kunster og flere til!« svarede Magisteren godmodigt.

»Naa, det maa vi se! det maa vi se!« raabte Baronessen og slog Hænderne sammen.

Magisteren lod sig en Stund bede; derpaa tog han op af Lommen en lille Flaske og en Pen og bad om et Stykke Brevpapir. Vædsken i Flasken var farveløs, og da han havde dypet

Pennen i den og havde skrevet paa Papiret, saas der ikke Spor af Skrift. Derpaa forseglede han Brevet med Harpiks. Da han havde gjort dette, bad Magisteren Tateren aabne Brevet og læse.

Tateren, som virkelig kunde læse, blev aldeles hvid i Ansigtet, da han saa' det Ord, som nu meget tydeligt traadte frem i blaa Skrift, og medens Baronessen forgæves søgte at udfinde dets Betydning, vekslede Tateren og Magisteren et Blik, som ikke lovede godt.

»Nej, men hvad staar der dog?« spurgte Baronessen, stadig mere nysgærrig.

»Der staar bare et latinsk Ord, Romani, hvilket betyder Romere,« svarede Magisteren, medens han med sit ene Øje lod Tateren forstaa, at han meget godt vidste, at Romani ogsaa var Zigeuner-nes Navn paa dem selv.

Tateren kæmpede med sig selv, om han skulde falde tilføje eller gøre Modstand mod denne Henrettelse af hans personlige Fortrin overfor Baronessen; men den brændende Tørst efter at komme i Besiddelse af den andens Kundskaber gjorde, at han gav sig.

»Det koster vel mange Penge at faa saadant noget Blæk?« spurgte han, paa samme Tid tvær og underdanig.

»Nej, det koster ikke det fjærneste«, svarede Magisteren. »De kan selv gaa ned i Haven og

plukke den Blomst, der kaldes Morgenfrue, og presse Saften af den.«

»Morgenfrue!« gentog Tateren. »Men Læsningen da?«

»Hvilken Læsning? — Naa, saa De mener for Alvor, at jeg giver mig af med at signe og mane! Nu skal jeg sige Dem noget, Jensen! Hvis jeg havde villet foregive Kendskab til forborgne Ting, saa vilde jeg aldrig have vist Dem Flasken, men jeg vilde have haft i Beredskab et Stykke Papir, der i Forvejen var fuldt beskrevet. Saa vilde jeg have løjet for Dem og sagt, at der ingenting stod skrevet, da jeg viste Dem det hvide Papir; og saa vilde jeg have læst: *pax + max + nis + skaris*. Men nu viste jeg Dem Morgenfrue-Saften og saa siger jeg: saadan og saadan er denne Saft beskaffen, at naar jeg lader Lakkets Varme indvirke paa den, saa bliver den blaa. Hvorfor den bliver blaa, det er mere end jeg véd; jeg véd bare, at den bliver det!«

Tateren kunde ikke forstaa, at man lærte fra sig saa værdifulde Kunster, der kunde bruges til hemmelige Forbehold i Forskrivninger. Men endnu pinte det ham i Sjælen, at han var bleven den lille i denne Kamp, hvor han saa længe havde faaet Lov til at indbilde sig, at han var den stærkeste, og pludselig sprang han op, tog et smudsig Kortspil op af Lommen og skreg:

»Pas nu paa Magister, saa skal jeg spaa Dem!«

»Det kan De ikke,« svarede Magisteren fornemt overlegen

»Kan jeg ikke?« hvædede Tateren, som troede sig fuldkommen i den Kunst.

»Nej, det kan De aldeles ikke!« forsikrede Magisteren. »Og De kan det ikke af den Grund, at De ikke kender mig, ikke kender mine Forældre, ikke min Hustru, mine Børn, mine Forsatte, og hos alle dem ligger en Del af min Skæbne. De kan ikke spaa mig af den Grund, at De ikke aner, hvad jeg véd og kan, ikke har Begreb om, hvad der skér ude i Verden i denne Tid, og ikke véd, hvordan Menneskers Skæbne styres! Men jeg kan spaa Dem, uden Kort og uden Læsen og Signen! Vil De tro det?«

Tateren havde sat sig og vred sin Krop som en Orm under en Støvlehæl.

»Hm! Saa De kan spaa mig?« blussede han igen op.

»Ja, fordi jeg kender Dem!« svarede Magisteren roligt og bestemt.

»De! Aa, De véd ingenting om mig! Ikke det bitterste!« skreg Tateren op i et sidste Forsøg paa Selvforsvar.

»Naa saa! Ikke det!« sluttede Magisteren af, antydende med Tonefaldet, at han vidste mere, end han egentlig vidste.

Hvorpaa han rejste sig.

Solen var allerede gaaet op og faldt gennem Gardinerne ind i Værelset. Turtelduerne kurrede og Grønsiskenerne sang. Baronessen var sovet ind i sin Stol, og Ivan laa snorkende i den store Seng mellem to brune Hunde.

Tateren vilde skænke mere Vin, men Magisteren sagde bestemt nej, hvorpaa hans Vært fulgte ham ud i Køkkenet.

Dér sad nu paa Sengekanten en ung Pige halvt paaklædt og trak Strømper paa, stirrende forundret paa den fremmede og ganske glemmende at skjule sig.

»Skammer Du Dig ikke, din Tøjte!« skreg Tateren og gav Pigen en Ørefigen, hvorpaa han kastede et Tæppe over hende.

Magisteren skyndte sig at tage Afsked og gik op paa sit Kammer for at sove ud efter den gennemvaagede Nat.

Magister Törner havde ikke faaet Blund i Øjnene efter den mærkværdige Nat nede hos Baronessen. Han var bleven ved at spørge sig selv, hvordan det dog var gaaet til, at hans Sjæl var kommen i Berøring med et saa lavt staaende Individ som Taterens, saadan at hans Tanker syslede med denne, enten han var vaagen eller sov. Var det mon en Følge af den almindelige Attraktionslov, som drager Fluida af forskellige Dyrelegemer mod hinanden, som driver Mennesker til at søge hinanden, som bringer Ledning eller Rapport mellem alle Individer? Ensomheden, Vanen daglig mange Gange at træffe kun en og samme Person, Akkomodationsevnen, som muliggør Omgang mellem Mennesker, Interessen for at se ind i Sjælens hemmelige Værksteder og navnlig i en Sjæl af usædvanlig Art, som stod paa det laveste Trin og som en Universitetsmagister ikke ofte i sit Liv fik Lejlighed til at se — alt dette sammenlagt havde bevirket, at Tateren var trængt ind i Magisterens Tanker og havde boret sig derind som en integrerende Bestanddel, han ikke kunde drive ud igen.

Han havde for sin egen Freds Skyld villet holde Omgangen indifferent, men i denne Nat havde deres Sjæle et Øjeblik tørnet sammen, en Gnist var sprungen over fra den ene til den anden, Interesser havde krydset hinanden, og

det var, som om der laa Strid i Luften. Magisteren var bleven træt af den tarvelige Rolle som Beundrer af Stakkelen, havde afklædt Ubetydeligheden for den endnu større Stakkel, som beundrede den første, havde vist sin Overlegenhed uden at træde haardt til, men havde uforsigtig nok antydnet, at han beskæftigede sig med den andens Person og Anliggender. Tateren, som havde troet sig godt dækket bag sine Løgne, havde mærket, at han havde taget fejl, havde følt et Øje hvile paa sig, en Finger røre ved sine Indvolde og var vaagnet op. Magisteren mærkede dette og, uden Lyst til at spille Tid og Kraft paa at indlade sig i en unyttig Tvekamp med en Pjalt og æreløs Person, besluttede han sig til paany at dysse ham i Ro og lade den uundgaaelige Omgang antage saa ligegyldige og venskabelige Former som mulig, gemme sig ind i sig selv og lukke Øjnene for alt, hvad han maatte se og høre.

Med denne Beslutning gik han Søndagmorgen ned i Haven for at spadserere. Man var nu i Begyndelsen af Juli Maaned, men endnu var ikke et Bed gravet, og alt Haab om at se noget plantet var forbi.

Kvier, Geder, Faar og Heste gik, tøjrede til Frugttræernes Stammer, og græssede Ukrudtet. Gederne stod paa Bagbenene og gnavede i kostbare Buske og unge Frugttræer; Gangene var

tilsmudsede af Kreaturerne, Buksbomhækkene var trampede ned, Hønsene aad de umodne Bær af Ribsbuskene, og i Kirsebærtræerne byggede Skader og Stære. Det var en Ødelæggelsens Vederstyggelighed, som Magisteren ikke kunde forstaa at disse Mennesker med Midler nok vilde finde sig i at se; thi selv om de ikke behøvede Indtægten, saa skulde man tro, at de idetmindste ikke vilde undvære den Fornøjelse at kunne spadserere i Haven. Og alt dette fede, mørkt og giftigt udseende Ukrudt forhøjede det Indtryk af Smuds, som Dyrenes Urenlighed, trampet ned rundt om i Rabatterne, Muldvarpeskudenes smaa sorte Gravhøje, raadne Grene og brunt fjorgammelt Løv fremkaldte.

Burren og Nælden, som altid følger Menneskets Udtømmelser, stod dér i flere Alens Højde, røbende hvad der plejer at dølges; Tidslerne havde, fordrevne fra Markerne, slaaet sig ned her; Følfoden, som af Folket spottende kaldes Fyldehornet for dens utrolige Forplantningsevne, havde bredt sig i store graagrønne Tæpper, og i de mørkeste Kroge havde som Mørkets Gærninger den stygge Bulmeurt med sin kadavergule Blomst gemt sig hen, mindende om Lig med levret Blod. Magisteren, som kom til at tænke paa de Farer, den giftige Urt kunde udsætte Børnene for, løftede sin Stok og anrettede et Blodbad paa

Djævelstøjet, da Taterens klynkende Stemme i det samme hørtes bag en Busk. Magisteren blev ikke synderlig overrasket, thi han var nu saa vant til at se den listende Skikkelse dukke op og forsvinde bag Buske eller Hegn — overalt, hvor der var noget at gemme sig bag.

»Slaa ikke min Bulmeurt, Magister,« bad Tateren.

»Er den ogsaa hellig?« svarede denne, spøgefuldt hentydende til Snogemordet.

»Nej, det er den ikke, men jeg gemmer Frøene!«

»Saa? Hvad gør De da med dem?« spurgte Magisteren.

»Jo, de kan være gode for meget,« svarede Tateren med et lumsk Blik, som skulde antyde, at han vidste Besked med mere, end han vilde ud med.

Magisteren erindrede sig senere hen denne Tildragelse med Bulmeurterne og troede derved at have faaet bestyrket sine tidligste Indtryk af, at der hvilte noget fordægtigt over dette Hus' Beboere og deres Forehavender.

Imidlertid var dette blot Indledningen til, hvad Tateren vilde sige; thi han greb straks Lejligheden til at sætte Giftplanten i Forbindelse med noget andet, som syntes at ligge ham paa Sinde.

»Her er ellers en og anden«, optog han Emnet med en eftertænkssom Mine og en dybsindig, hemmelighedsfuld Fremskyden af Læberne, som han altid anvendte, naar han løj; »her er en og anden, som nok kunde trænge til en Portion Bulmeurt.«

»Hvad mener De dog?« udbrød Magisteren, som følte sig forlegen som en uretfærdig mistænkt eller truet. »Hvad er der hændet?«

»Jo, der er hændet det, at Nogen i Morges har stjaalet den ene Paafugl!« sagde Tateren med saa stærk Betoning, at den Skyldige maatte føle sig truffen.

Magisteren lo ved den Tanke, at han skulde kunne være mistænkt, men lod sig straks narre til at indlade sig paa at drøfte Sagen, skønt den ikke angik ham. Det mystiske i selve Begivenheden, at en Paafugl var bleven stjaalet midt paa den sollyse Formiddag lige under Husets Vinduer og fra den indhegnede Plads, hvor Husets Folk gik og kom — alt dette indvendte han straks, da i det samme Baronessen, Ivan og den pjuskede Pige kom til, under Larm og Veraab, jamrende sig over Tabet af Fuglen.

Mistanken kastedes snart paa en og snart paa en anden; Pladsen undersøgttes, og der blev funden en Del af den lange Hale.

»Det er naturligvis Ræven«, forsikrede Baronessen, »for den plejer altid at plukke Halerne af Hønsene.»

Tateren lod først, som om han gik ind paa den Mening, men han syntes dog tvivlrædig om, hvad han burde tro, og lod de andre tale. Magisteren ansaa det for ganske utroligt, at Ræven skulde have vovet sig ind midt paa den lyse Dag, da den dog havde Natten for sig, idet Paa-fuglene sov ude.

Efterat man havde snakket frem og tilbage, blev Magisteren alene med Tateren.

Sagen blev nu vendt og drejet paa alle Leder og Kanter, og Magisteren blev fornuftigt staaende ved, at kun en af Husets egne Folk kunne have forøvet Tyveriet. Og da man saa gennemgik Personalet, maatte Tanken naturligt vende sig mod de to næsten altid usynlige Snedkere. Men da Samtalen begyndte at dreje sig ad den Kant, gjorde Tateren pludselig omkring.

Nej, det kunde der ikke være Tale om; Snedkerne var fuldkommen hæderlige; men der var en anden en, som sikkert var den skyldige, og det var Bommanden, som boede i Hytten lige i Nærheden.«

Magisteren, som ikke kunde tænke sig Muligheden af, at en Fremmed midt paa Dagen skulde gaa over Stengærdet og ind i den aabne Gaard

for at stjæle, vilde ikke ved Modsigelse fremkalde yderligere Forviklinger; han lod derfor Samtalen falde og gik op paa sit Værelse, ubehagelig berørt af hele Æventyret, som han ikke kunde forklare.

Om Aftenen, da han kom ned i Haven, mødte han Tateren, som drev omkring og kiggede. Af Mangel paa Samtaleemne faldt Talen atter paa Paafuglen. De var netop kommet hen i Nærheden af Kalkunhuset, hvor Hanen allerede var krøbet ind, mens Hønsene laa paa Æg ude under en Bunke Straa. Magisteren, som ikke vidste, hvad han skulde sige, lod nu den Ytring undslippe sig, at det var umuligt for et Menneske at tage en Paafugl med Hænderne.

»Det skal De dog faa at se, at man kan,« svarede Tateren, hvis Modsigelseslyst syntes ægget. »Kan man tage en Kalkunhane, saa kan man ogsaa tage en Paafugl.«

Og i et Nu havde han slaaet Armene om den store arrige Fugl og trykkede den op til sig som en Kattekillling, og for yderligere at bekræfte Muligheden af Bommandens formentlige Tyveri, forsikrede han, at han havde sét Folk, som kunde fange en Due paa Jorden. Forøvrig var der Folk, som kunde saa mange Kunster; han kendte — det vil sige: havde hørt om Folk, som lokkede andres Høns og Ænder til sig med

Korn, som de lagde i lange Striber, og de mest durkdrevne af alle var Hesteprangerne. Forrige Aar havde de stjaalet en rød Hest fra Naboen, Bonden oppe ved Korsvejen, og man havde aldrig siden sét Spor til den. Men han vidste nok, hvordan de bar sig ad. De kunde forandre Farven paa en Hest ved at smøre den ind med noget, saa at Haarene faldt af, og de nye Haar, som voksede ud, fik aldrig samme Farve som de, der var faldet af, og desuden kunde man altid med nogle Snit med en Kniv lave et Blis paa en Hest, for der blev altid hvidt dér, hvor man havde skaaret.

Dette var lutter nye og ukendte Ting for Magisteren, saa at han i sin Iver for at høre efter glemte at spørge, hvor Bestyreren havde faaet Kundskab om alt dette. Og de spadserede videre, fordybende sig i en Samtale, som syntes at interessere Tateren dybt. De gik over til Tyverier i Almindelighed, og Tateren udtrykte sin Foragt for Tyvene, der som Regel ikke forstod de to vigtigste Punkter i alt Tyveri.

»Hvad er da det?« spurgte Magisteren saa uskyldigt som muligt, mens de satte sig ned paa en Stenbænk ved Bredden af Dammen.

»Jo—o, sér De« — her spekulerede Taleren et Øjeblik — »det ene er altid at være uden

Medskyldige, og det andet er at have to Vidner i Beredskab.«

»De mener for at konstatere Alibi? Véd De, hvad det er?«

Tateren tænkte sig om et Par Sekunder og syntes uvidende om Alibi; men vilde som sædvanlig ikke røbe sin Uvidenhed, hvorfor han svarede:

»Sig De først, hvad De mener med — hm, saa skal jeg bagefter sige min Mening.«

»Alibi«, tog Magisteren til Orde, »er det vigtigste ved enhver Defension, thi hvis jeg kan bevise, at jeg ved den omhandlede Lejlighed har været et andet Sted end dér, hvor Forbrydelsen skete, saa er jeg fri.«

»Netop hvad jeg vilde sige«, afbrød Tateren ivrigt lyttende og med uforstilt Glæde i sit blege Ansigt. »Men«, vedblev han, »at være alene er dog den første Regel for alt Tyveri.«

»Ja, det kan nok være«, mente Magisteren, »men det er dog vigtigere endnu ikke under nogen Form at efterlade sig et Corpus delicti. Véd De, hvad Corpus delicti er?«

Ja, han vidste jo nok saa omtrent, hvad det var, men han kunde ikke udtrykke det saa godt, og derfor vilde han gerne høre Magisterens Mening først, saa skulde han bagefter sige, om han mente det samme.

»Corpus delicti«, svarede Magisteren, som nylig havde studeret Jura, »kan være en Genstand, som findes i den Anholdtes Besiddelse, eller ogsaa en Genstand, som Tyven har efterladt sig paa Stedet, hvor Tyveriet er forøvet — eller Vaabnet f. Eks., hvis det er et Mord,« føjede han til. »Var det saadan, De mente?«

»Ja omtrent«, svarede Tateren flinkt, om end noget lang i Ansigtet.

»Endvidere«, vedblev Magisteren, som bildte sig ind at være paa Kathederet — og det var hans farlige Vane — »endvidere bør den Anholdte altid tilstaa alle Detaljerne, men benægte Hovedsagen. Morderen skal vedgaa, at han var paa Mordstedet, hvis nogen har sét ham, men han skal altid indrette det saadan, at han med nogen Vægt kan paastaa, at han var dér i et andet Ærinde. Det dumteste, man kan gøre, er at nægte alt; saa roder man sig bare ind i Modsigelser. Og det allerdumteste er ikke at holde Tand for Tunge, men give sig Luft i Trudsler og Ønsker, saa at man bagefter uskyldig kan blive tagen ved Vingeбенet for Ting, som man aldrig har begaaet. De er en uforsigtig Mand, Jensen! Forleden Dag udtalte De et Ønske om, at Lynilden vilde slaa ned i Stalden, for at De kunde faa Brandassurancen og bygge en ny. Tænk nu, hvis Stalden brændte i Nat! Jeg vilde

naturligvis straks mistænke Dem, fordi De havde ytret et Ønske om, at det maatte ske og fordi De havde haft Fordel af, at det skete, uden at De derfor behøvede at være skyldig.«

»Vilde De da angive mig?« indskød Tateren hurtigt.

Nu maatte Magisteren tænke sig om, og det gjorde han grundigt.

»Ser De«, tog han tilsidst til Orde, »der er noget, man kalder Sigtelser, og noget, man kalder Angivelser. Sigtelse vil sige, at jeg har Mistanke og privat meddeler denne min Mistanke til Myndighederne i den Hensigt, at de skal anstille selvstændige Undersøgelser, hvorpaa de udelukkende skal bygge den eventuelle Anholdelse. Men« — vedblev han — »der findes i vort Retsvæsen saa meget gammelt og daarligt i Fremgangsmaaden, at jeg for min Del kunde ønske at se meget forandret. — Sig mig engang, tænker De ikke paa at sigte Bommanden for Tyveriet af Fuglen?«

Tateren svarede hurtigt:

»Nej, det vover jeg ikke, for han staar sig godt med Myndighederne.«

»Det skulde De sørge for, at De ogsaa gjorde«, svarede Magisteren, som vilde give Tateren en lille Paamindelse. »Og jeg fatter ikke, hvordan De kan hade dem, der beskytter

Deres Ejendom og uden hvem De ikke vilde kunne sove roligt en eneste Nat.«

Tateren brød ud i Forbandelser mod Bommanden som den værste Kæltring, der fandtes, og han hidsede sig til den Grad op, at det tilsidst slap ud af ham, at han vilde ønske at se ham med opskaaren Strube paa en Grøftekant. Saa standsede han pludseligt og vendte tilbage til Forbrydelser og Forbrydere i Almindelighed. Magisteren, for hvem en ny ukendt Synskreds aabnede sig og som havde forundret sig over, at Tateren, der mistænkte Bommanden, ikke lagde Sag an imod ham, besluttede nu at føle sig for, om der muligvis skulde kunne findes nogen hemmelig Grund til at Tateren ikke vovede at røre ved Naboen. Han genoptog derfor sin docerende Tone, som om han fortsatte sin Diskurs om Rettergang og Retspleje ud fra rent filosofisk Synspunkt.

»En ganske almindelig Fremgangsmaade hos durkdrevne Forbrydere er at implicere den Person i Sagen, som kunde ventes at blive det farligste Vidne.«

»Hvad vil implicere sige?« spurgte Tateren ivrigt og nysgærrigt.

»Der er mange Maader at implicere paa. En Maade er at lade det frygtede Vidne faa saa meget at se af Forbrydelsens Forberedelse, at

Vidnet ved den skyldiges Anholdelse kan opgives at have været medvidende om Forbrydelsen og have fortiet den en Tid; men tillige gælder det om ikke at lade ham se saa meget, at han vover at angive Sagen til Myndighederne. Forstaar De Dilemmaet eller Snaren? Hvadenten Vidnet angiver eller ikke angiver, bliver han hængende i det eller impliceret.«

»Det er storartet!« skreg Tateren ude af sig selv. »Det er storartet!« Og hans Ansigt straaledede af Henrykkelse.

»En anden Maade«, vedblev Magisteren, »som Forbrydere af Rang ogsaa plejer at anvende, det er i Forvejen at søge at etablere Inhabilitetsgrunde imod Vidnet. Véd De, hvad Inhabilitet er? Som Inhabilitetsgrunde regnes Slægtskab eller endogsaa kun Trolovelse eller løs Forbindelse med en Beslægtet til Indstævnte; endvidere regnes for inhabil til at vidne aabenlys Uven eller Avindsmand. Altsaa vilde Deres Snedkere være inhabile som Vidner imod Bommanden, hvis det var beviseligt, at de havde levet i Fjendskab med ham.«

»Nej dog, er det virkelig sandt?« skreg Tateren og sprang op og vilde gribe Magisterens Haand. »Hvor De maa have læst og studeret mangeslags Skrifter for at vide Besked om saa meget!«

Derpaa fortrød han sin Begejstring, og Hovmodsdjævelen fo'r i ham igen.

»Ja, jeg skal ellers sige Dem, at jeg ogsaa har læst en hel Del«, oplyste han; »Magisteren har maaske ikke læst Historiebogen om Greven af Luxemburg?«

»Nej, det har jeg ikke!« svarede Magisteren, som sandt var. »Men jeg har hørt tale om ham og jeg har hørt Dem synge Visen om ham.«

»Aa, det er en Bog, kan De tro« — sagde Tateren, vigtig over den andens Uvidenhed — »det er en Bog, som hvert Menneske kan lære noget af, og saa er den saa morsom. Tænk bare, en Greve, som stjæler og myrder og som Politiet aldrig kan faa fat paa, hvor gærne det saa vil! Det var en snedig Karl, kan De tro. Tænk Dem, han gik ud paa Kirkegaarde og Galgebakker, hvor man gravede Lig ned, og saa forgiftede han Naale, som han bagefter anbragte i Stolesæderne hos dem, som han vilde være af med; for sér De, Lig er forgiftede. Og naar han tog noget, saa tog han aldrig andet end Penge, for dem kan man ikke kende, og de ruller afsted igen, som de kommer; men Klenodier og Juveler tog han aldrig, saa naar Politiet kom og skulde undersøge, saa var der ikke det bitterste at finde!«

Han havde talt med Varme, men holdt nu pludselig inde, som om han fortrød, hvad han havde sagt. Og for at dække over den Fejl, han havde begaaet, vendte han sig vredt imod Bommandens Hytte, der kunde skimtes mellem Buskene, knyttede Næven og fo'r ud:

»Ja, der er saa mange Kæltringer til i denne Verden, og det er en slem Fyr den Bommand!«

Magisteren følte sig ilde tilpas efter denne Samtale, og idet han halvt angrende overtænkte, hvad han alt havde sagt i Aftenens Løb, gik han urolig til Sengs paa sit Kammer.

Otte Dage efter gik Magister Törner sin Morgentur som sædvanlig, men i meget nedslaaet Sindsstemning; thi den forløbne Uge havde været rig paa Begivenheder, som nok kunde ryste selv en roligere Naturs Ligevægt. Dagen efter Samtalen om Forbrydelser og Forbrydere havde Magisteren paa sin Vandring i Skoven fundet nogle blaa Brystfjer af den stjaalne Paafugl og havde taget dem med hjem; havde forevist sit Fund og havde dermed troet at have befriet Bommanden for Mistanke, eftersom det fundne

Bytte maatte bevise, at Ræven var den skyldige. Men man havde mødt hans Paastand med Vantro, og Tateren havde indvendt, at rigtig udspekulerede Gavtyve altid forstod at bortlede Opmærksomheden og anbringe et falsk corpus delictum. — Dér havde Magisteren sine Lærdomme igen for første Gang — corpus delictum!

Men Morgen derefter havde Magisteren fundet nogle af Slagvingernes Fjer skarpt afskaarne med en Kniv, og da han kom hjem med dem, triumferede Tateren og erklærede, at Ræven da vel ikke gik med Kniv i Lommen.

Den paafølgende Nat var Kalkunhanen bleven stjålet, uden at der var Spor af den at opdage.

Næste Dags Aften havde Magisteren staaet nede ved Jærnledet sammen med Tateren, da Lagmandens Søn, som var Gaardejer, var kommen ridende, havde holdt sin Hest an og høfligt havde spurgt, om han kunde faa Andrikken at købe, som han saa' vralte om paa Græsplænen. Tateren svarede ham høfligt, at han ikke kunde sælge den.

Om Natten forsvandt Andrikken.

Der var her nogle Omstændigheder, som gjorde Begivenhederne ganske uforklarlige, Hvis Ræven havde taget Kalkunhanen, som sad inde i et Skjul paa sin Pind og havde Kræfter til at forsvare sig, hvorfor havde den da ikke først taget Hønen, som laa paa Æg i Straabunken

udenfor paa den aabne Plads, — saameget mere som Sagkyndige forsikrede, at Ræven ikke kunde tage en Kalkunhane, men nok en Høne?

Og endvidere: hvorfor skulde Andrikken netop blive stjaalet Natten efter Lagmands-sønnens Besøg? At fatte Mistanke til en rig og fornem Mand vilde være det rene Vanvid, og ingen paa Gaarden vovede at antyde noget i den Retning. Laa der noget bagved dette eller var det et tilfældigt Sammentræf af Omstændigheder? Men Fjerene, som med aabenlys Hensigt var henlagte paa Magisterens Vej for at findes af ham? Hvad kunde Meningen være dermed? Hvis det var Bommanden, der var Tyven, vilde han dog ikke gaa og fremlægge Beviser for, at det ikke kunde være Ræven! Ligesaa lidt vilde Snedkerne gøre dette, hvis de havde været skyldige. Hvem havde da lagt de Fjer dér og i hvilken Hensigt? Lutter Gaader!

Fremdeles var i de Dage baade Fogden og Gevaldigeren kommet til Bøgely for at undersøge Stedet, hvor Tyverierne var begaaede. Baronessen og Tateren havde modtaget Fogden festligt, havde budt ham paa Vin og havde sendt Bud efter Magisteren, hvem de havde forestillet som en ivrig Danskerven; hvorpaa de havde berømmet ham og pralet med ham over al Maade,

som om de vilde skrabe Guld af ham til at forgylde dem selv og deres med. Tateren havde endogsaa fremhævet Magisteren som sin gode og intime Ven, sin Lærer, sin Fortrolige, saa at Magisteren tilsidst følte sig trykket og, saa vidt det var muligt uden at saare, havde vist disse Smigrerier tilbage. Og det mærkeligste ved Historien var, at akkurat den samme Forestilling blev gentagen ved Gevaldigerens Besøg, som fandt Sted kort efter Fogdens.

Derpaa var i stor Skyndsomhed Bommanden bleven meldt til Birket i Helsingborg, ikke for Tyveri af Fuglene, men af nogle Lægter, hvorfor han skulde i Hullet, da pludselig Tateren i Egen-skab af Klager var optraadt som den ædelmodige og havde frafaldet al Paastand paa Straf, hvorpaa Bommanden med Taarer i Øjnene havde takket sin Velgører, der ogsaa af Birkedommeren fik rosende Ord for sin smukke Opførsel.

Men Dagen inden Parterne gik til Doms, var de to Snedkere forsvundne og var blevne erstattede af to nye, der fik udtrykkelig Befaling om ikke at sætte deres Fødder inde hos Bommanden, som holdt Smugkro.

Begivenhederne var væltet ned, den ene ovenpaa den anden, saa at Magister Törner ikke havde kunnet følge med og udlede Betydningen og Sammenhængen, allermindst af følgende sidste,

som overraskede ham mere end alle de andre tilsammen. Han havde nemlig en Morgen paa sit Kammer truffet den pjuskede Pige ifærd med at rede hans Seng, og ved Forespørgsel hos sin Hustru havde han erfaret, at hun var bleven ansat som Tjenestepige efter Anbefaling af Bestyreren, hos hvem Fruen havde hørt sig for om en Pige, der kunde gaa til Haande i Huset. Dertil kom, at Pigen af Snedkerne i Huset blev opgivet at være Taterens Søster, hvilket denne ikke vilde erkende, saa at hun ligesom Ivan maatte titulere Broderen Monsieur.

Da Magisteren nu var naaet gennem Bøgeskoven og traadte ind i Granparken, hvor en lukket Sti af unge Graner førte Vandreren opad en Bakke — og her var det at han havde fundet Paafuglefjerene — havde han dog nogenlunde ordnet sine Indtryk og som Hovedsum faaet ud, at der i dette Hus gik hemmelighedsfulde Ting for sig, og at man var ifærd med at spinde et Næt om ham, hvortil han selv maaske havde givet Garnet uden at vide det.

Hvad Hensigten med det altsammen var, kunde han ikke udgranske, thi Tateren gjorde Sidespring og lavede falske Spor som Haren paa en Snemark, og han kunde ikke følge alle hans forvirrede Hjærnes Nykker. Men overfor al sin Mistanke kunde han kun opstille en eneste

Modgrund: Mandens gode økonomiske Stilling, der maatte fri ham fra Fristelsen til at blive Tyv.

Forholdet mellem Tateren og ham havde de sidste Dage været godt, mere venskabeligt maaske end ellers fra Taterens Side og mere krybende; dog den gamle selvbevidste Tone, som Tateren havde haft i den første Tid, kom nu igen, da Magisteren ikke længere trykkede ham med nogen uanmodet Visdom, det være sig i Musik, Jordbrug eller Tryllekunster.

Baronessen saas aldrig, og Sangen og Musiken var forstummet dernede, hvoraf Magisteren sluttede, at Taterens Forestillinger ikke længer gjorde nogen Virkning paa hans Kæreste, men hvoraf han ogsaa drog den for ham selv ubehagelige Slutning, at der maatte være blevet tilbage noget Nag fra hin Aften, da han havde fordunklet Charlatanen og Baronessen havde tysset Taterens Sang ned.

Inde paa Stien skinnede Solen ned mellem de unge Graner og Magisteren gik og betragtede friske Fodspor, der stod tegnede i Granbarrerne og som ikke kunde være hans egne, da i det samme en Skade fløj op indefra Tykningen og skrigende forsvandt over Granernes Toppe. Magisteren standsede med et Ryk, kiggede ind i Mørket og fik Øje paa Reden, som laa mellem Grenene og Stammen paa en ung Gran. Et Knippe

Solstraaler brød ind og kastede et gulgrønt Lys paa Stammerne. Pludselig standsede Magistrens Blik ved et Træ, i hvis Bark adskillige Tegn var indristede med en skarp Kniv og saa dybt, at det hvide Træ lyste tydeligt frem og Harpiksen var løbet i Taarer og Striber lige ned til Granens Rod.

Magisteren betragtede de ganske tydelige Tegn, hvis Udførelse vidnede om stor Øvelse og en sikker Haand, og det, som først slog ham, var deres Lighed med de Tegn, som de vilde indianske Folkeslag i Vesten anvende og som han havde set afbildede i en Rejsebeskrivelse fra Ny Sverig ved Delawarefloden. Men at sætte de to Slags Skrifter i nogen Forbindelse med hinanden, faldt ham ikke ind. Dog kunde han forstaa saameget, at Billedskrift eller Hieroglyfer maatte være beslægtet hos alle Folk, og da han her saa' en Haand, en Nøgle og et Øje afbildede, drog han den Slutning, at det ved Sammenligning, Undersøgelse og nogen Kombinationsevne ikke vilde være umuligt at tyde disse Tegns Mening og derved komme paa Spor efter Hemmeligheder, som maaske angik ham mere, end han vilde tro. Han tog imidlertid sin Lommebog op og aftegnede Hieroglyferne saa nøje, som han kunde. Men istedetfor at vende hjemad, efter

at have gaaet Stien til Ende helt ud til Ledet, vandrede han videre ud over Hegnene for at iværksætte en Beslutning, han længe havde nærret om at aflægge et Besøg hos sin Nabo for at faa nogle nærmere Oplysninger om de Folk, hos hvem han havde taget Ophold og som nu syntes at have hemmelige Planer for med ham og at ville indblande ham i deres Anliggender.

Det var dog med den faste Beslutning ikke at sige et ondt Ord om sin Vært eller kaste den mindste Mistanke paa ham, at han en halv Time senere traadte ind i Gaardejer Virups Forstue og traf en Pige, som han bad om at anmelde sit Besøg.

Da han traadte ind i Spisestuen, saa' han Værten sidde paa Kakkellovnsbænken og med sine skarpe graa Øjne betragte den Indtrædende, uden at rejse sig, idet han bad undskylde, at han blev siddende, eftersom han havde Gigt i Benene.

Magisteren var ikke i Tvivl om, hvad den Gigt betød, og forstod, at den skulde besmykke Uhøfligheden; han tog derfor uden videre Plads i den bedste Lænestol og beholdt Hatten paa med den Undskyldning, at han led af Hovedpine.

Derpaa fremførte han sit Ærinde.

»Jeg kommer,« sagde han, »baade for at hilse paa en Nabo og for at bede om en Tjeneste.

De véd formodentlig, hvem jeg er, men sikkert ikke, hvad jeg har at bestille her paa Egnen. Jeg er imidlertid blandt andet Plantesamler og af Hensyn til dette Studium maa jeg undertiden gaa over Hegn og ind paa andres Marker; tillader De, at jeg gaar ind paa Deres Marker, hvis jeg lover Dem ikke at træde i Kornet?»

Gaardejeren gav uden Betænkning sin Tilladelse, uvant med saa megen Artighed fra Fjendehold, ja han blev saa blødgjort, at han selv anstrængte sig for at fortsætte Samtalen, som fra først af ikke syntes at friste ham.

»Naa«, tog han fat, »De bor altsaa paa Bøgely; hvad synes De om Deres Vært?»

Det var netop det Spørgsmaal, Magisteren havde længtes efter, og han greb det med Begærighed.

»Det er en flink Mand, synes jeg, saa vidt jeg da kan dømme.«

»Lidt sjofel, ikke?» grinte Gaardejeren.

»Det har jeg ikke bemærket«, svarede Magisteren.

»Han ødelægger jo baade Baronessens Penge og Gaard.«

»Mener De virkelig?» spurgte Magisteren igen, bestemt paa ved Modsigelser at faa Sandheden frem. »Han er jo dog Bestyrer uden Løn og gaar selv som en Karl bag Ploven, slaar

Græs og vander Dyrene, saa man skulde da synes, at han gør Nytte for Føden.«

»Ja, jeg véd, at De er hans gode Ven,« svarede Gaardejeren, »og derfor vil jeg ikke sige noget ondt om ham!«

Nu blev Magisteren bange! Hans gode Ven! Men han mente endnu, det var for tidligt fuldstændig at trække sig ud af Ilden.

»Hans Ven? Hvad mener De med det? Venskab kan vel kun findes mellem Personer paa samme Dannelsesstrin«, citerede han af Ciceros *De amicitia*, »og nogen Fortrolighed har jeg ikke beæret Bestyreren med.«

»Ja naturligvis«, svarede Gaardejeren og saa underfundig ud, »jeg véd naturligvis ikke andet, end hvad man fortæller! — Her paa Egnen gælder han for at være den største Tyveknægt, Jorden har baaret, og kommer Baronessen ikke paa Fattiggaarden inden Mikkelsdag, saa er det saamæn et Vidunder.«

»Nej, hvad siger De dog? Er det Deres Mening?« undslap det Magisteren. »Er Baronessen da ikke velhavende?«

»Jo, hun har jo ejt endel, men det har Fyren sat overstyr, og det er allerede saa vidt, at der pantes for Skatter og Vejafgifter. Men han er en snedig Mand, og naar Fogden kommer

og skal tage Dyrene, saa er de skrevne paa Jensens Navn, som hans Ejendom.«

Magisteren havde faaet bekræftet det vigtigste af det, hvorpaa hele hans Mistanke-Bygning hvilede, nemlig at Baronessen var i Bund og Grund fattig; og nu forstod han, hvorfor Gaarden forfaldt, hvorfor der kogtes raadden Mad, hvorfor . . . Her standsede han, og for ikke at komme i Fristelse til at udvikle sine Tanker højt, lod han det være nok med sine Spørgsmaal, rejste sig, takkede for bevist Velvilje og tog Afsked.

Gaardejeren syntes noget forundret over Samtalens bratte Afslutning, og, forglemmende sin Gigt, stod han op for at følge Gæsten ud i Gaarden.

I Forstuen paakom den Tanke Magisteren, at han burde sige alt og kraftigt tilbagevise enhver Mistanke om, at han var Taterens Ven, hvilket let kunde tros, da han saaledes uden videre affærdigede enhver Meddelelse fra Naboen, som denne maaske havde givet i venskabelig Hensigt. Men den ene Tanke krydsede den anden, og Gaardejerens Ansigt udtrykte allerede en saadan Kulde, at han ikke kom til Orde, men løftede Hatten og gik.

Han havde en Følelse af, at han havde gjort en Dumhed, da han gik ud gennem Ledet for

over Engen at naa hjem. Men det var for sent at vende om, navnlig da han saa' Tateren gaa og holde Vagt udenfor Haven i Nærheden af Hegnet og han sandsynligvis allerede var opdaget.

Han vilde nødig udsætte sig for et Møde med Jensen netop nu, da han kom fra Naboen, for hvem han var bleven advaret, men her var ingen Mulighed for at slippe bort, og der var derfor ikke andet at gøre end at gaa lige paa Fjenden.

Jensen gik med bøjet Hoved, med en Stang i Haanden og lod, som om han maalte Marken op, uden at give Tegn til, at han saa' Magisteren komme.

Denne hilste højlydt Godmorgen. Tateren gav den forbavsede, men sagde ingenting, hvorfor Magistren besluttede selv at gaa løs paa Sagen og sige alt, hvad der kunde siges, uden at Sandheden kom alt for tydeligt frem.

»Jeg var ovre hos vores Nabo for at faa Lov til at gaa over hans Mark«, forklarede han.

Tateren tvang et Smil frem, som skulde være venligt, men samtidig ligegyldigt for den foreliggende Sag. Han sagde ikke noget.

Der var intet Tilbagetog muligt for Magisteren; han maatte gaa videre, selv om han skulde komme paa Vildspor, hvilket han da ogsaa grundigt gjorde

thi en Trang til at undskyldte sig kom pludselig over ham, uden at han kunde forhindre det.

»De har ikke Venner her paa Egnen, Jensen«, sagde han. »Gaardejeren dervore talte ondt om Dem!«

»Det tror jeg!« svarede Tateren. »For han gik i sin Tid paa Jagt efter Baronessen og hendes Penge, men da det slog fejl, saa fik jeg Skarnbøtten over mig.«

Dette var sikkert Løgn, tænkte Magisteren, der var vant til, at Tateren altid tørte sit Snavs af paa andre; men han lod, som om han fæstede Lid til Beskyldningen.

»Det sagde jeg ham ogsaa«, vedblev han, »og jeg sagde ham mere endnu, fordi jeg kunde høre, at han var misundelig. Jeg roste Dem, Jensen, som en flink Mand og en uegennyttig Mand, som selv gik og arbejdede paa Marken, skønt De var Bestyrer, og det gør ingen anden Bestyrer i hele Landet; og jeg lod ham vide, at Baronessen ikke kunde nære nogen Godhed for Dem, siden hun lod Dem slide saadan i det uden Løn.«

Her lod Tateren sig narre, thi han troede ubetinget paa, at Magisteren ikke kunde lyve, fordi han ikke havde løjet før; og i Taknemmelighed over at have kunnet indbilde Magisteren

sine Løgne, greb han hans Haand og trykkede den med uforstilt Rørelse, prisende sin Skæbne dog at have truffet ét hæderligt Menneske, som talte godt om ham. Og givende efter for sin Rørelse aabnede han sit Hjærte, fortalte om de senere Aars Misvækst, der havde ruineret dem, om slette Mennesker, som havde narret dem for Penge, de havde laant af dem, om sine Bekymringer med hver Uge at skaffe Mad til Mennesker og Dyr, om alt, hvad der kunde vække Medlidenhed med hans Person og hans Stilling.

Magisteren benyttede Lejligheden, medens Manden var blød og syntes oplagt til at høre paa et godt Raad, til at forestille ham det taabelige i ikke at dyrke Jorden, som dog ialtfald kunde give Brød, og søgte at overbevise ham om, at det var bedre Økonomi at leje Karle til at passe Jorden og arbejde i Marken, end at Bestyreren selv gik og spildte sin Tid dermed.

»Naar De ligger paa en Bænk, røger Pibe og har et Øje med Deres Folk, saa er det meget mere værd, end om De, der er et Bymenneske med fine Vaner, gaar her og slider i det,« sluttede han.

Dette at ligge paa en Bænk og røge Pibe maatte have tiltalt Tateren i højeste Grad, thi for første Gang indrømmede han, at Magisteren

var en vis Mand, fuld af gode Raad, som han med Taknemmelighed skulde benytte.

Magisteren forlod den taknemmelige Discipel med den Medlidenhed, man føler for en Ulykkelig, som nedlader sig til at beklage sig, og med den rolige Tilfredshed, som Følelsen af at have gjort sig en anden forbunden medfører. Han følte sig efter dette Udbrud tryggere overfor Tateren, og da han ikke frygtede ham længere, forsvandt ethvert Nag over smaa Forurettelser og Uforsømmetheder, og han glemte al sin Mistanke, der dog nys var bleven bestyrket ved de Oplysninger, han havde faaet om Mandens økonomiske Stilling.

I særdeles ædelmodig Sindsstemning gik han gennem Haven, da han ved Foden af Solviseren saa' et Legeme ligge næsegrus mod Jorden; han opdagede straks, at det var den pjuskede Pige.

»Hvorfor ligger Magelone her?« spurgte han, forbavset over at se Pigen ude paa denne Tid af Dagen, hvor hun plejede at gøre istand i hans Værelse.

Pigen rejste sig langsomt, og med sortstribede Kinder og røde Øjne, som hun skjulte med Haanden, snøftede hun:

»Fruen har jaget mig bort!«

»Hvorfor dog det, mit Barn?« spurgte Magisteren videre.

Pigen tav en Stund; saa snøftede hun:

»Fruen sagde, at jeg ikke var pyntet nok, men jeg ejer ikke mere end den Kjole, jeg har paa, og det kan jeg da ikke gøre ved.«

Magisteren saa' paa den pjuskede Pige, som var meget smudsig, men udsmykket med to Rækker Perler om Halsen og med Ringe i Ørene. Og skønt han meget vel indsaa det virkelige Forhold, kunde han ikke bære det over sit Hjærte at sige hende, hvad han tænkte om Sagen; han bad hende derfor ikke være vred paa Fruen, der var meget syg og sikkert ikke havde ment noget ondt.

Pigen kiggede gennem Fingrene paa Magisteren og spurgte med saa bedende Stemme som hun kunde:

»Men Magisteren tager mig nok tilbage igen?«

»Ja, sér Du, mit Barn, den Slags Ting har jeg ikke noget med at gøre. Det maa min Kone om!« svarede han og gik videre, forstemt over dette Forsøg paa at benytte ham til at afgøre en Strid, som han ikke kendte noget til.

Da han kom hen til Trappen, stod hans Barnepige dér og bankede Sengeklæder.

»Hvad er der hændet med Magelone?« spurgte han.

»Jo, det er en net Tøs«, svarede Pigen. »Hun har gaaet og bragt Utøj ind i Sengene og saa har hun givet Børnene Udslet. Fruen har ofte nok forbudt hende at kysse dem, men alligevel gør hun det. Og da hun nu fik sin Opsigelse, saa hvæsedes hun som en Kat og svor og bandte paa, at det skulde det svenske Rak nok faa betalt.«

Medens Pigen gav sin Harme Luft, mærkede Magisteren, at noget bevægede sig bagved et Gardin i Stuelejligheden, hvor Baronessen boede, og han forstod, at man lyttede.

»Det var en slem Historie«, sagde Magisteren, ligesom hen for sig selv, da han gik op paa sit Værelse, opfyldt af alvorlige Anelser, efter alt hvad han kendte til Tateres uforsonlige hævnlystne Sind, naar der vederfares dem en Krænkelser. Men saa tænkte han tilbage paa den ven-skabelige Samtale, han lige havde haft med Broderen, og saa gik Tankerne endnu længere tilbage til Morgenbesøget hos Naboen, de Oplysninger, han havde faaet, de hemmelighedsfulde Indskrifter, han havde set. Og alt det mørke og uhyggelige, som var passeret i Huset, rullede sig op for ham, saa at han i et Øjebliks voldsomme Længsel efter at være ude af det alt sammen

fattede den Beslutning at rejse bort fra det hele, ligegyldigt hvorhen, bare saa snart som muligt!

Her, følte han, havde man Ting for og spandt man Intriger, som begyndte at drage sig tæt sammen omkring ham og truede med at kvæle ham.

ANDEN DEL.

ANDEN DEL.

I Løbet af de otte Dage, Magister Törner ventede paa Svar paa sin Ansøgning om Tilladelse til at forlade Stedet, var nye og uventede Begivenheder indtrufne paa Gaarden.

Der var kommet en Karl og en Gartner. Karlen, som hurtigt saa', at Bestyreren ikke forstod noget af sine Sager, havde lagt sig paa den lade Side og indledet Kærlighedshandel med den pjuskede Pige. Og Gartneren, som indsaa, at det var for sent at grave, og som tillige ikke fandt det Møjen værd at bestille noget ordentligt, da han ikke kunde faa Arbejdshjælp, sad for det meste i Kirsebærtræerne og plukkede Bærrene, som allerede var begyndt at raadne paa Grenene.

Tateren selv laa paa en Bænk og røgte Pibe, trofast følgende Magisterens improviserede Raad, og naar han ikke sov eller røgte, drak han eller foretog Rideture, mest ved Nattetid. Overfor Magisteren var han fuld af Overlegenhed og

Hovmodighed, og han udviklede vældige Planer til Ejendommens Forbedring og storartede Forslag til Havens Udvidelse. Om Søsterens Afsked fra Tjenesten talte han ikke et Ord, men der syntes at brænde en vild Glød i hans Øjne, naar han mødte nogen af Magisterens Børn eller Tjenestefolk, og disse sidste maatte nu tage sig vel iagt for Hundene, der lumskelig blev pudsede paa dem fra alle mulige Smuthuller af Ivan og Magelone. Og Børnene vovede man ikke mere at lade gaa frit om nede i Haven, de blev holdt indelukkede i Værelserne med Undtagelse af de Tider paa Dagen, hvor Barnepigen spadserede med dem.

Ved Magisterens Oplysning om, at han agtede at flytte, havde Tateren ikke haft Taalmodighed til at høre Forklaringen til Ende, men havde straks forraadt sig og med et ondt Grin gjort opmærksom paa Kontrakten, hvorpaa Magisteren øjeblikkelig havde svaret, at Kontrakten ikke kunde tvinge ham til at blive boende dér, men kun til at betale Lejen til Flyttedag.

Opsigelsen havde ikke desmindre yderligere gjort Forholdet spændt, om end Taterens Beundring var steget for denne Mand, som ikke forsøgte at sno sig fra en Forpligtelse til at udbetale Penge og som uden Protest lod sig narre i Forretningssager.

Lysten til at flytte var i betydelig Grad vokset efter en Opdagelse, Magisteren havde gjort og som syntes ham foruroligende. Han havde nemlig, trods stadige Paamindelser i et Par Maaneder, endnu ikke faaet Laas i Døren til sit Værelse, saa at der var aabent Nat og Dag. En Eftermiddag havde han mærket, at der havde været Nogen derinde og rørt ved hans Bøger, mens han havde været ude. Han opdagede, at der var vendt op og ned paa hans Athandling om Probérkunsten og at den bar Spor af smudsige Fingre. Tateren havde altsaa været dér, og i Stedet for at bede om Tilladelse til at laane Bogen, hvilket ikke vilde være blevet nægtet ham, havde han, af ren Tilbøjelighed til at stjæle, stjaalet sig til Læsningen. Ærgerlig havde Magisteren sendt Bud efter en Smed og ladet denne gaa ned til Baronessen for at bede om Betalingen, som han ogsaa rigtigt havde faaet. Men da Magisteren siden havde ladet falde et ligegyldigt Ord om, hvad han havde gjort, til Tateren, havde denne ikke kunnet skjule sin Harm og sin Flovhed, thi han forstod nok, at han var opdaget.

Luften var nu saa ladet, at en Eksplosion hvert Øjeblik kunde ventes, men man søgte gensidig at undgaa Stridens Udbrud, da jo Skilsmisssens Stund var saa nær. Og Længselen efter

den Stund havde særlig hæftigt grebet Magisteren efter to nye Hændelser, der, nu da Husets Ruin var ham bekendt, maatte forekomme ham saa uhyggelige, at han helst vilde være langt borte fra det altsammen. En Morgen kom han nemlig ned i Haven og saa' de to Snedkere ifærd med i største Skynding at tømre en Gødningvogn sammen i Form af en Ligkiste med skraat opadgaaende Laag. For at sige noget henkastede Magisteren i Spøg:

»Hvad skal De bruge den Ligkiste til?«

Den ene Snedker var hurtig til at svare og slog ind paa Spøgen.

»Ja, det er nok ikke første Gang, at man har kørt Lig i saadan en.«

»Hvad mener De med det?« spurgte Magisteren, der hørte, at der laa en Slags Alvor i Svaret.

»Jo, forstaar De, jeg mener, at det er i Skarnvognen, man plejer at finde Barnelig!« svarede Snedkeren. »For min Fa'er, skal jeg sige Dem, var Arrestforvarer, og saa hører man jo et og andet.«

Tateren havde stille staaet ved Siden af og sét ned i Jorden.

Nu slog han Øjnene op og afbrød den ubehagelige Samtale.

»Haven skal gøres i Stand, og jeg skal derfor hente Gødning inde fra Landskrona Rytterstalde, som jeg har akkorderet med.«

Magisteren vilde ikke have lagt Mærke til denne ubetydelige Begivenhed, hvis han ikke paa sin fortsatte Spadseretur gennem Haven havde truffet Gartneren nede ved Drivhuset.

»Skal De gøde Jorden midt om Sommeren?« spurgte han Gartneren, egenlig uden særlig Lyst til at faa noget at vide.

»Ja, saadant Jordbrug har jeg aldrig været med til før, men Bestyreren siger, at han har truffet bestemt Aftale med den kongelige Ladegaard ved Helsingborg og at han ikke vil vente!«

»Hvad for noget?« begyndte han, men greb sig i det samme i det, fast besluttet paa ikke at sige noget, som kunde gøre Taterens Løgnagtighed aabenbar.

Natten derpaa, da Vognen var bleven færdig, vaagnede Magister Törner ved et Spektakkel ude paa Loftet. Han sprang op og lyttede nøje efter, om han ikke maaske havde hørt forkert, men blev snart overbevist om, at der var Menne-sker ude paa Loftet, der havde noget for, som de søgte at skjule; thi det var næppe af Omhu for ikke at vække de sovende i Huset, at de gjorde sig Umage for at liste. Det lød, som om man slæbte noget tungt bort og derved kom

til at tørne mod alle de mange Slags Genstande, der vare sammenhobede derude.

Paa Tyve tænkte han ikke et Øjeblik: thi alle Hundene havde om Aftenen været slupne ud og havde afsøgt hele Ejendommens Territorium, og desuden havde Tateren med Pistol-skud rundt om Huset advaret muligen i Nærheden værende Nattevandrere mod at nærme sig.

For nu, da han var sikker paa, at det var Husets Folk, at faa Klarhed over, hvorvidt disse vilde have deres Forehavende hemmeligholdt eller ej, dog saadan at han ikke ved at overraske dem tvang dem til farlige Forholdsregler som Selvforsvar, stod han op af Sengen og spurgte ud gennem Døren, om der var nogen. Og da han hørte, at der straks blev stille, sagde han højt hen for sig selv, for at de ude paa Loftet kunde tro, at han var bleven narret: »Jeg maa have drømt.«

Derpaa lagde han sig igen, lod, som om han faldt i Søvn og snorkede højt.

En Stund efter begyndte Pusleriet igen ude paa Loftet, og listende Skridt hørtes fjerne sig nedad Trappen.

Magisterens Tanke fløj hid og did, men vendte stadig tilbage til Gødningvognen, der uden synlig Anledning var bleven lavet i saadan en Hast, kredsede omkring det fjerde Taarnværelse,

som han aldrig havde faaet at se og hvor Tateren falskelig havde opgivet at han boede, dvælede en Stund ved de løgnagtige og modstridende Opgivelser af Stedet, hvor Gødningen skulde hentes og standsede sluttelig ved Hundenes Uddrivelse den foregaaende Aften.

Søvnfeberen jagede hans Indbildning op, og gamle Sagn om indespærrede og ihjælsultede Arvinger dansede i hans hede Hjerne; Tyverier og Smuglerhistorier af ældre og yngre Dato dukkede frem for hans Erindring, men han jog dem bort igen, ligesaa hurtig som de kom. Skulde han nu aabne Vinduet og fortsætte Undersøgelserne? Han vovede det ikke, thi at røbe, at han belurede dem, var farligere end alt andet.

Derfor vendte han sig om mod Væggen og faldt snart i Søvn. Da han vaagnede igen, var Solen allerede højt paa Himmelen.

Nattens Begivenheder stod levende og skarpt for ham, og han følte straks, at det ikke gik an ganske at lade som ingenting, thi det vilde vække mere Mistanke end hvis han talte. Da han derfor kom ned og mødte Baronessen, hilste han gemytligt og spurgte, om hun ikke havde hørt Støj paa Loftet om Natten.

Nej, hun havde ingenting hørt.

»Aa, jeg blev saa bange«, sagde Magisteren

med sin uskyldigste Mine, »jeg troede, at det var Tyve.«

»Nej, hvor vil De hen! Hvad Vej skulde de være kommet ind?« spurgte Baronessen med hyklet Forskrækkelse.

»De kunde have klatret ind fra Kirsebærtræet!«

»Aa nej, det kan jeg ikke tro. Det har nok kun været Kattene«, svarede Baronessen, »For jeg skal sige Dem, jeg lod Loftsdøren staa aaben iaftes. Der er nemlig saa mange Mus deroppe, og de æder alt, hvad vi har liggende der.«

Magisteren vilde ikke vove sig længere, men lod, som om han troede paa Katten, fremførte Grunde, der kunde tale for, at det var rigtigt, og var nu fast overbevist om, at man vilde have det natlige Besøg skjult.

Men, indvendte hans skarpe Logik, fordi man skjuler noget for Fremmede, behøver det ikke at være en Forbrydelse. Man skjuler sine Forretningsforhold og sin Fattigdom, sine Familjehemmeligheder, sine Sorger: Hvorfor skulde der saa netop her være Tale om en Forbrydelse?

Da han kom ned i Haven, var Gødningvognen borte. Og af Gartneren fik han at vide, at Bestyreren var rejst til Danmark for at købe Høns.

Han vilde ikke spørge om mere, men ét var sikkert: Gødningvognen var borte, og til Danmark var den ikke ført. Var det da Løgn, at Tateren var taget til Danmark?

Et Øjeblik efter blev der spændt for den store Karet, og Baronessen agede bort med Ivan og Magelone, efter hvad der blev fortalt for at køre til Landskrona og sé en Dyretæmmer, i Anledning af at det var Magelones Fødselsdag.

De tog afsted og de kom ikke hjem før om Natten, saa trætte eller drukne, at de blev siddende og sov i Vognen til den lyse Morgen, da Magisteren kom ned og fandt det besynderlige Selskab snorksovende med Solen lige i Øjnene. Baronessen kom først til sig selv, hørte Køernes Brølen og huskede paa, at de ikke var blevne malkede i de sidste fireogtyve Timer. Bandt saa sin Salop op og satte sig i fuld Stads til Arbejdet.

Imens var Magelone vaagnet. Gnikkende Søvn ud af Øjnene nærmede hun sig med en underlig hemmelighedsfuld Mine til Magisteren og begyndte med hakkende Stemme, usikre Blikke og forvirrede Bevægelser med Kroppen at fortælle:

»Kan Magisteren bare tænke Dem, at vi fandt Paafuglen hos Dyretæmmeren.«

»Nej, er det muligt!«

»Ja, og den kendte straks Baronessen og kom hen for at faa Brød, og saa tog Baronessen fat i den.«

»Men, lille Ven, hvordan kunde I da kende den igen?« spurgte Magisteren, der endnu troede paa Historien.

»Jo, for den havde jo ingen Hale, og Baronessen kendte desuden saa godt sit Dyr. — Men« — tilføjede hun — »Magisteren maa ikke fortælle det til Jensen.«

Baronessen kaldte, og Samtalen var til Ende.

Nu vaagnede Magisteren til Besindelse og spurgte sig: pro primo, hvordan kunde Fuglen være dér, naar Brystfjerene med vedhængende Hud var bleven sét i Skoven? — pro secundo, hvorfor maatte Jensen ikke faa det at vide?

Var det hele én stor Løgn og en daarlig lavet Løgn? Eller troede de virkelig, at Fuglen var dér, og mistænkte Søsteren sin Broder for at have stjaalet den?

Disse Menneskers Tanker gik i saadanne Slangebugtninger, at de var vanskelige at faa fat paa. Og da nu Befrielsens Time nærmede sig, vilde Magisteren ikke bryde sin Hjerne med at opklare en Sag, som ikke angik ham. Men Tanken vendte tilbage, fordrende Svar, bringende ham i Raseri over, at hans Intelligens skulde tvinges til at sysle med ubetydelige Menneskers

Ubetydeligheder. Det angik ham ikke, hvem der havde stjaalet Fuglen; det havde ikke den mindste Betydning for hans Liv, hvordan det forholdt sig eller ikke forholdt sig med den Sag, og alligevel spildte han sin Hjærnes Kraft med at arbejde sig frem til Klarhed i den. Tre Maaneder, et kvart Aars Isolering fra Omgang med dannede Mennesker og Indespærring med lavere staaende Væsener havde, uden at han havde mærket det, forandret ham. Hans Tanker, som før kun beskæftigede sig med Livets højeste Spørgsmaal og som søgte at gennemtrænge Tilværelsens og Altets Gaader, syslede nu med Smaating og opkastede Syllogismer for at udfinde, hvem der havde stjaalet en Fugl. De andres smaa Bekymringer var gledet ind i hans Sjæl, saa at han ikke kunde høre en Ko brøle uden at spørge sig selv, om den maaske ikke var malket, ikke se en Mark med Ukrudt uden at udkaste Planer til dens Rensning. Hørte han Tateren køre ud, undrede han sig over, hvorhen han kørte; saa' han Snedkerne begynde paa et Arbejde, spurgte han sig selv, hvad Meningen kunde være dermed. Ytrede Tateren et betydningsløst Ord, granskede han altid efter, hvad der vel skjultes deri og hvormeget deraf der var Løgn.

Som han nu begyndte at iagttage sig selv, opdagede han, at han havde optaget endel Gestus

efter Tateren, havde laant Tonefald i hans Stemme, og, hvad værre var, havde blandet danske Ord og Vendinger ind i sit Sprog. Han havde pludret saalænge med disse Børn, at han havde glemt at tale rent, han havde saalænge bøjet sig ned til dem, at han var bleven krumrygget, han havde saalænge hørt Løgnespog, at han havde vænnet sig til at tro, at alle Mennesker løj. Og han, den stærke Mand, som aldrig havde frygtet aaben Strid, mærkede nu, hvordan Modet begyndte at svigte ham, hvordan Fejgheden og Frygten listede sig over ham i en Kamp mod usynlige Magter og mod Fjender, som var ham overlegne, ordi de sandsynligvis ikke skyede at anvende Vaaben, som han ikke kunde benytte.

Og saa kom Pigens Historie over ham igen og satte sine Kløer i hans Hoved og rev i ham.

Løj hun? Ja! Thi en Dyretæmmer køber ikke en Paafugl uden Hale og med afrevne Fjer, og Paafuglen fælder ikke Halen før om Efteraaret.

Hvorfor løj hun? Vilde hun, at Magisteren skulde tro Bommanden skyldig, eller hvad?

Men hvorfor maatte han ikke sige det til Jensen? — Eller var det maaske netop hendes Mening, at Magisteren skulde sige det til Jensen? Troede hun, sluttende fra sin egen daarlige Natur, bedst at kunne anspore ham til at fortælle det, naar

hun bad ham om at hemmeligholde det, og mente hun, at Fristelsen til at sladre skulde forøges ved Forbudet mod at fortælle det? Han kunde umuligt se nogen Tanke eller faa nogen Klarhed i dette, og derfor red det hele ham som en Mare!

Imidlertid kom Tateren om Aftenen hjem, medbringende paa Skydskærren et stort Bur med femoghalvtjerdssindstyve unge Høns. Magisteren stod ude i Gaarden, da han kom, og fik straks en lang Historie om Rejsen. Paa Skuden mellem Helsingør og Helsingborg var femogtyve Høns slupne ud og var fløjet i Søen; men skønt dette maatte være et føleligt Tab for Tateren, syntes han ikke det mindste ked over Hændelsen. Efter Tilstaaelsen af sin Ruin var han nemlig optraadt som en rig Mand, for hvem ingen Sum var for stor, og han havde ladet Ivan stikke Magisterens Pige en Løgn ud om en høj Gevinst i det store Amsterdammer Lotteri.

Da nu Hønsenes Ankomst havde samlet Karlene omkring Buret og Tateren havde tjærnet sig et Øjeblik, begyndte Magisteren under beklagende Ord at undersøge Hullet, ud af hvilket Hønsene skulde være flygtede. Men en af Snedkerne gjorde straks Mine af at nære Mistro og lod sig tilsidst narre til halvhøjt at sige:

»De Fugle er nok snarere fløjet i hans egen Lomme!«

Han blev altsaa mistænkt for at have stjaalet fra Baronessen, og denne Mistanke kom fra hans egne Tjenestefolk!

Der var saaledes Anledning til at tro, at han ogsaa havde stjaalet de andre Fugle. Var han da virkelig en saadan Usling, at han ikke undsaa sig ved at vælte Skylden over paa Uskyldige!

Der kom en saadan Væmmelse over Magisteren, at han gik ud af Gaarden. Han styrede sin Gang ned ad den store Landevej, hvor der var rent og tørt; og da det led mod Aften og Postrytteren hvert Øjeblik kunde ventes, besluttede han at gaa denne i Møde. Vejen gik lige som en Streg mellem Piletræerne op imod Højderne ved Lund, og Magisteren kunde i en halv Mils Afstand se en Rytter komme i Retning af Bøgely. Snart saa's kun hans Hoved og Skuldre, naar han var nede i en Sænkning; snart saa's hele Figuren paa den tunge Hest. Aftensolen faldt lige ind mod Rytteren, og Magisteren forundredes over, at han ikke kunde se Hjælmen blinke. Men efter en Stunds Forløb saa' han, at Rytteren bar Hat og altsaa ikke kunde være Brevposten. I daarligt Humør over Skuffelsen efter den lange spændte Forventning vendte han atter sine Skridt

hjemad og hørte med Ligegyldighed Hestens Trampen nærme sig og lidt derefter En raabe ham an bagved.

»Hej, gamle Ven!« lød en kraftig Stemme, samtidig med at Hesten gav Magister Törner et venskabeligt Puf med Næsen.

»Nej er det Dig, ædle Bureus!« udbrød Magisteren og greb Vennens Hænder, betaget af Glæde over at se en Aandsfrænde, og som en Skibbrudnen, der træffer Landsmænd, eller en bortkommen Hund, der finder sin Herre, overvældede han sin Gæst med sin Henrykkelse, brydende ud i en Strøm af Ord uden Sammenhæng og næsten kvalt af Hulken.

»Og nu bringer Du godt Budskab med fra Consistorium Academicum?« spurgte han tilsidst, da han var kommen lidt til Besindelse.

»Desværre nej, min gamle Ven!« svarede Adjunkt Bureus, som i det samme rakte ham et Brev. »Jeg kommer tværtimod for at inspicere Dig og atkræve Rapport om Befolkningens Opførsel paa dit Revier.«

Magister Törner stod med bøjet Hoved, som om han havde faaet et Slag paa Issen; saa rettede han sig igen, greb Hesten ved Bidslet og førte den ind gennem Ledet, mens alle Gaardens Hunde fo'r løs paa den; de fik i Form af Spark den rasende Magisters Vredesudbrud.

Børnene og den syge Frue var allerede gaaet til Sengs, saa at Magister Törner maatte indbyde sin Ven til at spise til Aften nede i Lysthuset, hvor de tændte et Par Lygter, og, mens de ventede paa Maden, slog sig ned for at snakke.

I en uafbrudt lang Beretning fortalte Magister Törner om sine Lidelser, sine Ærgrelser, sine Ængstelser, men da han tilsidst begyndte en detailleret Forklaring af Grundene til sin Mistanke, afbrød Vennen ham:

»Du er syg, Andreas.«

»Jeg?« raabte Magisteren forundret.

»Ja! Ensomheden og daarligt Selskab har forvirret Dig, og Frygten for det Ukendte har magtstjaalet Dig! Du bo'r hos en Tyvebande, det er alt, hvad jeg kan sige Dig!«

»Tror Du? tror Du virkelig?« udbrød Magister Törner. »Naa Gud være lovet, saa er jeg ikke længer bange. For sér Du, hvad jeg mest frygtede, det var, at jeg led af sygelige Indbildninger og at jeg derved skulde fristes til at gøre uskyldige Mennesker Uret! Naa Gud være lovet! Men sig mig«, vedblev han, »Du, som har studeret Philologiam, kan Du forklare mig, hvad disse Tegn betyder, som jeg har fundet indskaarne i en Træstamme i Skoven?«

Han tog sin Lommebog op og viste de Figurer, han havde aftegnet.

Adjunkten kastede et hastigt Blik paa Tegningerne:

»Det er ganske ejendommeligt« — sagde han — »at alle lavt staaende Mennesker, af hvad Nation de saa er, gør præcis samme Opfindelser. Om denne Haand, denne Nøgle, dette Øje var tegnede af en Vestindianer, en Ægypter, eller en Kineser, skulde jeg kunne tyde dem lige saa let som nu. Haanden staar her verbialiter og betyder at tage; Nøglen sandsynligvis at lukke op, og eftersom der her er Tale om Tyve: lukke andres Laase op; og Øjet endelig betyder vel intet andet end at se. Vent nu lidt —«

Adjunkten holdt en Stund Haanden for Øjnene, som om han i sit Indre vilde kombinere Betydningen af de tre Tegn, og efter nogle Minuters Pause forklarede han:

»Det er udlagt: Tyveriet er begaaet, og man holder Øje med os! — Med andre Ord, de nærer Mistro til Dig! — Véd Du nu, hvad Du skal gøre for at dysse dem til Ro og bagefter skræmme dem?«

Magisteren svarede nej og ventede med spændt Opmærksomhed paa nærmere Forklaring.

»Jo, jeg sætter nu, at Du gaar ud i Skoven og med din Kniv skærer f. Eks. en Pil tværs gennem Øjet. Selv om dette ikke ligefrem passer ind i Tyvesproget, saa vil de alligevel straks forstaa, at Betydningen bliver denne: Øjet

er blindet, hvilket er oversat: Man sér intet mere, men er narret. Og saa har Du frie Hænder til at udspionere dem, lige til Du henter Gevaldigeren og sætter Selskabet i Kachotten«.

Adjunkten var akkurat kommen til Ende med sin Tale, da Pigerne kom med Aftensmaden og dækkede Bord. Men bagved dem dukkede Taterens Skikkelse frem i den gule Jakke og Stadshatten med Paafugletjeren. Han syntes at have gjort Galatoilette, uvist af hvad Grund, vaklede frem til Bordet, og uden at løfte paa Hatten hilste han bekendt og fortroligt paa Adjunkten, der ikke kunde bære sig for at briste i høj Latter. Tateren var drukken og Øjnene rullede i Hovedet paa ham. Med den ene Haand støttede han sig til Bordet, slog Benene overkors og begyndte at snakke løs i en Tone, som om han havde været indbudt.

»Et dejligt Vejr iaften!« begyndte han.

»Værs'go at forsyne Dig!« afbrød Magister Andreas ham, idet han indbød sin Ven til at tage for sig af Retterne, og idet han lod, som om han ikke lagde Mærke til Tateren, hvis Øjne gnistrede.

Herrerne begyndte at spise, men Snyltegæsten gjorde ingen Mine til at ville gaa.

»Din Skaal, gamle Ven, og velkommen!«

hilste Magister Andreas og skænkede i af Ølkanden.

»Din Skaal, Kammerat!« svarede Adjunkten.

Tateren krøb helt tilbage mod Væggen som en anskudt Los, men havde endnu ikke opgivet Haabet om at blive indbudt.

»Herren kommer langvejs fra?« forsøgte han endnu engang at trænge sig paa.

»Hold Kæft, Karl, og rejs ad Helvede til!« fo'r Adjunkten rasende løs, men i samme Øjeblik besluttede han at slaa det hen i Spøg og med sit ene Ben løftede han Taterens korslagte Ben i Vejret, saa at han satte sig ned paa Lysthusets Gulv og dunkede Hovedet imod en Sten.

Magister Andreas blev bange, at der skulde være sket en Ulykke, og skyndte sig at række Haanden hjælpende ud imod den omkuldslaaede, der mere ydmyg end forbitret rejste sig, løftede Hatten, bad om Undskyldning for, at han havde forstyrret og luskede af.

»Ser Du, det Sprog forstod han!« lo Adjunkten, da Tateren var kommet udenfor Hørevidde.

»Ja, men jeg kan nu engang ikke med den Maade at behandle Folk paa«, indvendte Magister Andreas.

»Nej, jeg véd det, og derfor tillader de sig Næsvisheder imod Dig. Pak og Hunde skal have

Tamp! Og Du skulde bare have pryglet den Slingel, saa vilde Du have haft det behageligere.«

»Menneske er dog Menneske!«

»De omnibus est dubitandum. Du tvivler om alt, nisi de plebe! undtagen om Pakket, som Du nærer en hellig Tro til.«

»Skal vi saa lade Politicam fare!« afbrød Magister Andreas ham. »Lad mig i Fred nyde den Lykke at se en hæderlig Mand i Øjnene, føle Behageligheden ved at høre et Menneske tale uden at lyve!«

»Sér Du«, faldt den slagfærdige Adjunkt ind, »Du føler altsaa ikke samme Nydelse ved at omgaas alle Mennesker, ergo er ikke alle Mennesker lige!«

»Lad gaa da, men det burde være saadan, at de fleste ikke havde det saa daarligt og de faa havde det saa godt!«

»Enhver er paa den Plads, hvor han skal være, og lad os takke Gud, at ikke de, der er under, er over! Se bare paa denne Lømmel her paa Gaarden, der svang sig op over den Plads, der tilkom ham! Se, hvordan han mishandler Mennesker og Dyr, se, hvordan han bestjæler den gamle Dame. Fik han Magt til at give Love, saa blev det til Gavn for Tyve og Rakkere! Men Du skal se, at han ikke bliver siddende, men kommer til igen at kravle ned

paa den Plads, som Naturen og hans Evner har anvist ham.«

»Naa, men sidder da alle de bedste øverst?« indvendte Magisteren, der var en hemmelig Modstander af Enevælden.

»Ikke altid, men ofte, og naar den bedste en Gang kommer til Magten, samles i Reglen de bedste omkring ham, og da er Enevælden et Gode.«

»Enevælden er aldrig et Gode, uden naar Usurpatoren bemægtiger sig den!« erklærede Magisteren; »thi de Hindringer og Farer, han da har vist at kunne overvinde, vidner om hans Evner.«

»Du tænker paa Cromvell, Protektoren?«

»Ja paa ham! Og paa hans Ministre og Generaler! Paa Venner Vintapper, Tuffnel Tømmermand, Okey Fyrbøder. Paa Gaardskarlen Admiral Deane, Badesvenden Oberst Goffe, den simple Soldat Generalmajor og Guvernør Skippon, Lærredskræmmeren Statholder Tickborne!«

»Der sér Du altsaa, at Evnen naa'r frem til den Plads, der tilkommer den!«

»Ja efter Revolutioner! Men vi saa' Erik XIV følge efter Gustaf I, Christina efter Gustaf Adolf!«

»Og Carl XI efter Carl X; og vi saa' ogsaa

unge Cromwell dunste bort som en Røg efter gamle Cromwell. Altsaa immer Revolution! Er det det, Du vil?»

»Eller valgt Diktator!«

»Eller ogsaa opdrætte en Hersker som i sin Tid Oksen Apis, opdrage ham til en vis Mand, holde ham borte fra alle Livets smaa Interesser, lukke ham inde som Japans Mikado! Nej Du, Livet i dets Mangfoldighed føder og opdrager selv den Mand, som Tiden behøver. Efter Partitider og almindelig Træthed kommer Enevælden med alles Billigelse som det, der trænges til. Enevoldsmanden Cromvell var større Despot uden Parlament end Karl, og Frederik III i Danmark gjorde selv Revolution mod Adelen ligesom vor Kong Carl XI.«

»Men vor Konge er en Imbecil, en Ignorant, som tror paa Præster og Hekse!« skreg Magister Andreas, der rigtig vilde give sig Luft.

»Stille for Satan!« advarede Adjunkten og kiggede forsigtig ind mellem Havens Buske, som laa hen i Mørke med enkelte svage Lyspletter fra Lygterne. »Og Cromvell, Parlamentkrænkeren, troede han da ikke paa Præsterne? Jo, meget mere end den henrettede konstitutionslydige Monark!«

Magister Andreas lyttede hen imod Ahornalléen; han var bleven opskræmmet af

en Bevægelse derhenne fra. Men da alt forblev roligt, hævede han igen sin Stemme for rigtig at nyde denne Lejlighed til at udlade sig, og med et Slag af Ølkanden mod Bordet akkompagnerede han sin Yndlingssætning, som han havde faaet fra Cartesii Filosofi, der nylig havde holdt sit straalende Indtog i den evropæiske Dannelse:

»De omnibus est dubitandum! Ned med Enevælden, ned med Cromvell, ned med Præstenevelen Carl . . .«

Adjunkten lagde sin store Haand paa hans Mund, thi i samme Øjeblik viste Magelone sig paa Broen, som førte ud til Lysthuset i Dammen.

Hun var klædt i en fantastisk, grøn Jagtdragt med korte Skørter, overbroderede med Pailletter og Glasperler. Haaret faldt vildt og uordenligt omkring Hovedet, der ikke var kønt, men havde Ungdommens Blødhed i visse Konturer, medens derimod Rovdyrmunden, den plebejiske Næse og Blyknapøjnene skræmte og stødte tilbage. Hun bar et Kredenskar med Vin og Glas, hilste fra Fru Törner, at hun skulde være Stedfortræder for Fruens Piger denne Aften, fordi Pigerne ikke kunde undværes fra Huset og Børnene.

Dette lød meget antageligt, og der var intet dertil at bemærke, men Magister Andreas kunde

ikke skjule sin Forundring over hendes Stads og spurgte, hvorfor hun var saa pyntet.

Pigen tænkte lidt over, hvad hun skulde svare, blev forlegen ved Adjunktens prøvende Blik og svarede, øjensynligt mod sin Vilje, som sandt var:

»Det var Jensen, der sagde, at jeg skulde gøre det!«

Broderen havde altsaa pyntet hende! Men det var maaske kun Forfængelighed.

Da hun havde stillet Karret fra sig, gjorde hun Mine til at ville gaa, men Adjunkten, der var en skæmtefuld Herre, tog hende i hendes pjuskede Haar og tvang hende til at sætte sig ned, bød hende at drikke af sit Glas og spurgte, hvad hun kunde bestille.

Magisteren, der ikke syntes om Selskabet, svarede paa hendes Vegne, at hun lavede god Mad, hvilket han vidste af Erfaring fra den Tid, hun tjente hos ham.

»Ja, men Baronessen giver mig ingen Mad at lave«, indvendte Pigen, »og at koge Føde til Høns og Svin, dermed kommer man ikke frem i Verden.«

Dette sagde hun med et barnligt og smerteligt Tonefald, som om det var hendes Livs Drøm at faa Lejlighed til at lave god Mad. Paa Maa og Faa og noget letbevægelig som han var, særlig nu, da

han havde drukket endel, finder Magister Andreas uden videre paa en Udvej baade til at skaffe Pigen ud af den Elendighed, hvori hun levede, og at blive fri for hendes forstyrrende Selskab:

»Du, Bureus, kan Du ikke skaffe hende ind som Kokkepige paa Regensen, hvor Du jo er Dekanus?«

»Ja, vi kunde jo tænke over det«, mente Adjunkten og slap Pigen.

»Hvad er Regensen for noget?« spurgte Magelone, i højeste Grad nysgærrig.

»Det er det Hus, hvor Studenterne spiser ved Kongens Bord«, svarede Magisteren.

»Og dér kan Du komme til at sove hos unge Mandfolk!« spøgede Adjunkten.

Denne Udsigt syntes ikke at skræmme Magelone; ialfald lo hun højt af Bemærkningen.

»Naa, kan Du saa gaa, din Kat,« sagde Magisteren og skød hende fra sig; »men hvis Du skal kunne komme i Kongens Køkken, saa maa Du først lære at vaske Skidtet af Dig! Saa, marche!«

Derpaa begyndte de to Herrer igen at pokulere, og de talte om Alverdens Anliggender, men mest om deres egne, og Magister Andreas maatte Gang efter Gang give sit Raseri Luft over at skulle være nødt til at blive i denne Smudsets og Forbrydelsens Bolig, men Adjunkten

prædikede Mod og Udholdenhed for ham og bad ham indlede Bekendtskab med Naboerne samt erhverve sig Kendskab til Egnen og dens Befolkning. Der var kun to Maaneder tilbage til første Oktober, saa var han fri. Dernæst gav han ham Raad og Formaninger om, hvordan han skulde behandle Tateren, og fremfor alt om at iagttage større Forsigtighed i sine Udtalelser, særlig vedrørende Politicam og den saa ømtaalige Enevoldsregering.

Da de endelig brød op for at gaa til Sengs og da de kom op til Gaarden, stødte de paa Ivan, som var ifærd med at forbinde Benet paa den røde Hest.

»Was tausend har I gjort ved Krikken?« spurgte Adjunkten opbragt.

Ivan svarede uden at betænke sig, som om det var noget han havde lært udenad, at Jensen var redet ud i et Ærinde, at Hesten var bleven bange, var løben løbsk, havde kastet Rytteren af og sparket ham i Øjet, saa at der maatte sendes Bud efter Feltskæreren.

»Her i Huset«, hviskede Adjunkten til Vennen, da de gik op ad Trappen, »synes alt, hvad der sker, at være Komediespil. Det, han dér fortalte, var ogsaa nok Løgn altsammen! Men det kommer ikke os ved!«

Og saa gik de ind for at sove nogle Timer, inden Adjunkten skulde ride tilbage til Lund.

Hundredagene var faldne ind med en overvældende Hede, der bragte alt i Forraadnelse. Hele Huset stank, Fluerne udklækkedes i Legioner i Skarnbunken, i Rendestenen, i Svinehuset, og Haven var nu saa viderværdig, at Magisteren foretrak at blive siddende som en Fange paa Balkonen. Spadserede han med Børnene, saa valgte han at gaa ad Landevejen som den eneste rene Plads, men den var saa ensformig, solet, tør og støvet, at den ikke bød nogen Forfriskelse, og i Skoven vilde han ikke gaa paa Grund af dens Usikkerhed for Snaphaner.

Hans Forsøg paa at indlede Bekendtskab med Naboerne havde ikke ført til det ønskede Resultat. Man tog imod ham akkurat saa høfligt, som man var nødt til, men man tav; og naar han saa alene havde talt nogle Minuter, rejste han sig og gik. At han vilde lære deres Anskuelser om Sverrig og Uniformiteten at kende, kunde han jo ikke sige, og de var heller ikke tilbøjelige til at give deres Meninger til Pris. Men der

laa ogsaa noget andet bag Uviljen og Kulden mod den fremmede — men hvad det var, kunde han ikke finde ud af.

Saa blev han atter henvist til sit eget Selskab, og han følte sig nu fuldstændig indespærret paa Gaarden. Maatte han engang imellem gaa ned, saa antastedes han altid, og Trangen til at tale med et Menneske narrede ham til atter at give sig af med Tateren, om hvem han nu med fuld Sikkerhed troede, at han havde hemmelighedsfulde Ting for, Ting, som han frygtede for at blive indblandet i.

Morgenen efter Adjunktens Ankomst havde Tateren ydmygt anholdt om at faa et Besøg af Magisteren i Lejligheden nedenunder, hvor han holdt sig indelukket i et mørkt Værelse for at skærme sit Øje.

Liggende paa en Seng med Bind for Øjnene og med en Mængde Flasker paa et Bord ved Siden af beklagede han sig ynkeligt over sit mistede Øje, som Hesten havde sparket ud. Han fortalte, at Felt-skæreren lige havde været dér, havde skaaret i Øjet og sagt, at han i syv Uger maatte holde sig inde. Magisteren følte virkelig Medlidenhed med Stakkelen og lovede at besøge ham engang imellem.

Saa havde Tateren takket ham baade for

det og for meget andet og mere. Magisteren vidste nok hvad.

Denne troede, at han sigtede til Haandsrækningen ved den foregaaende Aftens Æventyr i Lysthuset og forlangte uforsigtig nok ingen Forklaring.

Dagen efter havde Tateren været ude og havde i Lysthuset haft en Sammenkomst med en ældre uhyggeligt udseende Mand, med hvem han havde spist og drukket og tilsidst sunget.

Dette med Øjet var saaledes ogsaa Komedie-spil! Men til hvad Nytte, det kunde Magisteren ikke blive klog paa, særlig da Komedien blev udført saa uhørt klodset, at ikke et Barn kunde lade sig narre af den.

Om det var for at luske sig fra Baronessens Nærhed og komme i eget Værelse, eller om det var for at faa Lejlighed til at have et mørkt Sted til Disposition, hvor han hemmeligt kunde modtage Besøg, var ikke muligt at afgøre.

Sikkert var det, at han modtog Besøg i sit nye Værelse. Først af den ældre Mand med skummelt Udseende, skumle Klæder og en skummel Maade at være paa — der, kort sagt, gjorde Indtryk af at være en straffet Person. Magisteren, der nu ikke længer brød sig om at faa noget at vide, fik dog mod sin Vilje den Oplysning af Tateren, at Manden var Statens

Gartner, der skulde komme og inspicere Havearbejderne, men ikke selv deltage i Arbejdet. Men nu bestod Arbejdet kun i at plukke Kirsebær, og til at inspicere den unge Gartners Kirsebærplukning behøvedes ingen kgl. Statsgartner med femhundrede Mark i maanedlig Løn. Dette var altsaa en ny og aabenbar Løgn, og Meningen var altsaa bare den, at den skumle Mand skulde kunne opholde sig paa Gaarden under Skin af at være Gartner.

Samtidig hermed indtraf en anden uventet Begivenhed, næsten endnu mere uforklarlig end den forrige. Bommanden fik pludselig sin Afsked, uden at man kunde faa Grunden dertil at vide. Den sidste Aften, før han forlod sin Plads, optraadte han larmende og syngende Nidviser mod Tateren, uden at lægge Skjul paa, at han var overbevist om, at denne havde skaffet ham hans Afsked og altsaa var hans Fjende. Men tre Dage senere viste han sig fint klædt inde paa Bøgely og konfererede i mange Timer med Baronessen og Bestyreren. Den sidste meddelte straks af sig selv, at Bommanden søgte at udvikle ham i et Anslag mod Myndighederne, om hvem de begge sad inde med farlige Hemmeligheder. Underhandlingerne hørte imidlertid op efter nogle Dages Forløb, og Tateren fortalte,

at han havde mistet Lysten til at blande sig i andres Anliggender.

Alt dette tydede paa, syntes Magisteren, at noget stort var i Gære og for at faa Rede paa det filtrede Væv, besluttede han at benytte Vennens Raad om at gøre Banden tryk. I den Hensigt gik han paa sin Morgenvandring til det omtalte Grantræ, hvis Indskrifter endnu var urørte, og skar saa nøjagtig han kunde en Pil tværs gennem Øjet, udjævnede igen sine Fodspor med Granbarrer og afventede nu, hvad der vilde ske.

To Dage efter, da Baronessen og Bestyreren og alle Husets Folk var kørt bort til en Forlystelse, bankede det paa Magisterens Taarnkammerdør.

Magisteren raabte »kom ind«, og ind traadte en meget gammel Mand med et skægløst Ansigt, hvidt som Gips, med en Masse Rynker og Folder i alle sædvanlige og mange usædvanlige Retninger. Læberne var indfaldne som Følge af, at Fortænderne manglede, og Manden syntes at tygge eller suge paa sine egne Læber, hvad der gav ham et uhyggeligt Dødninge-Udseende. Han var snavset klædt, men med Guldstads ved Uhrkæden og Sølvknapper i Frakken.

Efterat han havde udtrykt sin forstillede Forbavselse over at se en Fremmed, spurgte den gamle Mand efter Bestyreren.

Magisteren svarede, at Bestyreren nylig var kørt ud.

»Det var mærkeligt, for han vidste dog, at jeg vilde komme«, mumlede Manden.

Derpaa udtalte han sin Beklagelse over sit Uheld og over, at han nu ikke kunde komme til at bese Ejendommen.

Magisteren, der straks havde Mistanke om, at dette var en ny Komedie, tilbød at vise ham rundt paa Ejendommen, hvilket gjorde Manden meget glad. De fulgtes ad ned, Magisteren fast besluttet paa ikke at sige et eneste forklejnende Ord om Tateren, eftersom hans Sindelag overfor denne syntes at skulle stilles paa Prøve af Dødningsmanden. Men derimod fulgte han denne, tilsyneladende uden Hensigt, til de svageste Punkter, førte ham forbi det værste Svineri uden selv at lade, som om han lagde Mærke til det, og naar den gamle rystede paa Hovedet over Gaardens forfaldne Tilstand eller brummede over Jordens Vantrivsel, havde Magisteren altid et undskyldende, ofte et rosende Ord paa rede Haand.

Men den gamles Ærinde syntes at være dobbelt, baade at udforske Magisterens Tankesæt og at komme til Klarhed over Ejendommens Tilstand og Værdi, thi han blev undertiden ude af sig selv af Forbitrelse over, at Ejendommen var gjort værdiløs, hvoraf Magisteren troede at

kunne slutte, at det var en Aagerkarl, som havde Prioriteter i Gaarden.

Tilsidst spurgte den fremmede, om der var Snedkere paa Gaarden, og hvad de bestilte. Magisteren troede sig ikke istand til at kunne besvare den sidste Halvdel af Spørgsmaalet, men forsikrede, at han saa' dem i Arbejde hele Dagen.

Da Afskeden nærmede sig, bad den ukendte Magisteren om ikke at fortælle, at han havde været dér, hvorpaa Magisteren til Gengæld bad den anden om ikke at bringe videre, hvad han havde sagt.

Tateren lod sig narre, og den næste Dag var han straalende, ydmyg, smilende, fuld af Venskab og indbød om Aftenen Magisteren til at drikke et Glas Vin i Lysthuset, hvilket denne ikke kunde afslaa.

Sammenkomsten begyndte med en forholdsvis drikkelig Vin, hvorpaa pludselig Magelone aabenbarede sig med et Fad Klejner, som hun paastod selv at have bagt. Hun var iført en nedringet blaa Dragt, der var hæftet op paa den ene Side. Da Magisteren havde smagt paa Anretningen og sagt nogle opmuntrende Ord, greb Tateren Øjeblikket i Kraven.

»Magelone, sig nu Tak til Magisteren, som vil skabe Din Fremtids Lykke.«

Magelone skyndte sig at kysse Magisterens Haand, som denne trak tilbage, idet han udtrykte sin Forundring i et Spørgsmaal om, hvad Tak-sigelsen skulde betyde.

»Jo—o, Magelone har fortalt alt, for hun er ligesom en Skade til at sladre af Skole«, sagde Tateren.

»Hvad har hun fortalt?« spurgte Magisteren, der følte sig tilmode, som om man skruede ham fast til en Ambolt.

»Naturligvis det om Kongens Bord!« lo Tateren.

»Naa Regensen! Ja, det var jo kun et Ord, jeg lod falde, men sætter Pigen nogen Pris paa det, saa skal jeg med Fornøjelse give hende min Anbefaling.«

»Dér har Du Magisterens eget Ord, Magelone!« huggede Tateren ind som en Forhørsdommer, saa Magisteren følte sig ubehagelig overlistet. Og for nøjere at formulere sit Løfte i Vidners Overværelse tilføjede han:

»Men husk vel paa, at jeg kun kan give en Anbefaling, og at jeg ikke kan love hende Pladsen, thi den besætter ikke jeg, men Konsistorium, og det først efter strænge Prøver. Bestaar hun ikke Prøven og vil Myndighederne ikke have hende, saa er det ikke noget at takke for, at jeg til ingen Nytte har gjort Pigen Ulejlighed.«

Ja, det var kun saa naturligt, mente Tateren, men kom hun bare med til Prøven, saa — For Magelone var den dygtigste Kokkepige i hele Landet og havde lært Madlavning hos Rigets Marsk.

Dermed forsvandt Magelone under megen Kniksen og Nejen, og de to Mænd blev alene.

Nu begyndte Tateren at tage fat paa et nyt Samtaleemne, som aldrig før havde interesseret ham, nemlig Politik. I én Vælling rørte han sammen Cromwell, Frederik d. 3die og Carl d. 11te, udgydende sig i Lovprisninger over den svenske Konge.

Magisteren forstod straks, at Tateren havde ligget mellem Buskene og lyttet den Aften, da Adjunkten var dér; begreb øjeblikkelig, at han i Tillid til, at Øjet var blindet, vilde narre den intet anende Fjende til farlige Udtalelser, maaske i Nærværelse af Vidner, der var skjulte bag Buskene, og han begyndte derfor en Oration om Enevældens Fordele, om Carl den 11tes udødelige Fortjenester af Riget og om Borgernes hellige Pligter mod Gud, Konge og Fædreland.

Enten maatte Jensen have hørt meget lidt eller ikke forstaaet den forrige Aftens politiske Samtale, thi nu gjorde han pludselig omkring og fo'r ud mod al Regering, al Myndighed og alt Politi, hvorpaa Magisteren tog fat paa vidtløftigt

at gendrive ham, idet han særlig bad Tateren skælné mellem Statsmyndigheden og Retsplejen, indviklede sig i lærde Fortolkninger, blandede alle Slags Ting imellem hinanden, spækkende sin Tale med latinske og græske Citater, saa at Tateren, som troede, at det var Alvor, blev ganske ør af Anstrængelse med at fatte det ufattelige. Dog Magisteren slap ham ikke endnu, men greb ned i sin Videns Gemmer, trak frem løsevorne Stykker af Grotii Krigs- og Fredsret, Puffendorfs Folkeret, og refererede hele Indholdet af Hobbes berømte Athandling om Borgeren, hvori Enevælden var sat i System. Og han talte vel en hel Time med Stentorstemme, nedtyssende ethvert Forsøg fra Fjenden paa at afbryde, saa at denne tilsidst sad ganske bleg og tilintetgjort af overmenneskelig Anstrængelse for at følge med og fremfor alt vise, at han forstod Sammenhængen.

Da Magisteren havde endt sin Rapsodi, nikkede Tateren bifaldende, men var saa mat, at han kun kunde fremhvæse et: Storartet!

Derpaa hældte han et stort Glas Vin i sig, rømmede sig og forsøgte at ripostere. Men det eneste Thema, som han magtede, var det, der laa ham nær, om Baronessen, om hendes Dyd og Retfærdighed og om de skændige Bagvaskelser, og tilsidst fortabte han sig i en lang pralende

Opremsning af alle sine tarvelige Kærlighedstriumfer, den ene mere utrolig end den anden.

Og Magisteren, som nøje gav Agt paa hver Gang, Samtalen torandrede Kurs, indsaa nu, at det var ad den Kant, Tateren hele Aftenen havde styret; han holdt derfor Ørene stive for at passe paa, naar Kærnepunktet var dér.

»Ja, Piger er der nok af, bare man har Penge i Lommen!« sluttede han en længere Forklaring.

Derpaa paatog han sig den dumme fornuftige Mine, som han plejede at anvende, naar han vilde fraliste en anden hans Hemmeligheder og saa slap det ud af ham:

»Ligemeget derom: For hundrede Daler skal jeg kunne købe mig hvad Pige, det skal være!«

Der blev Dødsstilhed efter dette; thi længere kunde han ikke gaa, og Magisteren tænkte et Øjeblik paa, om han ikke paa Stedet skulde afsløre Uslingen og smække ham en Lussing til Løn for at han saaledes sad og udbød sin Søster; han vilde dog først have fuld Sikkerhed for sin stygge Mistanke, og i den Hensigt kastede han en Madding ud.

»Siden vi taler om unge Piger, Jensen, saa vil jeg sige Dem, at De skulde have Deres Øjne

lidt med Magelone, at ikke Mads gaar og forlokker hende!«

Tateren blev sort i Ansigtet.

»Den Slubbert, den Kæltring, hvor tør han understaa sig!«

Magisteren havde fra sit Vindue set Magelone og Gaardskarlen lege inde i dennes Kammer, ganske vist kun lege, men en ikke helt ufarlig Leg, som bestod i at kaste hinanden om paa Sengen. Det var ikke nødvendigt at sige alt, og han vilde ikke antyde mere end han vidste.

»Jeg siger kun, at de leger, men Leg kan blive til Alvor, og Mads er en fattig Karl!«

»Aa, den forbandede Tøs! Skal hun komme i Ulykke, saadan som det er de unge Pigers Bestemmelse, saa skal det idetmindste være med en fin Herre.«

Der var ingen Tvivl mere: Broderen vilde sælge sin Søster til en fin Herre og for hundrede Daler!

Magisteren foregav, at han var træt, og rejste sig op for at gaa til Ro, takkede for god Beværtning og sagde Godnat.

Da han kom op paa sit Kammer, grebes han af Væmmelse over sig selv, at han havde siddet til Bords med en Tyv og Kobler. Hvordan var han dog sunken saa dybt paa tre Maaneder? Hvordan var det gaaet til, at han var bleven inddragen i en Kreds, der laa saa dybt under hans, og hvordan gad han sysle med Mennesker og Anliggender, som ikke vedkom ham? Var det denne inertia, som lægger sig over Sjælen, naar den isoleres ud fra dens Omgivelser, og naar den, efter en Tid at have stridt imod, er bleven træt, lammet af uventede Hemsko paa Vilje og Ønsker?

Men da han havde grublet over og vendt og drejet sine Oplevelser en lang Stund, indtil han var bleven magtesløs, begyndte af den opløste Sjæls Atomer at hæve sig en vældig Naturens Stemme; Drifter, undertrykte nu et halvt Aar, vaagnede, og styrkede ved Haabet om at kunne faa, hvad de havde maattet undvære saa længe, rejste Instinkterne sig med en forfærdelig Magt. Pigens Billede i den blaa Dragt sprang frem som af en Tryllelygte, med de blottede Skuldre, de fyrige slangeagtige Bevægelser i Hofter og Ryg. Og han tvang med Magt tilbage Erindringen om det hæslige i Blikket, det onde ved Munden og det smudsige ved hele Personen. En Længsel efter at omfavne hende raat, dyrisk

som en Hanhund en Tæve, vaagnede hos ham, men paa samme Tid den ganske bestemte Beslutning — han vidste ikke, hvorfra den kom — aldrig at kysse hende!

Og Fantasien fremmalede det altsammen, saadant som han tænkte og ønskede, at det skulde ske.

Han følte, at han ikke vilde kunne tale Kærligheds Ord med hende, at han intet vilde kunde sige til hende, ikke blande sin Sjæl med hendes, ikke aabne Udsigter til nogen Fremtid, men kun som en Sultan vilde han, naar han saa', at hun var villig, kaste sit Tørklæde, vinke et »kom« og saa træde ind i et mørkt Skjul, hvor ingen kunde se, hvad der skete, ikke engang han selv, thi hans Øje skulde ikke besudles af noget Minde, hans Tanker ikke bagefter besværes af noget tydeligt Billede, nej, de skulde kun mødes som Dyr med Dyr, og saa gaa fra hinanden igen!

Saaledes tænkte han, det skulde ske, og saaledes drømte han det om Natten!

Da Magister Andreas vaagnede om Morgen, var han fast besluttet paa ikke at have noget med Magelone at gøre. Nogen stærk Dydsgrund havde han visselig ikke, thi dels havde han faaet Frihed over sit Kød af sin syge Hustru, dels havde man nylig haft Eksempel paa, at en gift Præstemand dér i Stiftet var indgaaet med Bønsskrift til Biskoppen om at blive løst fra sit Ægteskabsløfte og havde erholdt den begærede Tilladelse. Men det var ham imod at træde i Berøring med en Forbryderslægt; det stødte ham, i selve det Hus, hvor hans Familje boede, at staa i Forbindelse med en anden Kvinde; desuden nærede han Frygt for, at Pigen skulde misbruge ham som Skalkeskjul for sine Æventyr med andre.

Men allerede det at skulle imødegaa alle Lysternes Kætterier, bare det at lade Tankerne sysle med Æmnet, drog ham henimod det uundgaaelige, og det, at han hele Dagen maatte leve i Forsvarskamp mod Fristelsen, bevirkede, at Fristelsen antog uhyre Dimensioner, aad sig ind i hans Sjæl, og hvad værre var: Tanken om Pigen trængte alle andre Tanker bort, forvirrede hans Dømmekraft, slukkede Mistanken om Taterens forbryderiske Forehavender, slappede hans Aarvaagenhed i Forsvaret mod den lumske Fjende og dyssede ham til Ro, uden at han mærkede det.

Derfor, da han hørte et forfærdeligt Spektakkel nede i Stalden og skyndte sig til Vinduet, saa' han med Ligegyldighed, hvordan Tateren truede Karlen Mads og hvordan denne som Selvforsvar løftede Skovlen, han havde i Haanden, og i Raseri gav Tateren et Slag over Armen, saa at Tateren flygtede ud af Stalden og bød Karlen forlade Huset.

Han saa' med samme Ro paa, hvordan Mads pakkede sin Byldt og gik, uden at han brød sig om at udgrunde hvorfor. Alt, hvad der i Løbet af denne Dag tildrog sig, havde ikke mere Interesse for Magisteren end de ligegyldigste Begivenheder i Verden.

Han kom saaledes ned til Drivhuset og saa' den forsvundne Gødningvogn staa dér med Forhjulene kørte fast i Leret, mens et Læs Gødning laa bunket op paa Jorden ved Siden af. Havde han nu haft sine Tanker klare, vilde han have sat denne Begivenhed i Forbindelse med sin tidligere Mistanke om det natlige Optrin paa Loftet, og han vilde ikke have undladt at undersøge Gødningbunken, om den mulig dækkede Ting, der skulde skjules.

Men han havde kun Øje for ét, og det var Pigen. Han saa' hende overalt, hvor han kom hen, mødte hende paa Trapperne, stødte paa

hende oppe paa Loftet, og han lagde meget vel Mærke til, at hun var pyntet.

Om Eftermiddagen skulde Magisteren ud at køre med Børnene, men Vognen fra Gæstgivergaarden udeblev. Tateren havde imidlertid ladet spænde for sin store Karet, og da Børnene var bedrøvede over at skulle gaa glip af den ventede Fornøjelse, tilbød Bestyreren Magisterens at følge med paa Baronessens Skovtur. Magisteren sagde ikke nej og forundrede sig ikke over en Time senere at sidde i Vognen med hele Selskabet og Magelone ligeover for sig paa Bagsædet. Han fandt hellerikke noget stødende i, at al Baronessens Sladder gik ud paa at henlede Opmærksomheden paa Pigen, som sad og maabede med sine Blyknapøjne og gjorde søde Miner, der skulde være yndige, men som bare blev til brede Grin, saa man saa' de skarpe Hjørnetænder, der stod frem foran de andre Tænder.

Af og til kom der et Lysglimt af Besindelse over Magisteren, naar han saa' paa sine Børn i dette smudsige Kompagni, som selv ude i Skoven medførte sin Lugt af raaddent Kød og vaade Hunde. Og da han en Gang paa Vejen lagde Mærke til nogle Folk, der grinte af Selskabet, vaagnede hans Bevidsthed om den gruelige Fornedrelse, og nu først saa' han, at Baronessen var iført et hvidt Katteskindslag med grøn Silke

og bar en Hat fra Gustaf den 1stes Tid, et stort Spektakkel, der lignede en Regnskærm med en Maarhale i. Og Tateren var i sin gule Jakke, paa hvis Ryg fem tjærede Fingre havde sat deres Mærke; sandsynligvis var det en Erindring fra Optrinet om Morgenens med Mads. Hestene saa' ud, som om de lige var komne fra Døddancingen i Lunds Domkirke, og Vognhjulene var ganske tilsølede af Ler og Smuds, uagtet det var tørt Vejr og Solen skinnede.

Et Øjeblik tænkte han paa at stige ud, men saa faldt han igen til Ro, og, fæstende sit Blik fast paa sine Børn, glemte han Omgivelserne, døvede sit Øre for Taterens Snak og hørte kun Børnenes glade Latter, saa' kun deres muntre Leg, naar de forsøgte at plukke en Bøgegren fra Træerne, hvis Løv hængte ned over Vognen. Og saa tænkte han paa sin syge Ven, som laa alene hjemme, indespærret, lam, og for hvem Sommeren randt hen uden en eneste Dag fri for Lidelser. Da følte han Skam og Sorg og Raseri over de uforskyldte Smerter, som Skæbnen tilføjede ham og tvang ham til at tilføje andre, og han var saa opfyldt af disse Følelser, at han ikke mærkede, at Vognen svingede ind i Gæstgivergaarden, hvor en Gøgler havde samlet en støjende Folkehob omkring sig, og hvor Bønder dansede og drak under et Bøgetræ.

Men pludselig vaagnede han op ved den larmende Opmærksomhed, som Vognen tildrog sig fra Mængden, der hilsede dens Ankomst med Latter og Skrigen.

Ude af sig selv af Harme rejser han sig op i Vognen, griber Tømmen og vender Hestene, saa at de kommer ud paa Landevejen.

Der blev stille et Øjeblik, truende stille, saa at Magisteren maatte gøre Baronessen en Undskyldning, idet han foregav som Grund til sin Adfærd et Løfte til sin Kone om ikke at føre Børnene ind i store Forsamlinger, hvilket Baronessen med en utrolig Smidighed øjeblikkelig lod, som om hun ganske forstod og billigede, ja hun fortabte sig endogsaa i Ros over Magisterens smukke Betænksomhed.

Og saa kørte de hjem.

At det hele var en overlagt Streg, faldt ikke med en Tanke Magisteren ind; saa stygt og afskyeligt havde hele Optrinet forekommet ham, at han med Vold havde tvunget alle Reflektioner derover tilbage, havde gjort sig blind og døv og haard mod alle ubehagelige Indtryk.

Om Aftenen, da Magisterens Børn var gaaet til Sengs ved Syvtiden, begav han sig op paa sit Værelse for at være alene og slippe for at se nogen af Husets Beboere. Augustaftenen var varm, men mørk, og han tændte sit Lys og slog sig ned ved Bordet over en Bog, efter at have afført sig Frakken.

Mens han nu sidder over sin Plantebog og vender Bladene, mærker han ikke, hvordan Tankerne løber fra Blad til Blad, søgende noget, som kan holde dem fast, men uden at finde; de flager som Humlebien fra Blomst til Blomst, prøvende med Sugemunden et Sted, hvor den har det godt, indtil tilsidst hans Øje falder paa Kapitlet om Blomsternes Parring. Der begynder han først at fatte, hvad han læser, og alt antager Form og Liv. Befrugtningens Hemmeligheder lokker ham, som de lokker en Skolepog; alt, hvad han i Forvejen véd og kender, faar ny Interesse, frembyder nye Synspunkter. Og under Læsningen føler han halvtørrede Saftkilder aabne sig, Blodet bliver varmt og Naturens vældige Aand begynder at tale sit Magtsprog. Brunsten stiger op i ham, Driften efter at føle Personen fordobles, føle Legeme og Sjæl træde ud af Individets trange Fængsel og fornemme Livet i Slægten, i Fremtiden, om det saa kun skulde være nogle Sekunder.

Han følte, at nogen var kommet ind i Værelset, uden at han dog havde givet sig Tid til at løfte Øjnene fra Bogen; han mærkede et svagt Lufttræk af En, som bevægede sig og aandede inde i Kammerets Luftmasse, han fornam ligesom noget varmt paa den ene Side af Legemet, hvorfra Lyden af listende Trin hørtes — og da han vendte sig om, saa' han Magelone staa midt i Lysskæret med sine onde blygraa Øjne, hvis Hornhinde syntes helt udbuet, saa mat og livløst kastede de Lysets Lue tilbage.

»Hvad vil Du?« spurgte Magisteren stak-aandet; han saa', at hun paany var udpyntet — i en Dragt, som kun Skøger plejede at bære.

»Jensen beder saa meget undskyldte,« stammede Pigen, »men hans Tobak er sluppen op, og han vilde gerne spørge, om Magisteren ikke vilde laane ham lidt.«

»Her!« svarede Magisteren kort, rejste sig og gav hende en halvfylt Kardus.

Saa tænkte han sig et Øjeblik om, da Pigen blev staaende; tog saa en Beslutning, men forandrede den, mens han talte:

»Vil Du hilse Jensen og sige, at det er (her gjorde han omkring) upassende for unge Piger at gaa op til Herrer saa sent om Aftenen.«

Derpaa tog han Pigen i Armen, skød hende hen mod Døren og forandrede to Gange Beslutning, inden han fik hende ud. Saa angrede han, at han havde ladet hende gaa; men nu var det for sent!

Skøge er Skøge! tænkte han. Bliver det ikke denne, saa bliver det en anden; og bliver det ikke mig, saa bliver det en Mads! Hendes Broder er Tyv, men det er formodentlig alle Skøgers Brødre, og hvem kan holde Rede paa deres Stamtræer?

Dermed var hans Beslutning for den følgende Aften fattet.

Alt indtraf, saaledes som han havde udtænkt det og fantaseret sig det, men da den første Kraft- og Lystfølelse var forbi, kom Frygten og Ækelheden. Frygten — fordi han ude paa Loftet havde hørt noget røre sig og liste sig bort, hvoraf han sluttede, at man havde spioneret; og saa Ækelheden, den forfærdelige Fornemmelse af Smuds, som hans Sanser først kunde fatte, da Rusen var gaaet over, en Fornemmelse saa stærk, at han syntes, alt var tilsmudset, hans Værelse, hans

Legeme, hans Sjæl. Noget saa grænseløst modbydeligt havde han aldrig troet muligt, og hans Lyster slukkedes, blot han tænkte paa det, han havde udstaaet.

Men det var gjort og kunde ikke ændres. Han havde favnet et Dyr, og efter Omfavnelsen havde Dyret kysset ham som en Kat, og han havde vendt sig bort, som om han var bange for, at hans Sjæl skulde møde en Dyresjæl paa Læberne, som om han var bange for at indaande en uren Aande.

Næste Morgen mødte han Magelone paa Trappen. Hun saa' ligegyldigt paa ham og han paa hende, som om intet var hædet.

Han var glad over, at Historien ikke havde efterladt noget Indtryk, ingen foruroligende Minder, ingen Længsel efter en Gentagelse, ingen Anger, ingen Bebrejdelser.

Men om Eftermiddagen kom Magelone igen og bankede paa Magisterens Dør, der var lukket af.

Han aabnede den og bad hende for Guds Skyld gaa; thi Jensen kunde faa noget at vide om det, og saa var hun fortabt.

»Aa. det véd Jensen allerede Besked med,« svarede Pigen og vilde trænge sig ind.

»Du kommer ikke ind! Min Kone sender Bud efter Politiet og vi bliver ulykkelige«, — sagde Magisteren i sin Forlegenhed, og Ordet Politi havde en forbavsende hurtig Virkning, thi Pigen forsvandt.

Om Aftenen sad Magisteren til Bords med sin Familje, og de havde ladet Døre og Vinduer staa aabne for at nyde godt af Aftensolens sidste Lys. Man spiste i Stilhed, som naar man er sammen med en Syg, og kun et enkelt halvhøjt Ord faldt nu og da. Nedefra Haven hørtes Sang, Musik og Skraalen fra Baronessens Selskab, nogle Mennesker, der var kommet i Besøg tidlig om Morgen og straks havde givet sig til at drikke lige til Middag; derefter havde de sovet et Par Timer rundtomkring mellem Buskene og havde saa igen taget fat paa den vilde Lystighed. Magisteren havde fra sit Vindue sét de fremmede og forundret sig over deres besynderlige Udseende. En Herre, tyk som et Hus, med rød Næse og blodsprængte Øjne, og sammen med ham to Damer, der saa' ud som Skøger eller som Fruentimmer, der laante paa Pant. Imidlertid hed det sig, at det var en Vognmand med Kone og Svigerinde, gamle Venner af Baronessens Forældre, der nu spekulerede paa at købe Ejendommen.

Paany var Magisterens Mistro mod Ægtheden af Baronessens Fødsel og Stand bleven vakt; ialfald maatte en Baron, der havde saadanne Omgangsvener som disse Mennesker, være ludfattig, og det skulde jo Baronessens Fader ikke have været.

I Løbet af Dagen var Magisteren bleven indbudt til at deltage i Sviregildet, men havde undskyldt sig, da han saa', at alle Gæsterne, Kvindfolkene og Børnene indbefattede, var berusede. Men fra det Øjeblik havde han mærket en vis Ondskaabsfuldhed, ligesom noget fjendtligt i Selskabets Optræden, skønt det ikke var kommet til noget Sammenstød, da han forsigtig holdt sig borte.

Men medens han nu sad, som han troede vel forskanset i sin Familjes Skød, i saapas Afstand fra de løsslupne Vilde og inden vel lukkede Døre, saa' han pludselig Magelones pjuskede Hoved stikke ind gennem Salsdøren. Hendes Øjne var endnu mere buede end sædvanlig, og hun lo fjollet som et drukkent Menneske.

»Hvad søger Du?« spurgte han hurtig for at afværge en Skandale.

Pigen famlede sig langsmed Møblerne frem i Værelset, med en Blanding af Usikkerhed og Frækhed i sit Væsen, der gjorde Fru Törner bange og forfærdede Børnene.

»Hvad søger Du?« gentog Magisteren med stærkere Stemme.

Pigen var naaet hen til Bordet, hvor Fruen sad, indpakket i Puder; hun støttede sig til Lænestolen, kastede et trodsigt udfordrende Blik paa Fruen, idet hun grinte paa en uforskammet Maade, som om hun ret vilde nyde sin Hævn over denne Kvinde, der engang havde tilføjet hende et velfortjent Slag.

Fruen vendte sig bort, blegnede og faldt i Afmagt; men Magisteren havde i samme Nu grebet Magelone i Armen, aabnet Døren og puffet hende ud i Gangen, hvor hun dumpede om paa den Bendinge, som Hundene havde samlet af Levningerne fra Dagens Kalas. Derpaa laasede han Døren af.

Han havde knapt faaet sin Hustru bragt til Bevidsthed og ført hende fra Bordet, før det bankede paa Yderdøren. Børnene skreg af Angst, ophidsede af alt dette underlige, som de ikke kunde forstaa, men da Bankningen blev ved, gik Magisteren hen og spurgte gennem Døren, hvem det var.

Taterens glatteste Stemme svarede straks med en Undskyldning for, at han trængte sig paa, men han havde nogle Folk med, som gerne vilde se paa Lejligheden, og det plejede man jo at have Lov til.

Magisteren saa' et skadefro, hævnlystent Blik lyse i Taterens Øje, da denne indførte fire berusede Personer, som med frække Miner benyttede deres lovlige Ret til at tilsmudse Lejerens Gulve og forstyrre et sygt Menneskes Husfred.

Det sydede i Magisteren, da han saa' disse raa Banditter snuse omkring og lade, som om de maalte Døre og Vinduer, mens de kun daarligt kunde holde deres Grin tilbage og med Møje fremtvang et og andet Ord, der skulde gøre det troværdigt, at de virkelig kom i det Ærinde, som det hed sig. Den betydningsløse Hændelse havde en Baggrund af Udfordring og et Anstrøg af Overmod, og Magisteren maatte gaa med Børnene ud paa Balkonen for ikke at lade sig narre til et Udbrud.

Dette var Krigserklæring, og mere endnu, det var Sejrsforkyndelsen med fuld Musik; thi Tateren viste den slagne og indespærrede, at han meget vel vidste, at han var bunden paa Haand og Fod, og nu satte han sin smudsige Hæl paa Nakken af den overlistede. Denne vred sig under Smerten, men svor indvendig den Ed at nedlægge sin Fjende, inden denne helt fik gjort det af med ham, og nedlægge ham én Gang for alle: dræbe ham, ikke blot saare ham — for ikke saa bagefter selv at blive dræbt.

Den Nat, som fulgte efter, tilbragte Magister Andreas i Meditationer over en Maade, hvorpaa han uden Ansvar og Følger kunde nedlægge dette Skadedyr, som hensigtsløst havde sin Lyst i det onde.

Til at gøre ham tryg, var der ikke længere Udsigt; thi han havde ingen træt Stund efter Arbejde, hvor han kunde overraskes, og Forholdet mellem dem var altfor spændt, til at der igen kunde slutes om det saa blot var et Skin af Fred. Men for at kunne optage Kampen med en Fjende som denne, maatte man kunne hamle op med ham i Mangel paa Finfølelse, maatte man have Evne til ikke at sky skændige Midler, ikke undse sig ved at snuse i hans Hemmeligheder, lytte ved Døre, aflukke hans Paarørende fortrolige Tilstaaelser og bagefter benytte dem. Men alt dette mente Magisteren sig ikke i Stand til. Det var ham imod at begaa en Handling, der var lav, at føle sin Selvfølelse krænket, sin Agtelse for sin egen Person nedbrudt. Denne Strid kunde han da ikke føre uden at gaa tilgrunde; flygte kunde han ikke, og opgive Striden vovede han ikke; thi da vilde han straks være overvunden.

Han følte sig som Helleneren kæmpende med Barbaren, i hvilken Kamp Barbaren maatte sejre, fordi han var den raaeste; han følte sig

som Archimedes, der faldt for en Soldats Haand, skønt han let med sine Beregninger kunde have konstrueret en Maskine til at sprænge Tusind Soldater i Luften med.

Ved at foretage en Opsummering af Tate-rens Evner og ved at registrere hans Sjæls Inventarium havde Magisteren udfundet to Punkter, som laa blottede og hvor, under et Angreb, Sjæl kunde kæmpe direkte mod Sjæl, Forstand mod Forstand, saaledes at der var Haab om Sejr for den Forstand, der var stærkest. Tateren havde for det første den Halvvildes Frygt for det ukendte, hvilken Frygt han havde søgt Beskyttelse imod i Troen paa ukendte Magters Tilværelse. Hvis man nu, tænkte Magisteren, berøvede ham dette Værn, vilde hans Frygt kaldes til Live, Troen paa Lykken fratages ham, og han vilde falde tilintetgjort sammen. Denne Mands Tillid til Tilfældets Bevaagenhed maatte være utrolig stor, thi uagtet hans Ruin ventede ham til Mikkelstdag, dyrkede han ikke Jorden, bestilte ingenting, men laa bare med aaben Mund, ventende paa stegte Duer. Om han troede paa de Kristnes Gud, vidste Magisteren ikke, han havde dog aldrig sét ham gaa til Kirke; derimod vidste han, at han satte Mælk ud til sine Snoge, som han viste religiøs Ærefrygt.

Altsaa skulde Snogene udryddes, Troen paa deres Beskyttelse dræbes og Frygten for den ublide Skæbne slaa Manden med aandelig Lamhed.

Det andet Punkt var vanskeligere at naa ind til, men naaede han det, var det en sikker Død. Ved at blande Blod med en adelig Slægt havde denne Paria faaet ligesom en ny Tilførsel til sin egen Livskraft; den Følelse at være besvogret med de højere Lag, havde givet ham store Tanker om sig selv, og saalænge han troede, at denne Kvinde virkelig var den, hun gav sig ud for at være, kunde han bære Hovedet oprejst. Men nu havde Magisteren en fast Overbevisning om, at der her var en Hemmelighed, som Tateren ikke kendte; han var fuldkommen sikker paa, at Baronessen havde løjet for sin Kæreste, og at hun aldeles ikke var af nogen fornem Æt. Til at undersøge dette fordredes kun Tid og Skarpsindighed; thi det sande Forhold maatte kunne udfindes af Kirkebøgerne. Men kunde saaledes Magisterens Mistanke blive bekræftet, vilde Tateren føle sig bedragen, blive opbragt, forløbe sig, og hvem véd, hvad der saa kunde komme for Dagen, naar to saadanne Personer begyndte at røbe hinandens Hemmeligheder — rent bortsæt fra det Tab, Tateren aandeligt vilde lide, naar han saa, at han var bleven narret af den eneste, han havde

troet paa, og den Sløvelse af Livsluen, som vilde følge efter, naar det Haab, paa hvilket han havde grundet hele sin Styrke og Lyst til Livet, var bristet.

Skønt det at komme Merkurium i Snogenes Mælk ikke var andet end at udrydde skadelige Dyr, følte Magister Andreas sig dog ubehagelig tilpas efter at have gjort det. Næsten som om han havde myrdet eller stjaalet, skønt man ikke plejer at tale om at myrde f. Eks. Rotter.

Og da han nu bagefter stod i sit Vindue og ventede paa at se de tilsigtede Virkninger, var han urolig. Han havde dog siddet tre Timer ved sit Arbejde, før han endelig hørte et Spektakkel henne fra Drivhuset. Ivan havde først opdaget Ulykken og raabte Gevalt, saa at Tateren, der sov en Rus ud mellem Buskene, kom til. Først gik det løs over Gartneren, der bandte og svor, at han var uskyldig. Baronessen, som kom løbende derned, var ude af sig selv og græd. Da der ingen ydre Vold var at se paa Dyrene, der næsten var krøbne ud af deres Hud, og da ingen tænkte paa, at Snogene, som let kunde slaas

ihjæl med en Kæp, var forgiftede, saa begyndte de lettroende Mennesker at gætte paa, at der var udbrudt en Slangepest, og saasnart der var Tale om Pest, havde man jo at gøre med en Tilskikkelse af Skæbnen eller de ukendte Magter.

Kadavrene blev imidlertid omhyggeligt samlede sammen, blev lagte i et uldent Stykke og baarne op i Huset.

Gennem det aabenstaaende Vindue kunde Magisteren høre, hvordan man gjorde Ild i Ovnene for med Varme at kalde de døde Legemer til Live.

Det var, som om Lynilden var slaaet ned i Gaarden. Folkene gik opskræmte omkring, alt Arbejde standsede, Snedkerne kiggede ud gennem Kælderruderne, og Hundene, som vilde holde Gilde paa Snogene, blev under vældig Larm jagede ud og lukkede inde i Skure og Udhuse.

Man jamrede og parlamenterede dernede i Lejligheden, saa at Middagsmaden ikke blev færdig og alt kom i Ulave.

»Nu er Ulykken over os!« — med disse Ord afsluttede Tateren sine triste Betragtninger, hvorpaa han slog Hul paa et Brændevinsanker og satte sig til at drikke og synge sørgelige Sange, indtil efterhaanden hele Familien sad og drak ved Vinduet.

At Slaget havde ramt godt, det mærkede Magister Andreas om Aftenen, da han traf

Tateren, der var mild, høfflig, ydmyg, og hvis Had syntes at være blæst bort sammen med hans Tro paa Lykken. Men han talte ikke om Snogene; thi han undsaa sig ved at vise sin Svaghed, og han vidste, at Magisteren vilde le af hans Overtro.

Han udgød sig blot i svævende Beklagelser over sine uforskyldte Ulykker og sin forestaaende Undergang.

Derpaa slog han pludselig om, gav sig til at fortælle Kærlighedshistorier og lavede paa staaende Fod en Komædie om en Herre, der ikke kunde tilfredsstille sin Kæreste, hvorfor hun blev ham utro.

Magisteren lod, som om han ikke forstod Meningen, men fortsatte i samme Spor og diskede op med en Historie om en Herre, som havde troet at faa en Jomfru, men havde faaet Fnat istedet.

Tateren veg til Side for Hugget og begyndte at fortælle noget om, at den Vognmand, der forleden havde besøgt dem, vilde købe Gaarden for tresindstyve Tusind Daler.

»Ja«, tilføjede han med Foragt, »for en Hestpranger kan Gaarden jo altid være fin nok.«

Magisteren lod Løgnen passere, men det lille Ord »Hestpranger« bed sig fast i hans Erindring for siden at komme ham vel tilpas.

Otte Dage efter havde Magisteren i al Hemmelighed foretaget sine Undersøgelser i Kirkens Bøger og faaet oplyst, at Baronesse Ivanoff var født af den ganske uadelige Familje Ivarsson; at Faderen havde været simpel Aagerkarl og Ejer af to Horehuse i København, samt at Moderen havde været Skøge!

Det var næsten, som om det ikke var noget nyt, han havde faaet at vide, da han af Præsten og Lagmanden fik Bekræftelse paa disse Ting. Det maatte være saa, syntes han nu, til Trods for sin Tvivl om alt undtagen det hellige Folk. En saadan Kærlighed til Smuds, til Løgn, til Overtro kunde ikke findes i en Familje, hvor Slægt efter Slægt var opdraget i Dannelse; et berømt Navn plejede at virke som en Spore til store Handlinger eller til en vis Forædling i Tanker og Følelser, idetmindste til en vis Omsorg for sin egen Person. Og inden en adelig Slægt aandelig forfaldt, var den sædvanligvis først økonomisk undergravet, hvilket jo her ikke havde været Tilfældet.

Medens Magister Andreas syslede med disse Undersøgelser, havde han i de otte Dage, der gik med dertil, haft Lejlighed til at se, hvordan Tateren havde mistet sin Selvtillid og sin urolige Virksomhedslyst. Han laa for det meste mellem Kaninerne paa Retiradetaget og soled sig, røgende

eller sovende. Hvorfor han netop havde valgt denne Plads, var vanskeligt at forstaa; maaske var det hans sydlandske Blod, der blev fristet af den stærke Hede fra Tagets Kobberplader, eller hans Parianatur følte sig draget af Lugten her, der mindede om Forraadnelse, Skarn og Affald. Og under hans tiltagende Sløvhed gik alt paa Gaarden som det bedst kunde. Kyllingerne døde i Massevis af Sult og Vanrøgt og laa halvraadne rundt om paa Marken. Hundene jagede Hønsene og Ællingerne og stjal sig nu og da et Maaltid. Faarene blev syge af at ligge i deres egen Urenlighed, som dyngede sig alenhøjt op paa Gulvet. Ingen vandede dem eller førte dem ud.

Gartneren, Karlen og Snedkerne sad i Kirsebærtræerne og spiste, plukkede en Kurv fuld, som skulde køres til Torvet, men blev staaende, til alle Bærrene var raadnede.

Og imens voksede Ukrudtet i Haven og kastede Frø, Smudset bredte sig i Baggaarden, Fluerne formerede sig, og hele Huset viste Tegn til Opløsning og Forfald. Saa under alt dette vaagnede Tateren engang imellem op for at foretage sig en eller anden Ondskabsfuldhed, som kunde fortrædige Lejerne; drev f. Eks. de vaade Hunde op og ned ad Trapperne, naar der blev skuret; kastede Ben og Affald ud i Gangen, slap Hønsene ind i Porten; lavede unødvendigt

Spektakkel om Natten og hidsede Hundene paa Magisterens Mælkebonde og Brevbærer.

Alt dette forhærdede Magister Andreas' Sind, saa at han nu med beraad Mod gik til at løsne sit andet Skud i den bestemte Hensigt at bore Fjenden i Sænk.

Og til at udføre den Plan havde han udsæt Magelone, hvis tjendtlige Sindelag det var lykkedes ham at formilde ved gode Ord, saameget lettere som Pigen blev mishandlet baade af Broderen og den foregivne Baronesse, til hvilken sidste hun nærede et voldsomt Had.

Da Magelone havde faaet de nødvendige Oplysninger, blev hun hjærtelig glad, thi her var Lejlighed til en storartet Hævn baade over Baronessen, som derved vilde blive ydmyget, og over Broderen, som derved mistede sin forlorne Glans, som han havde benyttet til at optræde overlegent overfor sine Sødskende.

Udbruddet skete en Fredag Aften, og Magisteren sad i sit Vindue og hørte paa, hvordan Optrinnet begyndte og slog ud i Flammer. Baronessen, eller Jomfru Ivarsson, stod ved sit Vindue og pillede døde Grønsiskener ud af Burene, da Jensen træder ind i Værelset.

Der er stille en Stund; saa siger Jomfruen:

»Naa, Peder, skal Du til Byen i Morgen og købe Mad?»

»Nej,« svarer Tateren, »det maa Du selv gøre!«

»Hvad skal jeg vel købe for, siden Du har faaet alle mine Penge?«

»Har jeg faaet? Hvad har jeg faaet? Hvad har jeg faaet for at jeg har slidt mig fordærvet for din Skyld uden Løn i Aar og Dag? Hvad har mine Sødskende faaet, som har gaaet her som Karl og Pige uden Løn?«

Saa tog Jomfruen fat. Hun talte i en halv Time, skiftevis skrigende, grædende, bandende.

Imens søgte Tateren at faa et Ord indført, men forgæves. Og saa sprang han op, styrtede ud og smældede Døren i. Kom ind igen, brød ud i en Strøm af Ord, blandt hvilke kun enkelte som »beskidte Mo'r,« »Horekvinde«, »Aagerkarl« kunde opfattes.

Derpaa rasede Jomfruen i en ny halv Time, uden at Magisteren kunde høre andet end Dørens bum! bum! der paa Afstand lød ligesom Kanon-skud, naar Tateren sprang ud og ind som et galt Menneske.

Saa blev Magelone kaldt ind. Først fik hun Lussinger af Jomfruen og saa af Tateren; hun gav sig dog ikke, men fyrede nu løs med en Salve, som trængte gennem hele Huset og hørtes ud i Haven af Karlene, der stod og lyttede bag Buskene.

Og nu kom Historier frem fra ældre Tider, da Taterens Moder og Fader havde boet og huseret paa Gaarden; Beskyldninger for Hestetyverier, om opbrudte Skrin, som Jomfruen skulde have dirket Laasen op paa; om Penge-transaktioner, om Underslæb, kort sagt om Svine-rier af alle mulige Slags.

Taterens Stemme hørtes nu ikke længer; det syntes, som om han var forsvunden.

Optrinet sluttede med, at Magelone blev jaget ud af Huset, tituleret offentligt Fruentimmer, beskyldt for at have haft Omgang med alle Gaardens Mandfolk (med Undtagelse af Magisteren), hvorpaa Magelone pakkede sit Tøj og gik.

Rævehulen var sprængt, og Skuddet havde haft den tilsigtede Virkning.

Tilfreds med sit Arbejde, som han fandt godt, gik Magisteren til Hvile og sov roligt for første Gang i lang Tid, thi nu tænkte han, at Fjenden var oprevet og havde saameget at gøre med sine indbyrdes Fejder, at den vilde lade ham i Ro.

Uden at vide det havde han foretaget sit store Angreb paa et Tidspunkt, som var særdeles belejligt til at bringe Ødelæggelse i Modstandernes Lejr. Dagen efter var det Lørdag: der skulde da udbetales Løn til Folkene og købes Forraad til den følgende Uge. Slaget havde saaledes truffet midt paa Issen, under hvilken en allerede anstrængt og ophidset Hjerne laa brændende og uden Evne til at modstaa flere forskelligartede Tryk fra forskellige Sider paa én Gang. Og derfor løb Tateren ogsaa vild og vilde straks have været færdig, hvis ikke Magter, som han dog ikke selv havde kunnet befale frem, var kommet ham til Hjælp.

Da Magister Andreas Morgenen efter Optrinnet kom ned i Gaarden, traf han Gartneren, som saa meget oprørt ud og syntes oplagt til at aabne sit Hjærte. Og da Magisteren var oplagt til at høre, hvad Virkning hans Kastevaaben havde gjort, og da han mente al Fare overstaaet, spurgte han, om Gartneren havde hørt Rabalderet den foregaaende Aften.

Jo, det havde han, og han vilde nu advare Magisteren for Baronessen og Tateren; thi, efter at det var blevet opklaret, hvad Slags Folk man boede hos, saa tog han ikke i Betænkning at fortælle, hvordan Tateren og Baronessen en Gang under Magisterens Fraværelse var brudt ind i

dennes Værelse og med falske Nøgler havde lukket hans Schatol op.

Magisteren blev rasende og vilde straks gaa til Lagmanden, men Gartneren holdt ham tilbage og spurgte, om han havde hørt, at en Hest om Natten var bleven stjaalet fra en af Naboerne.

Magisteren havde ikke hørt det og fik nu de nærmere Omstændigheder berettede.

Da Magelone skulde gaa ned til Gæstgivergaarden for at tinge sig Kørsel hjem til sine Forældre, havde Gartneren og Karlen lovet at følge hende, da det var mørkt. De fulgtes saa ned ad den store Landevej og var kommet op til Bondegaaarden, hvor Hesten lige var bleven stjaalen fra Marken, da de hørte forsigtige Skridt bag sig og i Grøften langs Vejkanten blev Tateren va'r, der listede sig frem, forklædt, med Hatten ned over Øjnene og bærende i Haanden en sort Genstand, der paa Afstand kunde ligne en Sko. De vendte straks Ryggen til og lod, som de ikke mærkede ham. Men de hørte ham følge efter lige til Gæstgivergaarden, hvor han forsvandt for dem.

Gartneren, der havde ligget vaagen om Natten, havde imidlertid hørt, hvordan Tateren ved Et-Tiden var kommet ud i Gaarden og givet Ordre om to Rideheste til sig selv og Karlen,

hvem han havde befalet at følge med. Klokken blev dog tre, før Tateren indfandt sig; han var da sammen med Karlen redet til Vidala, Forældrenes Hjem, medførende paa Hesteryggen nogle Smaating, som Søsteren havde glemt. Karlen havde ved Hjemkomsten faaet Befaling om at hemmeligholde Udflugten, sagtens i den Hensigt, at han netop skulde omtale den, hvad han ogsaa havde gjort.

Da Magisteren havde hørt denne Beretning, svarede han intet, udtalte sig ikke om sin Opfattelse, men lod, som om han gik op paa sit Kammer. Han vendte dog om paa Halvvejen og styrede henimod den Bondegaard, hvorfra Hesten var bleven stjaalet. Undervejs opsummerede han ældre og nyere Udtalelser af Tateren og mange forskellige Begivenheder, der alle styrkede hans Tro paa, at ingen anden end Jensen var Tyven.

Han erindrede sig fra Begyndelsen af Sommeren, hvordan Jensen yndede at dvæle ved Historier om Hestetyverier, hvordan han med særlig Udførlighed havde fortalt om Tyveriet af den røde Hest netop fra den samme Bonde; han mindedes de Kneb, som Tateren havde paastaet anvendtes til at gøre stjaalne Heste ukendelige, blandt andet at skære dem i Panden, saa at de siden blev blissede; han kom nu ihu, at man

for en Maaned siden en Morgenstund havde fundet den blakkede Hest med et Snit i Panden, uden at nogen havde kunnet begribe, hvem der havde gjort det eller Meningen med det; og til Syvende og Sidst mindedes han som særlig talende Omstændighed Hesteprangerens Besøg hin bedrøvelige Søndag.

Alt dette stemte og pegede hen paa ét og samme Punkt — alt med Undtagelse af den blakkede Hests Snit i Panden, der ikke syntes at høre med til Historien.

Hvorfor skulde han have skaaret den? Var den ogsaa stjaalen og skulde nu gøres ukendelig for at kunne sælges? — Denne Hest havde den Ejendommelighed, at den ikke kunde gaa, men altid maatte løbe i Galop, hvilket Magisteren havde lagt Mærke til, da han en Gang var kørt med Tateren til Landskrona; og Tateren havde givet den mærkelige Forklaring af Grunden til Hestens Unode, at den var bleven tilkørt af Malkepiger. Nu syntes det Magisteren rimeligere, at denne Hastighed i Løbet hidrørte fra en vis Frygt hos Kusken for, at Dyret ved et sagtere Løb let kunde blive Genstand for en farlig Under-søgelse.

Dette fik nu være, hvad det være vilde; det kunde højst gøre Sagen en Smule mere indviklet. Først og fremmest gjaldt det om at skaffe Beviser.

Og for at indsamle saadanne var det, at Magisteren styrede Kursen ud mod Marken, hvor Hesten var bleven stjaalet.

Han fandt hurtigt paa Grøftekanten det Sted, hvor Hesten var bleven ført over og hvorfra den var bleven trukket i modsat Retning af Bøgely. Dette sidste lagde Magisteren dog ingen Vægt paa; thi det Kneb var for tarveligt.

Saa fandt han ude paa Kløvermarken Hullet efter Pælen, ved hvilken Dyret havde været tøjret; han kunde paapege den stjaalne Hests Spor mellem de andre Hestespor, og han opdagede Aftryk af Tyvens Fødder i den fugtige Jord. Det var en stor simpel Fod, meget bred over Bladet; men mellem disse Spor fandtes nogle andre og dybere, regelmæssigt aftrykkede, altfor regelmæssigt til at de kunde stamme fra Fødderne paa en Mand, som trak en Hest; og hvad værre var, alle disse Spor var lavede af en og samme Højresko — altsaa med bestemt Hensigt anbragte som Vildspor og ved Hjælp af en medført Sko, hvis Mage sikkert ved en Undersøgelse ikke vilde kunne findes i Tyvens Hjem. Og se dér, ovenpaa en altfor svagt nedtrampet Kløvertue sad Skoen, efterladt som et vildledende *Corpus delicti*.

Det var ikke saa helt tosset endda og kunde maaske have narret en anden end Magisteren,

som lige havde faaet Underretningen om, at Tateren om Aftenen havde listet om i Grøften med en mørk Genstand, som kunde se ud til at være en Sko. Han tog derfor, og for ikke at narre andre, dette *corpus* og kastede det langt bort, hvorpaa han lagde sig ned paa Marken og tog en Afstøbning af det rigtige Spor med noget medbragt Svovl. Med denne Afstøbning i Lommen gik han saa hjem.

Da han kom hjem, lod han, som om han havde tabt en Kniv og gik omkring og søgte i Havens Gange, indtil han fandt det Fodspor, han vilde, og tog saa ogsaa en Afstøbning deraf. De to Former stemmede i ét og alt sammen, endogsaa deri, at Begtraadene paa den venstre Side var slidte løse og i Form af en Øgle havde trykket sig ind i Saalens Læder.

Det var altsaa Taterens Fod, som der var Aftryk af i Kløvermarken, hvor Hestetyveriet var begaaet — ergo . . . Hvilket? Var det givet, at det var Tateren, som havde stjaalet Hesten? Nej! thi Tateren kunde ogsaa — tidligere paa Morgenens end Magisterens — have været ude for at bese Stedet, og fordi Magisterens Spor nu ogsaa fandtes paa Kløvermarken, behøvede Magisterens ikke at have stjaalet Hesten.

Hvordan skulde han da komme ham til Livs? Det eneste Bevis, som Politiet vilde

godkende, var, at Hesten fandtes i Tyvens Eje — og dog, selv det vilde være let at bortforklare, nemlig hvis Tyven paastod kun at have opfanget en løsgaaende Hest. Og desuden vilde sikkert Hesten ikke være at finde i Taterens Stald, muligvis derimod i Vognmandens fra Helsingborg, og muligvis ikke engang dér.

Magister Andreas besluttede at vente to Dage, sove to Nætter paa Historien og saa skride ind!

Den første Dag saa' han intet til Tateren, der efter Sigende var bortrejst. Først den anden Dags Morgen viste han sig, oppe paa Taget af det lille Hus, vældigt larmende og smældende med sin Pisk, som om han ret vilde føle sin Magt over Dyrene, der gik nede i Gaarden. Han saa' meget ophidset ud, halvfuld og udfordrende udslyngede han dunkle Ord først mod Baronessens Vindue, saa mod Magisterens. Der faldt Ord om Ræven, som gaar paa Hønejagt, men bliver narret; om lærde Herrer, som ikke kunde sé længer end til deres egen Næse; som bildte sig ind, at de vidste alt, men ikke vidste saameget som bag paa hans Haand; om Horer og Aagerkarle,

som døbte sig selv til Grever og Baroner og ikke havde en ren Trævl paa Kroppen, og om Smaafolk, som ogsaa engang kunde blive store, hvis de vilde.

Saa tog han en Slurk af sin Flaske og begyndte af fuld Hals at synge: »Jeg er Greve af Luxembur«, som Magisteren ikke i et Par Maaneder havde hørt. Efter hvert Vers knaldede han med Pisken og dansede paa Kobbertaget, som drønedes og gyngedes under Trykket.

Magisteren søgte at udfinde Meningen med denne overmodige Opførsel. I Taterens Sang laa der Triumf og Sejrsbevidsthed, og hans frække Udfordring tydede paa Vished om at have faaet et sikkert Overtag over Fjenden.

Længere hen paa Dagen saa's Tateren sidde alene nede i Lysthuset og spille paa Lirekasse for alle otte Hunde, som han havde samlet omkring sig; om Aftenen lavede han et stormende Optrin nede hos Jomfruen, skreg hele Kvartér i Træk, smældede med Døren, knuste Glas og Porcellæn. Og da Natten faldt paa, opførte han en gruelig Komedie oppe paa Loftet; fyrede Skud af, dansede paa Jernstænger, slog Møbler itu, alt imens han forsøgte at hidse Magisteren til at forløbe sig og indlade sig i Strid.

Da han tilsidst var bleven træt, gik han ud paa Engen, hvor han tændte Ild paa Tørv og paa Ukrudt, som skulde brændes, lagde sig paa

den duggede Mark omgivet af Hundene og syntes at falde i Søvn.

Magister Andreas derimod kunde ikke faa Blund i sine Øjne, og jo længere han laa og pinte sig i Kamp mod Søvnløsheden, des fastere blev hans Beslutning at optræde direkte angribende mod den lumske Fjende, og da Morgenens kom, klædte han sig paa og vandrede ud at opsøge Lagmanden for idetmindste at angive Husets Folk for at have benyttet falske Nøgler.

Han havde lagt Vejen gennem Bøgeskoven og var kommen ind paa Granstien, da Skadernes Skrig henledte hans Opmærksomhed paa den Gran, der gjorde Tjeneste som Skrivetavle. Han krøb ind i Krattet og opdagede snart Træet, i hvis flaaede Bark en ny Figur var kommet til; hvad denne Figur betød, var han nu altfor indviet til at kunne misforstaa. Alle de tidligere Tegninger var udslettede, og istedet derfor var skaaret en Ræv, som sad fast med Halsen i en Løkke, saa at Tungen hang ud af Flaben.

Ræven skulde uden Tvivl være Magisteren selv, at dømme efter Taterens Sejrsdanse og overmodige Skraalen.

Og nu drev Nysgærrigheden efter at faa Klarhed over, hvordan hans Sager stod, ham hurtigt henimod Lagmandens Gaard, som han forøvrig nærmede sig med en vis Uro for Udfaldet, da alle Dommerne i de erobrede Provinser var Danskere, en Imødekommenhed af Regeringen, for at ikke de Underkuede skulde leve i stadig Frygt for vilkaarlig og uretfærdig Dom, og tillige fordi det var af største Betydning, at Dommerne forstod tilbunds Befolkningens Sprog og kunde følge og bedømme hvert Ords skiftende Nuance.

Han var naaet ud af Skoven og nærmede sig Kirkebyen, hvor Lagmanden boede, da Tateren kom sprængende ud fra Bygaden paa sin blakkede Skindmær, hilste med et sejersstolt Smil og overstænkede Magisteren med Landevejsmuds, da han ikke naaede i rette Tid at springe til Side.

Magisteren blev mørk i Hu og onde Anelser knugede ham, da han stod med Lagmandens Dørhammer i Haanden.

Endnu betænkeligere til Mode blev han, da Dommeren tog imod ham med et forundret, mistænksomt Ansigt og førte ham ind i en sortmøbleret lav Sal, hvor to store sorte Borde optog hele Gulvets Plads. Der var en kvælende hed Luft derinde, og, som for at slippe noget af Varmen ud, aabnede Dommeren Døren til

Kammeret bagved, gik et Øjeblik derind og kom saa tilbage.

Derpaa bad han Magisteren tage Plads, mønstrede ham fra Hoved til Fod, som om han sammenlignede ham med de Beskrivelser, han havde faaet, og de Forestillinger, han havde gjort sig om den besøgende. Han sagde dog ingenting, men ventede roligt paa, at Magisteren skulde tale.

Tilslidst tog denne da Ordet, temmelig modvilligt, thi han var bange for at rode sig ind i Modsigelser og sige for meget, og han havde kun belavet sig paa at blive spurgt, i hvilket Tilfælde Svarene let vilde have givet sig selv.

»Mit Ærinde«, begyndte han, »angaar min Vært, Bestyrer Jensen paa Bøgely, hvis Opførsel imod mig ikke har været tilladelig.«

Her standsede han for at blive spurgt, men der kom intet Spørgsmaal, kun et Nik, der opfordrede til at fortsætte.

»Det er nemlig kommet til min Kundskab«, maatte han da gaa videre, »at Folkene, jeg boer hos, har lukket sig selv ind paa mit Værelse og med falske Nøgler har aabnet mit Schatol . . .«
saa stoppede han op.

Dommeren saa' uforandret ud, ligegyldig, som om det, han hørte, var noget, han vidste god Besked med.

»Og nu«, blev Magisteren nødt til at slutte af, »har jeg til Hensigt at lægge Sag an mod dem for Indbrud.«

Dommeren ventede en Stund, saa spurgte han:

»Hvad er der blevet stjålet?«

»Der er ikke blevet stjålet noget!« maatte Magisteren svare; thi han kunde ikke slaa paa, at der kunde være stjålet Hemmeligheder, da det vilde være at angive sig selv for at have farlige Hemmeligheder.

»Er der Vidner paa det?« spurgte Dommeren.

»Gartneren paastaar at have hørt det fortælle af Bestyrer Jensens Sødskende.«

»Bare Snak altsaa; thi Sødskende kan ikke vidne. Ingenting stjålet, ingen Vidner, ingen opbrudte Laase! altsaa ikke nogetsomhelst at dømme paa!«

Magisteren sad og kiggede efter sit Sagsanlæg, der paa én Gang var bortblæst, saa der ikke var Spor tilbage af det. Men han vaagnede snart til Besindelse, følte, at han stod i et ufordelagtigt Lys som En, der udslynger en daarlig begrundet Anklage, og for ikke at gaa derfra som en Stakkel, tog han den Beslutning at gaa dybere ind paa Sagen.

»Tror Hr. Lagmanden da, at denne Jensen er en fuldt paalidelig Person, der staar hævet over enhver Mistanke?«

»Jensen har været mistænkt for adskilligt, men har altid klaret for sig«, svarede Lagmanden med Vægt. »Saaledes var han sigtet for Hestetyveriet fra forleden Aften. Men Corpus delicti, en af Tyven tabt Sko, viste sig aldeles ikke at kunne passe til hans Fod; endvidere kunde han konstatere Alibi, da han beviselig havde været ude at ride med Gaardskarlen paa den Tid, da Tyveriet blev begaaet, og det er opklaret, at han var taget ned til sine Forældre om Natten. At han om Aftenen har listet forklædt om i Grøften, havde ganske andre Grunde.«

»Hvilke, hvis jeg tør spørge.«

Dommeren fikserede strængt prøvende Magisteren og svarede i fornærmet Tone:

»Jo, han vilde se at komme til Klarhed over, hvorvidt en Person, som stod hans Hjærte nær, var bleven forlokket ved falske Løfter. Det vilde han.«

Der blev en forfærdelig Tavshed. Alt dansede forbi Magisterens Øjne, og Vinduesruderne antog Form af et Næt, hvori han var bleven fanget. Ét følte han klart: at han selv havde bundet Nættet, at han havde opelsket en Slangeyngel, som nu bed ham! Og han følte sig magtesløs! Thi han kunde dog ikke fortælle, at det var ham, som havde oplært Tyven i Alibi og Corpus delicti og i Knebet med at tilstaa en Biomstændighed for at fri sig i det væsentlige. Og

Historien med Pigen, der vel ikke ifølge Loven var strafbar, var dog tilstrækkelig til at gøre ham inhabil som Vidne, til at gøre ham selv mistænkelig, saa at ethvert Forsøg fra hans Side paa at forklare de nærmere Omstændigheder bare vilde bringe ham selv i Knibe, forværre hans Stilling, indvikle ham i Modsigelser.

Dommeren, som saa', at Magisteren var kastet af Saddelen, benyttede Lejligheden til at give ham en Røffel in optima forma.

»Jensen«, tilføjede han, »kender jeg som et halvtosset Menneske, men med et godt Hjærte og et tilgivende Sind. Hvordan er han ikke gaaet i Forbøn for sit bitreste Uven, Bommanden, som havde bestjaalet ham og hvem Fængselet ventede. Nej, ham er der ingen Fare for; thi saalænge Hævnfølelsen ikke tager Overhaand i et Menneskes Sind, saa at Fornuften løber vild, saa længe er alt godt og vel!«

Magister Andreas blev hed om Ørene; thi han havde ikke i mange Herrens Aar siddet saadan paa Skolebænk som nu. Og i sin sydende Harme glemte han Former og Sædvane og begyndte uden videre at rette sine Spørgsmaal til Dommeren.

»Og Paafuglen, Kalkunen og Andrikken; og Gødningvognen og de Sager, som ved Nattetid blev ført bort fra Loftet, og Hønserejsen til

Danmark — maaske Lagmanden ogsaa er inde i alt dette?»

»Skønt jeg ikke behøver at lade mig underkaste et saadant Forhør, saa skal jeg dog svare. Hvad Paafuglen, Kalkunen og Andrikken angaar, saa mistænkes stadig en vis Person, men der mangler Beviser! (Her fik Magisteren et Blik, der bragte ham til at blegne!) Thi Tyven synes at være en udstuderet Person, der har forstaaet at efterlade sig et falsk corpus delicti, en Person, som er inde i, at Alibi er det vigtigste ved Bevisførelsen, og som har lært — og endogsaa har villet lære andre — at Tjenestefolk ikke kan føres som Vidner!»

Haarene rejste sig paa Magister Andreas' Hoved, og jo mere rasende han blev, des mere fortumlet blev han ogsaa, og da han mærkede sin Forvirring, blev han endnu mere tummelumsk, indtil han tilslut sad som en overbevist Forbryder med ond Samvittighed og Skræk for den endelige Opdagelse.

Men Dommeren gik nu videre, næsten vis paa at være paa den rette Vej.

»Og hvad Rejsen til Danmark angaar, saa har Jensen ved Optegnelser i sin Lommebog bevist, at han foretog den i det angivne Ærinde; jeg har med mine egne Øjne læst, at der stod: »Fredag

d. 2den August rejser jeg til Danmark; medfører ti Daler; henter fem Daler i Landskrona og køber femoghalvfjerdssindstyve Høns.«

Her løftede Magisteren sit Hoved, som om han vilde tale, men Vævet var allerede saa filtret, at han mistede Lysten til at forsøge at bringe Orden i det; han kunde ikke faa et Ord frem af de Indvendinger, han vilde gøre. Han kunde ikke sige: Hr. Lagmand, netop den Omstændighed, at Manden som et Fæ gaar hen og skriver i Præsens-Form »jeg rejser«, mens alle fornuftige Mennesker plejer at skrive op bagefter: »igaar«, eller »den og den Dato var jeg dér og dér« — netop den Omstændighed synes mistænkelig; heller ikke vovede han at informere Lægmanden om det mistænkelige i Opgivelserne om, at han medførte saameget, men skulde hente saameget til; og han havde mistet al Lyst til at indvende, at der oprindelig skulde have været hundrede Høns, mens der i Bogen kun stod femoghalvfjerds. Han var maalløs overfor saamegen Frækhed og hørte tankeløst paa Lagmandens Bevis for Gødningvognens lovlige Anvendelse, da Tateren havde søgt og faaet Landskrona Slagtehus' Tilladelse til at hente Svinemaver, mens han dog endnu for sine Øren hørte en Forklaring om Helsingborgs Slagtehus, og for sine Øjne saa' en Gødningbunke,

som ikke kunde være hentet fra nogetsomhelst Slagtehus.

Forhøret var tilende og Magisteren rejste sig op for at gaa sin Vej som en mistænkt Tyv, som en falsk Angiver, som en under Opsigt stillet Person, da Dommeren gav ham et sidste Hug i Brystet:

»Altsaa kan jeg ikke gøre noget ved Deres Sag om Schatollet, men husk vel paa for en anden Gangs Skyld, at, hvis De gemmer paa farlige Statshemmeligheder, at De saa holder dem lige saa godt skjulte som nu; thi skønt jeg er danskfødt, er jeg bleven svensk Borger og som min nuværende Konges og Herres tro Under-
saat skyer jeg ingen Midler — skaaner ingen Personer — for at vogte og vaage over Ukrænkeligheden af den Regeringsform, som jeg har givet Troskabsed!«

Da Magisteren kom ud, følte han sig til Mode som om han var bleven kagstrøgen. Bagbunden, med mistet Ære, uden Mulighed for at kunne rejse sig; plettet uden Udsigt til at kunne vaske sig ren, tværtimod, jo mere han vilde gnide paa Pletten, desmere vilde den æde sig ind. Selv om han skulde kunne samle Beviser, saa vovede han ikke længer at røre ved Sagen af Frygt for at bringe sin Familje i Ulykke; og hvem kunde vide, om han ikke ligefrem vilde blive anklaget

og indstævnet af Tateren. Han kunde jo blive anklaget som medskyldig i Tyverierne, da han havde lært Tyven at stjæle; han kunde anklages for at have begaaet Voldtægt, for at have forlokket en uskyldig Jomfru — for hvadsomhelst, da der jo let kunde skaffes falske Vidner; og værst af alt og sikrest for Majestætsforbrydelse; thi den Forbrydelse vilde hans Æresfølelse forbyde ham at benægte, da han havde begaaet den.

Han var slaaet, og det af en Pjalt, en Døgenicht, en Landevejsridder, som kun havde det Fortrin at være hensynsløs i Valget af sine Midler. Den forstandige, den kundskabsrige, den hæderlige var falden for den Uvidende, som ikke engang havde kendt Forbrydelsens Filosofi, Tyveriets Teknik, Rettergangsvæsenets Procedure. Han, den bestjaalne, den forurettede, den pinte og plagede var bleven brændemærket, og Tyven, Forføreren, Spionen, Aagerkarlen, som levede af sit Legeme som en Skøge, og som vilde sælge sin Søster til Skøge, han var bleven den gode Mand med det ædle tilgivende Hjærte, det bløde Sind, den over Søsterens tabte Uskyld sørgende Broder!

Han gik med sænket Hoved henad Landevejen og tog saa fast om sin Stok, at Neglene blev hvide, og der var kun én eneste Tanke i ham. Han var bleven beskyldt for at ville hævne

sig! Hævne sig over hvad? En Tyv havde gjort Indbrud hos ham, havde brudt sin Kontrakt, havde haanet og plaget ham, og han angiver Tyven! Det kaldtes dog ellers Selvforsvar, og var det desuden ikke en Borgerpligt at angive Tyve? — Nu vilde han selv hævne sig, eftersom Loven ikke gjorde det, skønt Lovene ellers er indstiftede for at gøre Selvtægt overflødig. Han vilde vende tilbage til Urtidens Selvtægt overfor Urtidens Mennesketype. Tilintetgøre et Skadedyr, udrydde et menneskeligt Uhyre, hindre en Bandit i at fuldføre sine Ugærninger, det var en lovlig Handling, som han kunde forsvare for sig selv og sin Samvittighed. Men han vilde gaa til Værket med hele sin Videns Overlegenhed, og han vilde dræbe Barbaren ikke med Krudt og Bly, men med saadanne Midler, der ikke paa-drog ham selv nogen Straf, og som intet Spor efterlod sig. Han følte, at han havde været paa den rette Vej, da han havde plukket Taterens Sjæl istykker, og var ikke Omstændighederne kommet denne til Hjælp, vilde han nu have været færdig. Men hans Ende nærmede sig; thi Virksomhedslysten og Haabet var borte, alt, hvad der kunde holde ham oppe over Forbrydelsen, var taget bort under ham, og Nøden var nær. Denne raa Sjæl, som syntes saa stærkt bygget, var kun løst sammentømret af daarligt Materiale

og efter de Knæk, den allerede havde faaet, vilde den styrte sammen ved endnu et Par stærke Rystelser. Hvilke, det paatog Magisteren sig at udgrunde under en Nats Grublen i Enerum.

Magisteren var naaet hen til Leddet uden at løfte Hovedet, da han blev raabt an af Tateren, som stod lænet mod Gelænderet i en overmodig Positur, og da Magisteren køligt besvarede hans Hilsen, nikkede han fortrolig medlidende uden at løfte paa Hatten og gik den Indtrædende imøde med sit ondeste Smil. Med en Nærgaaenhed, som han ellers ikke plejede at vise, lagde han sin Arm i Magisterens, fulgte ham op gennem Alléen og begyndte at tale om Penge-sager, gik lige løs paa Sagen og spurgte, om Magisteren vilde forstrække ham med et Laan paa femhundrede Daler Sølvmynt.

Magister Andreas, som ikke ejede en Skilling udover sin Lønning, ansaa det alligevel for urimeligt at spille den kostbare Tid med unyttige Udflugter og lovede med Fornøjelse om tre Dage at staa til Tjeneste med den Ubetydelighed, hvorpaa han gjorde et Forsøg paa at smutte bort

og op til sig. Men Tateren slap ikke sit Tag i Armen, men tvang Magisteren ned paa en Bænk ved et Bord, der var sat frem paa Græsplænen foran Huset, den Plet, hvor man bedst kunde ses ude fra Landevejen.

»Sid nu ned og drik et Glas med os!« indbød Tateren ham i en Tone, der ikke tillod Modsigelse.

»Tak kære Jensen,« sagde Magisteren. »men jeg kan ikke drikke om Formiddagen.«

»Det nytter ikke at sige nej, for nu skal Magisteren have et Glas! Ellers kunde jeg let tro, at De var fornem. Og det er De jo ikke?« indvendte Tateren i godt anslaaet spøgende Tone.

Jomfru Ivarsson og Ivan kom i det samme til med Glas og Krus og slog sig uden at spørge om Forlov ned ved Bordet paa en Maade, der ikke viste Spor af den Agtelse, Magisteren før havde nydt.

Det var altsaa Meningen at udsætte ham for en ny Tortur, maaske fremvise ham for de Forbispaserende paa Landevejen, eller maaske Meningen bare var at hidse ham op til at forløbe sig.

Tateren skænkede i af den raadne Æblevin, drak først selv og smaskede med Læberne.

»Det er min ægte Burgunder, maa De vide!«

»Ja, den er god!« svarede Magisteren rent mekanisk, mens han tvang sin Vrede tilbage ved at grunde over sin Plan.

Jomfruen og Ivan lo uden den bitterste Forstillelse.

Derpaa skænkede Tateren Brændevin i Glassene.

»Det kommer ikke over mine Læber!« sagde Magisteren bestemt.

»Ikke? Aajo! Naar jeg beder! Naar jeg beder saa pænt og ikke nøder, tvinger eller truer! Bevares, det falder mig ikke ind at true, for det skal man aldrig gøre, især naar der er Vidner tilstede . . . som er inhabile. Nej, jeg truer saamæn ikke, ikke det ringeste! — Naa, bare en lille Draabe!«

Magisteren stilløde sin Stok fra sig for ikke at blive Morder; men drak ikke.

Tateren tømte sit Glas og blev straks ør i Hovedet.

»Nu skal jeg give et Numer!« skreg han og rømmede sig.

Og saa satte han i med sin gamle Livvise: »Jeg er Greve af Luxembur!«

Det var, som om denne ubetydelige, fejge, svage Person havde slugt alt det Mod, al den Kraft, som den anden stærkere og betydeligere havde tabt, og da Tateren følte, at han havde

Magisteren under sine Fødder, forekom det ham, som om han selv var bleven en Alen højere. Men han havde dog samtidig en dunkel Fornemmelse af det usikre i sin Stilling og en Forudfølelse af, at den Slagne kunde rejse sig og slaa Voldsmanden til Jorden; thi han maatte hvert Øjeblik føle Fødderne paa den Slagnes Nakke for ikke at miste Troen paa, at han stod over ham, og jo mere han trampede, des fastere blev Magisterens Beslutning. Det var, som om hvert Tryk af denne Hæl pressede Tanker frem, nye, dybe, modige og rigtige, og de samlede sig alle om ét og det samme, og de voksede i Styrke. Hvert Ord, hver Bevægelse af Tateren blev en Traad, som spandtes ind i det Reb, hvori han skulde hænges, og Magisterens Sikkerhed og Ro voksede for hvert Minut.

Den Berusedes Skraal havde lokket Magisterens Børn ud paa Balkonen, og med Forundring saa' de ned paa Faderen, som sad og drak med Husets Folk midt paa Formiddagen.

»Nej, se dog de smaa Guds Engle!« sagde Tateren med virkelig Beundring.

Det var karakteristisk for denne Vilde, at han ikke havde nogen Forstaaelse af Barnets eller Kvindens personlige Værd, men istedetfor digtede han dem til højere, næsten himmelske Væsener,

ligesom han gjorde med Snogene. Børnene, disse smaa Vilde og Forbrydere i Miniature, hvis Elskværdighed bestaar i ikke at skjule deres Fejl og hvis i Øjne faldende tilsyneladende Dyder kun beror paa deres fordelagtige Stilling ikke at skulle kæmpe for Livets Ophold, var for ham blevne som et Billede af det Højeste, af Englene, maaske ogsaa fordi de ikke kunde skade ham og fordi de viste ham samme Tillid og Aabenhed, som de viste alle andre.

»Aa, lad Børnene komme ned!« foreslog han i en Trang til at vise sin Ømhed eller for at føle, hvor nær han var kommen disse Børn af en mere begunstiget Race, som han altid havde set op til med overtroisk Agtelse og taget Hatten dybt af for.

»De maa ikke komme ned!« svarede Magisteren.

»For hvem maa de ikke det?« spurgte Tateren truende.

»For mig,« svarede Magister Andreas skarpt. Men saa angrede han den udfordrende Form, han havde givet sit Afslag, og slog det hurtigt hen i Spøg, hvilket aldrig forfejlede sin Virkning paa Tateren, der derved paa en mild Maade blev mindet om, at den anden kendte hans Indre og hans Tanker.

»Er det ikke nok, at Faderen er et Svinebæst? Er det nødvendigt, at Børnene ogsaa skal være det?« sagde han.

Denne Gang skød han imidlertid udenom; thi Tateren følte sig ved Magisterens Selvbekendelse klassificeret som Kreatur, og det paamindede ham for meget om hans virkelige Værd.

»Kom her ned Smaabørn!« raabte han op til Balkonen, efter at have vendt Ryggen til Magisteren.

Jomfruen, som hele Tiden havde siddet tavs, øjensynlig ydmyget og trykket af de sidste Dages Begivenheder, aabnede nu Munden og med et Udbrud af Smerte og oprigtig Angst greb hun fat i Taterens Trøjeærme og sagde:

»Nej, Jensen, lad Børnene være! Børn er hellige Væsener ligesom Dyrene!«

Til Trods for den mindre rigtige Sammenligning forstod Magisteren straks det ægte i dette den gamle Jomfrus Udbrud af Moderfølelse, og han takkede hende med et Blik, som hun dog ikke modtog, thi hun tilskrev Magisteren Skylden for sin Detronisering og dermed følgende Mishandling. Tateren, som ved den uventede Hindring havde faaet en Afleder for sin Grusomhedstrang, vendte sig nu fnysende mod Jomfruen og skulde netop give hende en Overhaling, da

et uventet Syn viste sig paa Landevejen og tog hele Opmærksomheden fangen.

Et Ligtog drog forbi. Seks Mand bar Kisten, og bagefter fulgte en sortklædt Kvinde og en lille Dreng. Kisten var hvidmalet og smykket med en grøn Krans af Grankviste; den sørgeklædte Kvinde bar langt hvidt Slør, ellers var alt sort.

»Det er Bommanden!« sagde Jomfruen.

Ved Synet af sin Fjendes Ligbaare (de var straks efter Forsoningen igen blevne Fjender) maatte et Sejrskrig have trængt sig frem fra Taterens skjulteste Hjærtedyb, som om han havde sét et farligt Vidne blive gravet ned i Jorden, og i hans overstrømmende Glæde veg hans medfødte Frygt for Døden, og idet han vendte Ansigtet ud mod Vejen, opslog han en drønende Latter og klappede i Hænderne. Hos Magisteren, som saa', at dette Udbrud kun skjulte en hemmelig Frygt, fødtes straks en Tanke, der fik legemlig Form, da han saa' den sørgeklædte Kvinde standse, løfte Hænderne mod Himlen, som om hun nedbad dens Beskyttelse eller Hævn, mens samtidig Jomfruen skjulte sit Ansigt i Hænderne af Skam og Angst over Taterens raa Opførsel.

Magister Andreas rejste sig nemlig op fra Bænken, tog sin Hat af og blev staaende i en ærbødig Stilling, indtil Ligtøget var passeret forbi.

Tateren blev opbragt over denne Tilrettevisning og spurgte i en forbitret Tone:

»Hvad skal den Komædie betyde?«

»Det er ingen Komædie!« svarede Magisteren med Salvelse. »Jeg plejer altid at bede for de Døde, thi — tilføjede han med Eftertryk — ingen véd, hvad der kommer efter Døden, og den, som har undgaaet sin Straf i dette Liv, kan vente sig den i det næste.«

Tateren, som virkelig frygtede et Liv efter dette, vilde endnu ikke give efter for sin Frygt, og i et sidste Forsøg paa at døde Angsten skreg han efter Ligtoget:

»Rejs til Helvede, Bommand! Rejs til Helvede!«

»Tag Dem i Vare, Jensen,« sagde Magisteren, »de Døde gaar igen, hvis deres Ro forstyrres!«

Og rolig som den vordende Sejrherre, der har angrebet sin Fjendes svageste Punkt, lykkelig som Tænkeren, der efter en lang Anstrængelse er naaet til Klarhed, rejste han sig, paatog sig sin strængeste Kathedermine og gentog med profetisk Røst sin Forudsigelse, som han selv agtede at bringe til Opfyldelse:

»De Døde gaar igen!«

Da han med hurtige Skridt gik ind gennem Porten, hørte han efter et Øjebliks Tavshed, som viste, at Ordene havde virket, en høj Latter bag

sig, efterfulgt af en Paamindelse om Pengelaanet, der nu lød paa tusind Daler. Magisteren vendte sig paa Trappen og nikkede bejaende.

Ved nærmere Overvejelse var Magister Andreas kommen til den Erkendelse, at de Midler, som han tidligere havde anvendt for at tilintetgøre denne raa Sjæl, havde været altfor fine, og Grunden til, at han havde forregnet sig, var den, at han havde vurderet Pariaens Maal af Følsomhed overfor moralsk Skam altfor højt. Han havde spillet paa en Stræng af Æresfølelse, som ikke fandtes eller som var for slap til at kunne briste selv ved haarde Anslag. Her, indsaa han nu, maatte der gribes ind med voldsommere og simplere Midler, gamle kendte Midler, som Kirken og navnlig Papisterne til alle Tider havde forstaaet at anvende for at gøre Sindene myge, Angsten for det tilkommende Liv. Her var Jcrdbunden hos den overtroiske Tater godt forberedt, og, takket være Tilfældigheden med Ligtoget og de derpaa følgende Scener, havde hele Planen til Proceduren givet sig selv.

Magister Andreas havde i sine Gemmer et Instrument, nylig opfundet af Jesuiterfaderen Athanasius Kircherus til ukendte, men maaske ikke saa lidet jesuitiske Formaal, og kaldet Tryllygten eller *Laterna magica*. Ved Hjælp af denne kunde man efter Behag fremkalde Lysbilleder paa Vægge, paa Røg eller paa hvilken-somhelst anden Baggrund af nogenlunde fast Konsistens. Dette Apparat havde han mange Gange tænkt at anvende til at more Taterens Selskab med, men af en vis Ulyst til at forære noget til En, som stjal og aldrig sagde Tak, havde han dog undladt det. Nu skulde han benytte det til et Formaal, til hvis Opnaaelse han, efter fire Maaneders Lidelser, fandt det fuldstændig berettiget at anvende hvilkesomhelst Midler, blot disse Midler beskyttede hans egen Person mod Undergang; thi han var nu ganske paa det rene med, at hans Person var af højere Værd baade for hans Familje og for Samfundet end dette Skadedyr, paa hvem intet Menneskes Vel beroede, men af hvis Udryddelse Manges Redning var afhængig.

Mens Magister Andreas nu sad og malede Figurer paa sine Glas følte han dog af og til den Modbydelighed, som følger med en uhæderlig Beskæftigelse. Han følte sig til Mode omtrent, som om han var Bøddel, Rakker, Kagstryger, Natmand.

Og at spille med smudsige Kort, at spekulere i Overtro, samtidig med at han var Filosof og Naturforsker og havde til Opgave at kæmpe mod Uvidenheden, det kunde ikke andet end saare hans finere Følelser. Men skulde han da gaa under, fordi han havde finere Følelser? Skulde han nu gaa hen og sætte sig i femten Hundrede Dalers Gæld (saa stor var Summen efterhaanden bleven), som han aldrig kunde betale — altsaa tilmed miste sin Ære og bringe sin Familje til Tiggerstaven? Nej, han vilde ikke gaa under; hans Lyst til at leve og hans Tro paa hans højere Ret til at leve satte sig op imod dette forestaaende Slaveri hos en Barbar, der i Lediggang og Drukkenskab vilde fortære, hvad han arbejdede sammen, og han maatte være Rakkeren, der trak Huden over Hovedet paa den anden; han maatte i et givet Øjeblik slaa en Streg over Aarhundreders Opdragelse og sine tillærte Begreber om Ære og Samvittighed; han maatte ofre sin Sjælefred, opgive en Del af den Selvagtelse, uden hvilken Livet vilde blive ham ulideligt. Og saa maatte han gaa og bære paa en Hemmelighed; Tanken om, at han havde myrdet, vilde maaske følge ham, som Frygten for det tilkommende fulgte den anden. Var det en Svaghed hos ham, der stod i Begreb med at dræbe — denne Angst for at slaa til, en Svaghed

i hans Sjæls Konstitution, ligesom Dødsangsten var en Mangel hos den anden? Og havde disse Mangler samme Oprindelse? Nej, det vilde han ikke erkende; thi naar han sammenlignede sig med Tateren, kunde han ikke andet end indrømme, at hans Sjæls Grundelementer var formaalstjenligere for den Samfundstilstand, hvori han levede, end Pariaens. Thi denne, hvad enten han nu kom fra Ægypten eller det yderste Østen eller kun var et Bundfald af det sydlige Evropas halvvilde Folk, havde bibeholdt alle de Grundinstinkter, som er fjendtlige mod enhver Samfundsorden, og fordi han og hans Lige ikke kunde arbejde, ikke slaa sig til Ro og grundlægge Stat og Familje, derfor vandrede de evigt omkring og strejfede rundt paa Rov og Tyveri; derfor blev de ifølge Folkeretten paa Forhaand behandlede som overbeviste Tyve og stod under særlige Love med det ene Ben udenfor Loven. Og af denne uregelbundne Levevis, uden Tanke for den Dag imorgen og uden Grundlæggelse af Ejendom eller Nation, var Taterens Frygt for det kommende født. Der var intet sikkert kommende for den, som levede kun for Dagen, og derfra stammede hans Usikkerhed: hans Frygt for Menneskene, som han intet kunde vente sig af, da han ikke havde noget at give igen, og hans Frygt for Døden, som han intet havde lært

om, intet vilde vide om og intet vovede at høre om.

Hvor havde nu Magisterens Angst for at knuse en Fjende sine Rødder? I Følelsen af et Menneskelivs Værd, i Læresætninger om Tilgivelse af Fjender, besejrede eller ikke, dumme gamle Læresætninger, som den onde altid havde benyttet sig af til at dræbe den tilgivende Sejrherre, i Historier om Barmhjertighedens Velsignelser — med Udeladelse af Fortællingen om den frosne Slanges Opførsel mod den varme Barm — i alle smukke Lærdomme om eget Værd, Agtelse for sig selv og Hævnen, der tilhører Gud alene! Han havde nu ganske vist kastet endel af disse dumme gamle Læresætninger overbord, men i denne Stund, da han skulde bringe til Anvendelse sine nyerhvervede Begreber om det relative Menneskeværd, standsede hans Haand paa Halvvejen til Fjendens Hjerte, ligesom hans forskende Aand gennem alle Tvivlens Irgange var standset foran Dogmet: Folket er helligt og Herskerne vanhellige.

Han maatte altsaa forgaa, fordi han var den civiliserede, det til højere Samfundsliv udvoksede Menneske, han maatte se samme Skæbne ramme ham, som havde ramt Fortidens civiliserede Folkeslag, der var faldne for Barbarerne, fordi de ikke kunde myrde som Barbaren, ikke stjæle som

Barbaren, ikke bedrage som Barbaren. Dette var da Frugterne af Oplysning, af Sædelighed, af Retsbevidsthed, at den oplyste, sædelige og kundskabsrige med Nødvendighed maatte falde i Selvforsvarets Øjeblik, fordi han ikke besad den fornødne Raahed!

Denne Filosoferen havde bragt Magister Andreas langt bort fra Tanken om det forestaaende, og han maatte nu paany gentage for sig alle de Forhaanelser, alle de Raaheder, al den Skændighed, han havde været Genstand for, og samlende alt i et eneste Punkt, hvor hans ældste og stærkeste Instinkter sad indgravede, fik han en umaadelig Kraft ved atter og atter at sige til sig selv: Det er en Tyran, som gør sine Medmennesker til Slaver! Dræb ham!

Ved dette ene Ord Tyran, som han ved en dybere Filosoferen ikke ret kunde deducere, thi han indsaa nok, at Tyran og Hersker, Tyran og Magthaver, Tyran og overlegen Ktaft meget vel kunde falde sammen — ligemeget, ved dette ene Ord kunde han fremmane Naturens vældige Had mod Undertrykkelse, fremlokke urgamle Slaveinstinkter, kalde til Live hos sig den Vildes Lidelser, iføre sig Barbarens Maade at tænke og handle paa. Derved gik han ligesom ud af sin egen Personlighed, stillede sig under det lavere staaende Væsen, som allerede havde Foden over ham,

hadede ham med den Undergivnes Had, indbildte sig, at den anden var Herren og at han var Folkets Barn, som Aar ud og Aar ind skulde slide og slæbe for Dagdriveren, give ham sit Blod og sin Hjerne, som hans Forfædre havde gjort det, og nu rejste han sig, vild og ude af sig selv, og greb sin Knippel for at gaa ned og dræbe Fjenden, knuse hans Hoved og kaste Kadaveret for Hundene.

Men han vendte om igen, lod Knippelen falde og satte sig ved Bordet.

Nej, ikke paa den Maade kunde det ske, ikke i aaben Kamp kunde det gøres; det var jo netop Ulykken! Han havde jo været med i Krigen, havde fyret løs paa Fjenden og aldrig følt Ubehag derved; han havde ogsaa paa Kathederet forsvaret sig med Knippelen og splintret Arme og Laar uden at føle anden Smerte end den, de Slag, han selv fik, havde tilføjet ham. Det var Kamp det, men dette var Mord nuvel, men Tyranner myrdes, fordi de ikke indlader sig i Kamp! Og nu maatte Tyrannen dø!

Det gjaldt da om at fremmane Skræk og Rædsel hos den allerede opskræmmede Tater. Og til det Øjemed var Magisteren klar over, at han maatte lade Bommandens Skygge og den Dødes Hustru gaa igen. Men om dette var tilstrækkeligt, blev et andet Spørgsmaal, som i Tide maatte besvares. Han maatte være beredt paa alt og jage Kniven ind overalt, hvor der frembød sig en Blottelse hos Tateren, for at flaa ham i Stumper og Stykker.

Han erindrede nu i den ophidsede Tilstand, hvori han befandt sig, at Tateren havde fortalt om en Drøm, der ofte vendte tilbage i hans Søvn: hvordan han forvandledes først til en Snog, derpaa til en Mus og saa til en Hund; og hvordan han altid vaagnede i stor Angst. Magisteren troede ikke paa Drømme, men han tilskrev dem en vis endnu ikke opklaret Betydning, ikke som Spaadomme om Fremtiden, men som Erindringer, maaske fra Præeksistenser i Forfædrene. Hvorfor vendte nu denne Drøm stadig tilbage hos Tateren og fyldte ham med Skræk?

Var det Erindringer fra længst henfarne Tider, da hans Fædre troede paa Metempsykose eller Sjælevandring efter Døden i Dyrelegemer ligesom Ægypterne, og hvorfor gøs han særlig for den Drøm? Maaske fordi Grundelementet, som satte Livet i Bevægelse, havde en saa afgjort

lovbestemt Drift til at udvikle sig i højere Former til højere Liv, at denne Forestilling om en Tilbagevenden til lavere Former indjog dette Menneske, der higede efter at komme op, den største Rædsel. Magisteren kom i Hu, at de værste af de Drømme, som regelmæssigt vendte tilbage hos ham, handlede om, at han var Barn igen og sad i Skolen. Denne Forestilling om en Tilbagegang i Tid og Alder virkede saalammende paa ham, at han hele Dagen efter en saadan Drøm havde mistet al Selvtillid og stadig havde en Følelse af, at hans Børn var ligesaa gamle som han og at han var bleven mindre.

Paa disse noget svævende Forudsætninger, følte han, maatte han kunne bygge et Resultat, om han end ikke vidste hvilket. Overfor saa flakkende en Hjerne kunde man ikke gaa matematisk regelret frem. Det ene var han klar over, at en Fremstilling, som kunde overgaa Drømmen i haandgribelig Virkelighed, vilde virke endnu mere betagende, knugende, kvælende end denne, navnlig da Indtrykket yderligere vilde forstærkes ved den Angst, han i Forvejen havde fremkaldt ved Ligsynerne.

Nok sagt, han malede sine Billeder, grovt og bredt for, at de let skulde forstaas af Tateren, og lavede sin Lygte istand. For at Billederne kunde virke, uden at Lygten saas,

maatte Lysstraalen falde bagfra Tilskueren; men han maatte tillige være betænkt paa det Tilfælde, at Ofret vendte sig om for at undersøge, hvorfra Synerne kom; og for ikke at behøve at slukke Lampen eller skygge for den, satte han tre Rør sammen i Form af en Triangel, fyldte dem med Fosfor og anbragte dem omkring Lygtens Lysrør, saa at det hele kunde komme til at ligne det altskuende Øje over Alteret i Kirken, og Tateren kunde vælge, om han vilde forstaa det som Guds eget Øje, der blindede, eller Øjet, der var skaaret i Træets Bark ude i Skoven.

Alt var parat; der manglede kun det belejlige Øjeblik til at operere. En Dag var gaaet, og den anden var snart til Ende.

Tateren var begyndt at dutte sit Offer, havde laant en Del af hans Bøger, Tobak og Drikkevarer, og havde hele Dagen ligget drikkende og røgende paa Retiradetaget, hvorfra han kunde holde Udkig med Magisterens Vinduer.

Næste Morgen havde Tateren Penge at betale, og derfor havde han med stor Nysgærrighed

ventet paa Postbudet, som skulde bringe de lovede Penge til Magisteren.

Da Folkene forrige Uge ikke havde faaet deres Løn, var de alle gaaet, og der kunde hvert Øjeblik ventes Udpantning. Der hvilede derfor en uhyggelig Stilhed over den folketomme Gaard, hvor de sultne Hunde, som nu næppe kunde røre sig, lurede paa en Rotte, en Spurv, en Skarnbasse for at stille deres Hunger.

Kreaturerne var slagtede og opspiste og kun Hestene var tilbage; de stod ludende mod de afpillede Frugttræer ude i Haven, som om de ventede paa at falde om til den evige Hvile. Hønsene gik under Kirsebærtræerne og pillede Kærner op, som Skaderne havde spyttet ud.

Alt mindede om det synkende Skib, det ramlende Hus, men paa den store Mødding stod endnu Paafuglen og bredte ud sin prangende Hale, lidt slidt og glansløs vel efter en Sommer uden Føde, men dog fin og smuk, det eneste midt i Smudset, som Øjet med Behag kunde dvæle ved.

— — — Magisteren havde indbudt Tateren til Aftensmad for at undgaa at blive indbudt af ham, hvilket var endnu en Lidelse til alle de andre; thi han maatte saa plage sig med raadden Mad og gruelige Drikkevarer i snavset Anretning. Men han havde ogsaa en anden Hensigt med

denne sidste Sammenkomst; han ansaa det nemlig for nødvendigt at tage Ofret under forberedende Behandling i et rundeligt Antal Timer for at gøre ham modtagelig for den Procedure, der skulde følge efter.

Iført sit Embedsskrud og med Kaarde ved Lænd — han sagde, at han havde været paa Besøg hos Præsten — begav han sig ned til Lysthuset, hvor Tateren ventede ham. Den usædvanlige og højtidelige Dragt undlod ikke at gøre den beregnede Virkning, og Tateren løftede af gammel Vane sin Hat, glemte eller vovede ikke at sige Du, men gjorde ydmyge Krumspring og paatog sig sit belevneste Væsen. Bordet var dækket med en blændende hvid Drejlsdug, Tallerkener og Fade var skinnende rene, og der var baade Kniv og Gaffel, hvilket satte Tateren i stor Forlegenhed.

Retterne var faa, men vel tillavede, og en gammel Syrakuservin lyste gyldengul i en tarvelig, indvendig forgyldt Sølvkande.

Alt var lagt an paa en imponerende Virkning, og Magisterens alvorlige, afmaalte, men høflige Optræden slog straks Tateren, som hurtigt følte, at han var nødt til at gebærde sig net.

Magisteren skar for og serverede for sin Gæst, som uophørligt bad ham ikke gøre sig

Ulejlighed for hans Skyld, skønt Værtens stive Væsen tilstrækkelig viste, at det kun var af Skyldighed mod sig selv, sin Person og sin Rang, at han iagttog Selskabslivets Sædvaner.

Da de var færdige med at spise og der var skænket i Glassene, tog Magisteren Ordet. Han begyndte med at berøre saadanne Emner, som kunde fange Taterens Opmærksomhed uden at lokke ham til at tale. Han aabenbarede nogle af Dyre- og Plantelivets Hemmeligheder og udbredte sig særlig om Dyreverdenens Undere, hvortil Tateren med Andagt lyttede. Men hvergang han vilde stikke sine Meninger frem, tav Magisteren med en ufordulgt Utaalmodighed, tilkendegivende, at han ventede, til Vrøvlet var forbi, for saa at fortsætte uden at besvare eller tage Hensyn til Afbrydelserne. Efterhaanden blev Tateren da ogsaa træt og sad som en tavs Tilhører.

Nu havde Magisteren ham og hans Opmærksomhed fangen, og han gik nu over til andre Emner, kom hurtigt ind paa det, han vilde, paa Theologien og Livets og Dødens Gaader, fremsættende filosofiske Forklaringer af den dybsindigste Art, saa at Tateren, der ikke længer havde noget at indvende, maatte anstrænge sig til det yderste for at være opmærksom, det

vanskeligste for en Vild og et Barn. Han blev bleg af Træthed og Øjnene blev smaa.

Alt imens han talte, opmuntrede Magisteren uafladeligt Tateren til at drikke, ikke for at faa ham drukken, thi det var aldeles ikke hans Mening, men for ved den ildnende Vin at opflamme hans Fantasi til Virksomhedslyst.

Tateren saa' ud, som om han skulde falde i Afmagt, rejste sig af og til for at slippe fri for at se ind i disse to brændende Øjne, der bedøvede ham, der stak i hans Hjerne og holdt ham som i en Skruestik. Men Magisteren greb ham straks fat igen, og naar Tateren vilde til at sige noget, saa tabte han i samme Nu Lysten; thi hver Gang saa' Magisteren aandsfraværende til Siden eller bøjede Hovedet ned. Dette blev saaledes ved i tre Timer, indtil Tateren tilsidst med Magt vilde rive sig løs, og, afbrydende Samtalen, bad om Lov til at synge.

Magisteren sagde, at det vilde være ham en Fornøjelse, men under Sangen afsvalede han Sangerens Lyst til at fortsætte ved det livløse, fraværende i sit Ansigtsudtryk, saa at Visen afbrødes ved det andet Vers.

Nu var Mørket faldet paa, og Lygterne var blevne tændte. Det var en skyfuld Aften og en svag Vind susede gennem Dammens Siv.

Taterens Hjerne glødede af Anstrængelse og Vin, af Masser af Fantasier, som vilde frem, men ikke mægtede det. Han havde modtaget saa mange Tankefrøkorn, der sprængte hans Hjærnes Bark ligesom Mistelparاسiten Modertræets; der var indkastet saameget Gjærstof, der eksploderede Minut paa Minut. Han havde faaet foredraget hele Theo- og Kosmogonien, alle de højeste Spørgsmaal havde suset forbi ham og havde i Forbifarten vakt hans Nyfigenhed, hans Lyst til at gøre tusinde Spørgsmaal, havde vendt op og ned paa hans gamle Forestillinger, havde omstyrtet hele hans Lager af færdige Meninger om Liv og Død, Tilværelse og Forudtilværelse, men havde fremfor alt bragt Uorden og Forvirring i dette fattige Hoved, som ganske vist producerede, men producerede goldt Korn af Mangel af videnskabeligt Materiale.

Da Magisteren efter fem Timers Forløb ansaa ham for tilstrækkelig blød, hans Hjerne for tilstrækkelig forberedt til at følge hver Befaling af Besværgeren, gav han endelig slip paa ham og lod ham paa egen Haand eksplodere. Men med sin stærkere Aand og Vilje førte han hans Tankers Gang, og nu, da Natten var falden paa, da Mørket laa tæt og Vinden hemmelighedsfuldt susede, gav han sig til at fortælle Spøgelsehistorier. Fortalte om hvide Fruer, om Gengangere, om

Dødninge, indtil Tateren sad ganske rystet, ventende paa det Øjeblik, da han kunde faa Lov at fortælle om de Syner, han havde haft.

Han fik Lov at tale, og Magisteren hidsede hans Indbildningskraft op ved med den mest spændte Opmærksomhed at følge ham, fikserende Ofret, ydende ham den modtageligste Resonnansbund, lokkende ved opmuntrende Ord til at fortsætte, narrende ham ud paa Opdigtelsens farlige Omraade ved at lade, som om han troede paa det altsammen, overdrivende sin Lettroenhed, hyklende den største Deltagelse.

Tateren gav nu hele sin overfyldte Fantasi Luft og hidsede sig til den Grad op, at han af og til kiggede ind mellem Buskene, bange for at se noget, og for at berolige sig kastede han et Blik til Magisterens Kaarde.

Magister Andreas svarede med at fortælle de grufuldeste Historier, han kunde mindes, og da Tateren tilslut befandt sig paa det højeste Stadium af Ekstase, rejste Magisteren sig, bad om Undskyldning for, at han selv hævede Selskabet, og sagde Godnat.

»Jeg tror ligefrem, jeg bliver mørkerød!« forsøgte Tateren at spøge.

»Ja, jeg vilde helst sove ude inat!« svarede Magisteren, uden egenlig at vide, hvad han mente dermed.

»Ude?»

»Ja, for dér spøger det idetmindste ikke, naar man tænder Ild.«

Hvorfor han sagde dette om Ild, kunde han bagefter ikke forklare for sig selv, men der maatte have foresvævet ham en eller anden Erindring om Negre, som sove ved Baal for at skræmme vilde Dyr bort.

Da han havde lokket Tateren bort fra Lysthuset, kaldte han paa Pigen, bad hende tænde Lys oppe i Taarnværelset, men gik selv ubemærket tilbage til Lysthuset og tog frem af en Kurv sin Tryllelygte.

Derpaa tændte han en Pibe Tobak, uden egenlig at vide, hvad der nu vilde indtræffe, eller hvordan han skulde operere. Selv var han dødtræt, og den næste Dags Udbetaling stod for ham som Enden paa hans Liv, hans Forhaabninger.

Imens tog Pigen, der var kommet tilbage, af Bordet, bar Tallerkener og Fade op, og, da hun var færdig, spurgte hun, om Magisteren selv vilde slukke.

Derved kom han til at huske paa, at han sad i Lys, medens han behøvede Mørke.

Han svarede derfor Ja, og da Pigen var gaaet, slukkede han.

Den sagte Vind bar op over Markerne, slæbende med sig en tæt fugtig Taage, som blev staaende mod Skoven, fortættedes ved Modstanden — og — Magisteren styrtede op; thi han saa', at det lyste i Taagen henne ad Engen til, og han forstod, at Tateren havde tændt et Tørvebaal an. Med Lygte og Ildtøj listede han op til et tomt Vognskur, hvorfra han havde fuld Udsigt over Engen, uden selv at kunne ses.

Derude saa' han Tateren ligge ved sin ulmende Ild, der gav mere Røg end Lue. Han var indsvøbt i et Uldtæppe, som havde været hvidt, men nu i Halvmørket kun kunde skimtes som noget lyst, og han laa med Ryggen mod Vognskuret. Paa den anden Side af Ilden stod Røgtaagen tæt mod Skovkanten og dannede en Væg, som Magisteren ikke kunde ønske sig bedre.

Han tændte Lygten og — i næste Øjeblik saa's en sortklædt Kvindeskikkelse med hvidt Slør midt inde i Tørverøgen.

Tateren syntes endnu ikke at mærke noget, men da Figuren ved det næste Lufttræk bevægede sig, sprang han op og stirrede ind i Ilden.

For ikke at give ham Tid til nøjere at undersøge Billedet, lod Magisteren Figuren skiftevis forsvinde ud af Røgen og komme igen; og

alt eftersom han skød sit Glas ud og ind i Lygten, bevægede Tateren sig, springende op, faldende ned. Det var, som om Magisteren havde ham paa en Snor og satte ham i Bevægelse med et Tryk af sin Finger.

Da han nu havde faaet Taterens Opmærksomhed fangen, kastede han Bommandens Kæmpeskikkelse ud paa Taagevæggen.

Det var et grufuldt Syn at se dette Kæmpesbillede af en Dødning i Ligklæde og med løftet Haand ligesom komme ud fra Skoven og nærme sig, høj som et Bøgetræ, — det gjorde selv paa Magisteren et forfærdeligt Indtryk. Ved at skrue paa Linsen lod han Billedet komme nærmere og nærmere, og nu hørte han Tateren sagte tude, en uafbrudt ensformig Tuden som af en Afsindig, og han saa' ham trække Tæppet op over Hovedet, rejse sig, danse som en Bjørn, falde ned i Græsset og rejse sig igen, indtil han blev staaende som fastnaglet i Stivkrampe, stadig stille tudende.

Nu forsvandt Bommanden, og Dramaets første Akt var tilende. Men Tateren blev staaende som en Støtte og bevægede ikke en Muskel, da der af Tørverøgen krøb frem en Snog, ganske levende, med de gule Øren og den spidse kløvede Tunge.

Billedet stod saa skarpt og saa korrekt i Farverne, at Tateren ikke kunde undgaa at se det.

Og han saa' det. Og alt som det bevægede sig i naturlige Bugtninger efter Røgens bølgende Uro, begyndte Ofrets Stivkrampe at opløse sig, og hans Legeme bevægede sig, først i Takt med Slangens Bevægelser, men tilsidst begyndte han at vride Skuldrene og Ryggen som et Menneske, der svømmer Skruesvømning eller bugter sig frem i Vandet.

Da Magisteren mente, at han havde faaet nok, og frygtede, at Trætheden skulde vække ham, skød han et nyt Glas ind i Lygten og lod Snogens Forvandling til en Mus foregaa paa Røgens mest iøjnefaldende Plet.

Tateren segnede stille om paa Marken, trak Benene ind under sig, og med en pibende Lyd stak han Næsen ned i alle de Mulvarpehuller, han kunde naa, dog ikke uden nu og da at kigge op efter Billedet inde i Røgen, der syntes at holde ham fangen som i et usynligt Baand.

Nu var Taterens Hjerne sat i den rette Bevægelse, og den Vej, den videre skulde gaa, var i Forvejen saa tydeligt angivet, at Ofret, allerede inden det næste Billede var kommet frem, havde rejst sig paa fire høje Ben, stadig dog beholdende

det hvide Tæppe omkring sig, og da Hundens Skikkelse dukkede frem i Røgen, var han straks parat til at sætte i med en forfærdelig Gøen, som om han kun havde ventet paa dette.

Nu hørtes en forfærdelig Larm paa Husets Bagtrappe, og otte Gange smældede Bagdøren op og i, mens de otte forsultne Hunde styrtede ud for at falde over den paatrængende fremmede Hund.

I samme Øjeblik forudsaa Magisteren, hvad Enden vilde blive, og for at fremskynde den, rettede han Lygten nedad, saa at Hundebilledet faldt lige paa det hvide Tæppe.

Kobbelet kunde ikke tage fejl, og i Raseri laa alle otte i én tudende Bunke ovenpaa deres ihjælbidte Herre.

Paria var død og Aria havde sejret; sejret ved Hjælp af sin Viden og sin aandelige Overlegenhed over den lavere Race. Men det kunde let være skét, at han selv var bleven paa Pladsen, hvis han ikke havde haft Styrke til at begaa Forbrydelsen.

Nu da Fjenden laa slagen, kunde han se forsonende paa ham; og da han sad i Universitetets Bogsal og læste den vise Manus Love*), forstod han det Had, han havde været Genstand for, hele denne Kæde af Skændigheder fra et Menneske, han kun havde gjort godt imod, og hvem han havde rakt Haanden, da den overmodige slog ham til Jorden og lo ad ham; han forstod nu denne Kærlighed til Smuds og Forbrydelse, denne Tilbøjelighed for al Forraadnelse og Sympathi for urene Dyr.

Saaledes skrev den vise Manu i den Hensigt gennem Fornedrelse at skabe en Race af Fornedrede, der skulde ligge nederst som varmende og nærende Gødning, for at Arias Adelsstamme kunde skyde op og sætte Blomst hvert hundrede Aar ligesom Aloën:

Tschandala, Frugten af Ægteskabsbrud, Blodskam og Forbrydelser, maa kun æde Hvidløg og Løg med Forraadnelsens Smag, og ingen maa bringe ham Korn og Frugter, eller Vand og Ild.

Tschandala maa ikke hente Vand af Floder, Kilder eller Brønde, men blot af Sumpe og de Pøle, der opstaa i Kreaturernes Spor.

*) Manus Lovbog, den bekendteste af de klassiske indiske Lovsamlinger. I Manus Lovbog, 10de Bog, Vers 51 og flg. findes Bestemmelserne om, hvorledes Tschandala, den laveste indiske Kaste, skulde behandles.

Tschandala maa ikke vaske sig, da Vandet blot maa forundes ham til at slukke sin Tørst.

Tschandala maa aldrig sætte Bo; maa kun klæde sig i Klæder efter Lig, kun bruge skaarede Kar til Mad, gammelt Jærn til Pynt og til Guds-tjeneste kun onde Aander.

Saaledes skrev den vise Manu.

